

Godina XXIV - Broj 17

ZENICA, ponedjeljak, 23.09.2019.god.

V L A D A

353.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 20. sjednici, održanoj dana 06.09.2019. godine, d o n o s i

O D L U K U**Član 1.****(Predmet odluke)**

Vlada Zeničko-dobojskog kantona opredjeljuje sredstva planirana u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19) na razdjelu 19, budžetska organizacija 03, potrošačka jedinica 00001 - Kantonalna direkcija za ceste, ekonomski kod 821600 - budžetska pozicija „Rekonstrukcija i investiciono održavanje“ u iznosu od 1.000.000,00 KM za realizaciju projekta „Rekonstrukcija I faze lokalne ceste Zenica-Babino-Arnauti“.

Član 2.**(Provođenje odluke)**

- (1) Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo finansija, Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline - Kantonalna direkcija za ceste, svako u okviru svoje nadležnosti.
- (2) Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline – Kantonalna direkcija za ceste zaključit će Protokol o zajedničkom učešću u realizaciji projekta sa Gradom Zenica.

Član 3.**(Stavljanje van snage)**

Danom donošenja ove odluke stavlja se van snage Odluka broj: 02-14-7141/18 od 25.04.2018. godine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/18).

Član 4.**(Stupanje na snagu)**

Odluka skupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-13650/19

Datum: 06.09.2019. godine

Zenica

P R E M I J E R**Mirza Ganić, s.r.**

.....

354.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), a u skladu s tačkom III. Zaključka o usvajanju Programa utroška sredstava, pozicija „Tekući transferi pojedincima-Tekući transfer za stipendiranje studenata“ Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu, broj: 02-14-7737/19 od 07.05.2019. godine i sa članom 5. Kriterija za dodjelu stipendija redovnim studentima prvog i drugog ciklusa studija s prebivalištem na području Zeničko-dobojskog kantona za akademsku 2018/2019. godinu, na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 20. sjednici, održanoj dana 06.09.2019. godine, d o n o s i

O D L U K U
o utvrđivanju visine stipendije i broja rata za
isplatu u akademskoj 2018/2019. godini

Član 1.

(Predmet Odluke)

Ovom odlukom utvrđuju se visina stipendije i broj rata za isplatu redovnim studentima prvog i drugog ciklusa studija s prebivalištem na području Zeničko-dobojskog kantona u akademskoj 2018/2019. godini.

Član 2.

(Sredstva za realizaciju)

Sredstva iz člana 1. ove odluke realizovat će se u skladu s Programom utroška sredstava u razdjelu 22, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001 - Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, ekonomski kod 614200, subanalitika MAD 202, pozicija „Tekući transferi pojedincima-Tekući transfer za stipendiranje studenata“ Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19), u iznosu od 1.000.000,00 KM (slovima: jedanmilion konvertibilnih maraka).

Član 3.

(Visina stipendije i način isplate)

- (1) Visina stipendije po jednom korisniku iznosi 600 KM (slovima: šeststotina konvertibilnih maraka), a isplaćuje se u jednom bespovratnom iznosu.
- (2) Studentima koji studiraju za deficitarna zanimanja, a ujedno imaju prosjek ocjena najmanje 8,50 ili ekvivalent, dodjeljuje se dodatna novčana nagrada u visini stipendije.
- (3) Isplatu će izvršiti resorne općinske službe i Grad Zenica putem tekućeg računa studenta, a prema Konačnoj listi koju općinama kantona i gradu Zenica dostavlja Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona.

Član 4.

(Realizacija Odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport i Ministarstvo finansija, svako u okviru svojih nadležnosti.

Član 5.

(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-13651/19

Datum: 06.09.2019. godine

Zenica

P R E M I J E R

Mirza Ganić, s.r.

355.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10) i člana 139. Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 6/09, 9/13, 13/13, 4/15, 5/18 i 4/19), a u vezi sa članom 2. i članom 3. Odluke o davanju saglasnosti na Plan upisa studenata u prvu godinu PRVOG ciklusa studija na Univerzitetu u Zenici u akademskoj 2019/2020. godini, („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/19 i 14/19), na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 20. sjednici, održanoj dana 06.09.2019. godine, d o n o s i

O D L U K U

o davanju saglasnosti na povećanje broja studenata za
upis u prvu godinu PRVOG ciklusa studija na
Univerzitetu u Zenici u akademskoj 2019/2020. godini

Član 1.

(Kvote za fakultete)

U skladu s članom 2. i članom 3. Odluke o davanju saglasnosti na Plan upisa studenata u prvu godinu PRVOG ciklusa studija na Univerzitetu u Zenici u akademskoj 2019/2020. godini, („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/19 i 14/19) daje se saglasnost na povećanje broja studenata za upis u prvu godinu prvog ciklusa studija na Univerzitetu u Zenici u akademskoj 2019/2020. godini:

Redni broj	Fakultet	Studijski program	Ime i prezime	Redovni studenti-finansira Osnivač
1.	Ekonomski fakultet	Menadžment	Harun Herceg	1
2.	Medicinski fakultet	Zdravstvena njega	Selma Jusić Adnan Alijagić	2
3.	Islamski pedagoški fakultet	Predškolski odgoj i obrazovanje	Samra Hodžić	1
4.	Politehnički fakultet	Softversko inženjerstvo	Škulj Ahmed Begić Amir	2
5.	Filozofski fakultet	Razredna nastava	Sara Plivčić	1
		Njemački jezik i književnost	Haris Behlić Ajla Omerbegović	3
		Engleski jezik i književnost	Emir Sarajlić	
UKUPNO:				10

Član 2.**(Povećanje broja studenata za upis na prvu godinu - kategorija branilaca i članova njihovih porodica)**

Povećanje broja studenata za upis u prvu godinu prvog ciklusa studija na Univerzitetu u Zenici u akademskoj 2019/2020. godini odnosi se na kategorije djece šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca; poginulog, umrlog, nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja; umrlog ratnog vojnog invalida i umrlog demobiliziranog branioca, koja su položila prijemni ispit, ali zbog nedovoljnog broja bodova nisu ostvarila pravo na prijem, kao i na one koji nisu ostvarili potreban broj bodova po općem i posebnom kriteriju na fakultetima na kojima nije bilo prijemnog ispita.

Član 3.**(Realizacija odluke)**

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport i Univerzitet u Zenici, svako u okviru svojih nadležnosti.

Član 4.**(Stupanje na snagu)**

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

356.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), a u vezi sa članom 48. Zakona o izvršavanju budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19), na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 20. sjednici, održanoj dana 06.09.2019. godine, d o n o s i

O D L U K U**o uvećanju sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu****Član 1.****(Predmet)**

(1) Odobrava se uvećanje sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19) za budžetskog korisnika iz nadležnosti Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport – OŠ „Ahmed Muradbegović“ Kakanj.

(2) Uvećanje sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu, vrši se na slijedeći način:

Broj: 02-38-13652/19
Datum: 06.09.2019. godine
Zenica

P R E M I J E R
Mirza Ganić, s.r.

.....

- a) na razdjelu 22, budžetska organizacija 02, potrošačka jedinica 0007 – OŠ „Ahmed Muradbegović“ Kakanj, sredstva na poziciji 613400 – Nabavka materijala, Plan izdaci iz donacija 2019. godina, uvećavaju se za 805,35 KM;
- b) u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu u dijelu A. PRIHODI u koloni Plan 2019. godina, sredstva na poziciji 732116 – Primljeni tekući transferi od općina, uvećavaju se za 805,35 KM.

Član 2.

(Namjena korištenja sredstava i izvještavanje)

- (1) Uplaćena sredstva od strane općine Kakanj škola će utrošiti za nabavku udžbenika za učenike prvih razreda.
- (2) Škola je dužna sačiniti izvještaj o namjenskom utrošku sredstava i isti dostaviti resornom Ministarstvu najkasnije 7 (sedam) dana nakon utroška sredstava.

Član 3.

(Realizacija odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport i Ministarstvo finansija, svako u okviru svojih nadležnosti.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-13654/19.
Datum: 06.09.2019. godine
Zenica

P R E M I J E R
Mirza Ganić, s.r.

357.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), a u vezi sa članom 48. Zakona o izvršavanju budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19), na prijedlog

Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 20. sjednici, održanoj dana 06.09.2019. godine, d o n o s i

O D L U K U

o uvećanju sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu

Član 1.

(Predmet)

- (1) Odobrava se uvećanje sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19) za budžetskog korisnika iz nadležnosti Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport – OŠ „Mula Mustafa Bašeskija“ Kakanj.
- (2) Uvećanje sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu, vrši se na slijedeći način:
 - a) na razdjelu 22, budžetska organizacija 02, potrošačka jedinica 0009 – OŠ „Mula Mustafa Bašeskija“ Kakanj, sredstva na poziciji 613400 – Nabavka materijala, Plan izdaci iz donacija 2019. godina, uvećavaju se za 2.023,70 KM;
 - b) u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu u dijelu A. PRIHODI u koloni Plan 2019. godina, sredstva na poziciji 732116 – Primljeni tekući transferi od općina, uvećavaju se za 2.023,70 KM.

Član 2.

(Namjena korištenja sredstava i izvještavanje)

- (1) Uplaćena sredstva od strane općine Kakanj škola će utrošiti za nabavku udžbenika za učenike prvih razreda.
- (2) Škola je dužna sačiniti izvještaj o namjenskom utrošku sredstava i isti dostaviti resornom Ministarstvu najkasnije 7 (sedam) dana nakon utroška sredstava.

Član 3.

(Realizacija odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport i Ministarstvo finansija, svako u okviru svojih nadležnosti.

Član 4.
(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-13653/19.
Datum: 06.09.2019. godine
Zenica

P R E M I J E R
Mirza Ganić, s.r.

358.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10) i člana 41. i 45. Zakona o izvršavanju Budžeta Zeničko-dobojskog

kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19), na prijedlog Ministarstva za privredu, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 21. sjednici, održanoj dana 18.09.2019. godine, d o n o s i

O D L U K U
o odobravanju finansijskih sredstava-subvencioniranje
troškova organizacije i izgradnje poslovnih zona na
području Zeničko-dobojskog kantona

Član 1.
(Predmet)

Odobravaju se finansijska sredstva, namijenjena subvencioniranju troškova organizacije i izgradnje poslovnih zona na području Zeničko-dobojskog kantona u ukupnom iznosu od 887.078,62 KM (osamstoosamdeset-sedamhiljadasedamdestosam i 62/100 konvertibilnih maraka), kako slijedi:

R. br.	OPĆINA	POSLOVNA ZONA	PROJEKTI	IZNOS POTICAJA PO PROGRAMU (KM)		Ukupno
				Program I	Program II	
1.	Maglaj	PZ “Liješnica”	Nastavak izgradnje primarne servisne saobraćajnice		142.000,00 KM	142.000,00 KM
2.	Tešanj	PZ “Glinište”	Sanacija i proširenje komunalne infrastrukture saobraćajnica I i III		150.000,00 KM	150.000,00 KM
3.	Vareš	PZ “Kram”	Uređenje građevinskog zemljišta		120.000,00 KM	120.000,00 KM
4.	Grad Zenica	PZ “Zenica I”	1) Izrada Glavnog projekta saobraćajnice br. 8 sa fekalnim kolektorom- Faza V 2) Izgradnja saobraćajnice br. 7, 7a i 7b sa pripadajućom infrastrukturom	5.078,62 KM	150.000,00 KM	155.078,62 KM
5.	Usora	PZ “Srednja Omanjska”	1)Izrada Glavnog projekta i infrastrukturnog uređenja 2) Rekonstrukcija prometnice Faza II	10.000,00 KM	150.000,00 KM	160.000,00 KM
6.	Žepče	PZ “Radovlje”	Izrada projektne dokumentacije	10.000,00 KM		10.000,00 KM

7.	Grad Visoko	PZ "Ozrakovići"	Izgradnja saobraćajnice		150.000,00 KM	150.000,00 KM
UKUPNO:				25.078,62 KM	862.000,00 KM	887.078,62 KM

Član 2. (Ekonomski kod)

Odobrena sredstva iz člana 1. ove odluke isplatit će se iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu, („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19), razdjel 18, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001, ekonomski kod 614 100 - IAD002, pozicija „Realizacija projekata Vlade koji se finansiraju iz prihoda od koncesija“ na transakcijske račune:

- Općina Maglaj, broj: 1990460003251634, kod Sparkasse Bank,
- Općina Tešanj, broj: 3060002937480555, kod Addiko banka,
- Općina Vareš, broj: 3380002210017420, kod Unicredit banke,
- Općina Usora, broj: 1011610071934527, kod Privredna banka Sarajevo,
- Grad Zenica, broj: 141355320016107, kod BBI d.d Sarajevo,
- Općina Žepče, broj: 3380002210835421, kod Unicredit banke,
- Grad Visoko, broj: 1990470004018370, kod Sparkasse Bank.

Član 3. (Provođenje Odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo za privredu i Ministarstvo finansija, svako u okviru svoje nadležnosti.

Član 4. (Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-14191/19
Datum: 18.09.2019. godine
Zenica

P R E M I J E R
po ovlaštenju

Mirnes Bašić, s.r.

359.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), a u vezi sa članom 48. Zakona o izvršavanju budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19), na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 21. sjednici, održanoj dana 18.09.2019. godine, d o n o s i

O D L U K U **o uvećanju sredstava u Budžetu** **Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu**

Član 1. (Predmet)

- (1) Odobrava se uvećanje sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19) za budžetskog korisnika iz nadležnosti Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport – STŠ „Kemal Kapetanović“ Kakanj.
- (2) Uvećanje sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu, vrši se na sljedeći način:
 - a) na razdjelu 22, budžetska organizacija 03, potrošačka jedinica 0005 – STŠ „Kemal Kapetanović“ Kakanj, sredstva na poziciji 821300 – Nabavka opreme, Plan izdaci iz donacija 2019. godina, uvećavaju se za 3.000,00 KM;
 - b) u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu u dijelu A. PRIHODI u koloni Plan 2019. godina, sredstva na poziciji 722751 – Primljene namjenske donacije neplanirane u budžetu, uvećavaju se za 3.000,00 KM.

- ### Član 2. (Namjena korištenja sredstava i izvještavanje)
- (1) Uplaćena sredstva od strane BH Telecom DD Sarajevo u iznosu od 3.000,00 KM, škola će utrošiti za opremanje kabineta informatike.

(2) Škola je dužna sačiniti izvještaj o namjenskom utrošku sredstava i isti dostaviti resornom Ministarstvu najkasnije 7 (sedam) dana nakon utroška sredstava.

Član 3.
(Realizacija odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport i Ministarstvo finansija, svako u okviru svojih nadležnosti.

Član 4.
(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-14192/19
Datum: 18.09.2019. godine
Zenica

P R E M I J E R
po ovlaštenju

Mirnes Bašić, s.r.

360.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), a u vezi sa članom 48. Zakona o izvršavanju budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19), na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 21. sjednici, održanoj dana 18.09.2019. godine, d o n o s i

O D L U K U
o uvećanju sredstava u Budžetu
Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu

Član 1.
(Predmet)

(1) Odobrava se uvećanje sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19) za budžetskog korisnika iz nadležnosti Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport – STŠ „Kemal Kapetanović“ Kakanj.

(2) Uvećanje sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu, vrši se na sljedeći način:

- a) na razdjelu 22, budžetska organizacija 03, potrošačka jedinica 0005 – STŠ „Kemal Kapetanović“ Kakanj, sredstva na poziciji 613500 – Izdaci za usluge prevoza, Plan izdaci iz donacija 2019. godina, uvećavaju se za 996,20 KM;
- b) na razdjelu 22, budžetska organizacija 03, potrošačka jedinica 0005 – STŠ „Kemal Kapetanović“ Kakanj, sredstva na poziciji 613900 MBC 901 – Izdaci po osnovu privremenih i povremenih poslova, Plan izdaci iz donacija 2019. godina, uvećavaju se za 1.003,80 KM;
- c) u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu u dijelu A. PRIHODI u koloni Plan 2019. godina, sredstva na poziciji 733112 – Primljene donacije od pravnih lica, uvećavaju se za 2.000,00 KM.

Član 2.

(Namjena korištenja sredstava i izvještavanje)

- (1) Uplaćena sredstva od strane Tvornica cementa d.d. Kakanj u iznosu od 2.000,00 KM, škola će utrošiti za uređenje kabineta i organizaciju stručne ekskurzije za učenike.
- (2) Škola je dužna sačiniti izvještaj o namjenskom utrošku sredstava i isti dostaviti resornom Ministarstvu najkasnije 7 (sedam) dana nakon utroška sredstava.

Član 3.

(Realizacija odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport i Ministarstvo finansija, svako u okviru svojih nadležnosti.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-14193/19
Datum: 18.09.2019. godine
Zenica

P R E M I J E R
po ovlaštenju

Mirnes Bašić, s.r.

361.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), a u vezi sa članom 48. Zakona o izvršavanju budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19), na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 21. sjednici, održanoj dana 18.09.2019. godine, d o n o s i

O D L U K U

o uvećanju sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu

Član 1.

(Predmet)

- (1) Odobrava se uvećanje sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19) za budžetskog korisnika iz nadležnosti Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport – OŠ „Rešad Kadić“ Kakanj.
- (2) Uvećanje sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu, vrši se na sljedeći način:
 - a) na razdjelu 22, budžetska organizacija 02, potrošačka jedinica 0011 – OŠ „Rešad Kadić“ Kakanj, Bašeskija“ Kakanj, sredstva na poziciji 613400 – Nabavka materijala, Plan izdaci iz donacija 2019. godina, uvećavaju se za 392,35 KM;
 - b) u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu u dijelu A. PRIHODI u koloni Plan 2019. godina, sredstva na poziciji 732116 – Primljeni tekući transferi od općina, uvećavaju se za 392,35 KM.

Član 2.

(Namjena korištenja sredstava i izvještavanje)

- (1) Uplaćena sredstva od strane općine Kakanj škola će utrošiti za nabavku udžbenika za učenike prvih razreda.
- (2) Škola je dužna sačiniti izvještaj o namjenskom utrošku sredstava i isti dostaviti resornom Ministarstvu najkasnije 7 (sedam) dana nakon utroška sredstava.

Član 3.

(Realizacija odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport i Ministarstvo finansija, svako u okviru svojih nadležnosti.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-14194/19

Datum: 18.09.2019. godine

Zenica

P R E M I J E R

po ovlaštenju

Mirnes Bašić, s.r.

362.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), a u vezi sa članom 48. Zakona o izvršavanju budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19), na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 21. sjednici, održanoj dana 18.09.2019. godine, d o n o s i

O D L U K U

o uvećanju sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu

Član 1.

(Predmet)

- (1) Odobrava se uvećanje sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19) za budžetskog korisnika iz nadležnosti Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport – OŠ „Kulin Ban“ Visoko.
- (2) Uvećanje sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu, vrši se na sljedeći način:

- a) na razdjelu 22, budžetska organizacija 02, potrošačka jedinica 0033 – OŠ „Kulin Ban“ Visoko, sredstva na poziciji 821300 – Nabavka opreme, Plan izdaci iz donacija 2019. godina, uvećavaju se za 2.000,00 KM;
- b) u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu u dijelu A. PRIHODI u koloni Plan 2019. godina, sredstva na poziciji 722751 – Priljene namjenske donacije neplanirane u budžetu, uvećavaju se za 2.000,00 KM.

Član 2.

(Namjena korištenja sredstava i izvještavanje)

- (1) Uplaćenu donaciju od strane Raiffeisen bank BiH DD Sarajevo u iznosu od 2.000,00 KM, škola će utrošiti za opremanje kabineta matematike.
- (2) Škola je dužna sačiniti izvještaj o namjenskom utrošku sredstava i isti dostaviti resornom Ministarstvu najkasnije 7 (sedam) dana nakon utroška sredstava.

Član 3.

(Realizacija odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport i Ministarstvo finansija, svako u okviru svojih nadležnosti.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-14195/19
Datum: 18.09.2019. godine
Zenica

P R E M I J E R
po ovlaštenju

Mirnes Bašić, s.r.

363.

Na osnovu člana 16. stav 2 Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), Odluke o osnivanju Javne ustanove Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 4/14) i Programa utroška sredstava Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice za 2019. godinu, broj: 02-14-8204/19 od 14.05.2019. godine, na prijedlog

Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 21. sjednici, održanoj dana 18.09.2019. godine, d o n o s i

O D L U K U

o odobravanju interventnih sredstava JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona

Član 1.

(Predmet)

Odobravaju se JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona sredstva u iznosu od 100.000,00 KM (slovima: stotinu hiljada konvertibilnih maraka), kao pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za funkcionisanje Ustanove.

Član 2.

(Analitička konta)

- (1) Sredstva iz člana 1. ove odluke isplatit će se iz sredstava utvrđenih Budžetom Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19) razdjel 20 – Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001, ekonomski kod 614200, KAD 207, pozicija: „Ostali socijalni transferi“ u iznosu 66.000,00 KM i KAD 214, pozicija „Centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona“ u iznosu 34.000,00 KM.
- (2) Sredstva iz člana 1. ove odluke uplatit će se na račun JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, broj: 134-010-00003817-18 otvoren kod ASA banke Zenica.

Član 3.

(Provođenje odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice i Ministarstvo finansija, svako u okviru svojih nadležnosti.

Član 4.

(Izvještavanje)

Obezuje se JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona da Ministarstvu za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona, dostavi izvještaj o namjenskom utrošku sredstava najkasnije do 31.01.2020. godine.

Član 5.
(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-14129/19
Datum: 18.09.2019. godine
Zenica

P R E M I J E R
po ovlaštenju

Mirnes Bašić, s.r.

364.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10) i Programa utroška sredstava Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice za 2019.godinu, broj: 02-14-8204/19 od 14.05.2019. godine, na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona na 21. sjednici održanoj dana 18.09.2019. godine, d o n o s i

O D L U K U
o odobravanju sredstava kao pomoć socijalno-intervenirajućeg karaktera za bivše radnike privrednog društva „Krivaja Mobil“ d.o.o. Zavidovići-u stečaju

Član 1.
(Predmet)

Odobravaju se Općini Zavidovići sredstva u ukupnom iznosu od 85.200,00 KM (slovima: osamdesetpet hiljada dvijestotine konvertibilnih maraka) kao pomoć socijalno-intervenirajućeg karaktera Zeničko-dobojskog kantona za bivše radnike privrednog društva „Krivaja Mobil“ d.o.o. Zavidovići-u stečaju.

Član 2.
(Analitička konta)

(1) Sredstva iz člana 1. ove odluke isplatit će se iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19) razdjel 20 – Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001, ekonomski kod 614200, KAD 207, pozicija: „Ostali socijalni transferi“.

(2) Sredstva iz člana 1. ove odluke bit će uplaćena na račun Općine Zavidovići, broj: 1020320000027070, vrsta prihoda 732 114, otvoren kod Union Banke d.d. Sarajevo, filijala Zavidovići.

Član 3.
(Provođenje Odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Ministarstvo finansija i Općina Zavidovići, svako u domenu svojih nadležnosti.

Član 4.
(Izvrštavanje)

Obavezuje se Općina Zavidovići da dostavi izvještaj o namjenskom utrošku odobrenih i doznačenih sredstava Ministarstvu za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona.

Član 5.
(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-14133/19
Datum: 18.09.2019. godine
Zenica

P R E M I J E R
po ovlaštenju

Mirnes Bašić, s.r.

365.

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), a u skladu sa Programom utroška sredstava Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice za 2019. godinu, broj: 02-14-8204/19 od 14.05.2019. godine, na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 21. sjednici, održanoj dana 18.09.2019. godine, d o n o s i

O D L U K U
o odobravanju sredstava za pomoć socijalno-intervenirajućeg karaktera za sufinansiranje troškova stambenog zbrinjavanja Delić Safeta iz Zavidovića

Član 1.
(Predmet)

Odobravaju se Općini Zavidovići sredstva u iznosu od 18.485,00 KM (slovima: osamnaest hiljada četiristotine

osamdesetpet konvertibilnih maraka), kao pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za sufinansiranje troškova stambenog zbrinjavanja Delić Safeta.

Poslovnika o radu Vlade Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/11), Premijer Zeničko-dobojskog kantona, donosi

Član 2.

(Analitička konta)

- (1) Sredstva iz člana 1. ove odluke isplatit će se iz sredstava utvrđenih Budžetom Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19), razdjel 20 – Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001, ekonomski kod 614200, KAD 207, pozicija: „Ostali socijalni transferi“.
- (2) Sredstva iz člana 1. ove odluke uplatit će se na račun Općine Zavidovići, na ime Delić Safeta, broj: 1020320000027070, otvoren kod Union banka d.d. Sarajevo filijala Zavidovići.

Član 3.

(Izvještavanje)

Obavezuje se Općina Zavidovići da Ministarstvu za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona, dostavi izvještaj o namjenskom utrošku sredstava.

Član 4.

(Provođenje odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice i Ministarstvo finansija, svako u okviru svojih nadležnosti.

Član 5.

(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i biti će objavljena u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-14-14134/19
Datum: 18.09.2019. godine
Zenica

P R E M I J E R
po ovlaštenju

Mirnes Bašić, s.r.

366.

Na osnovu člana 10. stav 1. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10) i člana 6.

O D L U K U

o davanju ovlaštenja za privremeno obavljanje funkcije Premijera Zeničko-dobojskog kantona

I.

Spahija Kozlić, ministar za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, ovlašćuje se da privremeno obavlja funkciju Premijera Zeničko-dobojskog u skladu sa zakonom, za vrijeme odsutnosti premijera Zeničko-dobojskog kantona Mirze Ganića, do povratka sa službenog puta.

II.

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

O b r a z l o ž e n j e

Premijer Zeničko-dobojskog kantona Mirza Ganić će zbog službenog puta biti odsutan u periodu od 07.09.2019. godine do 12.09.2019. godine.

Kako je odredbom člana 10. stav 1. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10) utvrđeno da u slučaju privremene spriječenosti premijera Kantona, Vladom predsjedava član Vlade kojeg pismeno aktom odredi premijer Kantona, a odredbom člana 6. Poslovnika o radu Vlade Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/11) da premijera u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti da obavlja funkciju, zamjenjuje ministar kojeg on odredi posebnim pismenim aktom, to je donesena Odluka kao u dispozitivu.

Broj: 02-34-9974-2/19
Datum: 06.09.2019. godine
Zenica

P R E M I J E R

Mirza Ganić, s.r.

367.

Na osnovu člana 10. stav 1. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10) i člana 6. Poslovnika o radu Vlade Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/11), Premijer Zeničko-dobojskog kantona, donosi

O D L U K U

o davanju ovlaštenja za privremeno obavljanje funkcije Premijera Zeničko-dobojskog kantona

I.

Mirnes Bašić, ministar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Zeničko-dobojskog kantona, ovlašćuje se da privremeno obavlja funkciju Premijera Zeničko-dobojskog u skladu sa zakonom, za vrijeme odsutnosti premijera Zeničko-dobojskog kantona Mirze Ganića, do povratka sa službenog puta.

II.

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

O b r a z l o ž e n j e

Premijer Zeničko-dobojskog kantona Mirza Ganić će zbog službenog puta biti odsutan u periodu od 15.09.2019. godine do 20.09.2019. godine.

Kako je odredbom člana 10. stav 1. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10) utvrđeno da u slučaju privremene spriječenosti premijera Kantona, Vladom predsjedava član Vlade kojeg pismeno aktom odredi premijer Kantona, a odredbom člana 6. Poslovnika o radu Vlade Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/11) da premijera u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti da obavlja funkciju, zamjenjuje ministar kojeg on odredi posebnim pismenim aktom, to je donesena Odluka kao u dispozitivu.

Broj: 02-34-9974-3/19
Datum: 13.09.2019. godine
Zenica

P R E M I J E R
Mirza Ganić, s.r.

368.

Na osnovu člana 16. stav 3. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), člana 25. i 26. Zakona o ustanovama („Službeni list R BiH“, broj: 6/92, 8/93, i 13/94), a u skladu sa članom 12. stav (3). Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 12/03, 34/03 i 65/13) i člana 93. stav (1) i stav (6) Zakona o osnovnoj školi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/18), na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Vlada Zeničko-dobojskog kantona na 20. sjednici, održanoj dana 06.09.2019. godine d o n o s i

RJEŠENJE

o razrješenju i konačnom imenovanju novog člana Školskog odbora JU Osnovna škola „Rešad Kadić“ Tešanj

I.

Razrješava se članstva u Školskom odboru JU Osnovna škola „Rešad Kadić“ Tešanj:

- Kobilica Amir – član, iz reda nastavnika, stručnih saradnika i osoblja škole.

II.

U Školski odbor, na period do isteka mandata Školskog odbora JU Osnovna škola „Rešad Kadić“ Tešanj, imenuje se:

- Deljković Melisa – član, iz reda nastavnika, stručnih saradnika i osoblja škole.

III.

Rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-38-13655/19.
Datum: 06.09.2019. godine
Zenica

P R E M I J E R
Mirza Ganić, s.r.

**MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE,
NAUKU, KULTURU I SPORT**

369.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, u skladu s članom 18. stav (1) Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/15), a na osnovu člana 179. stav (2) Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 06/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13, 08/17, 89/17 i 9/18), člana 8. Pravilnika o načinu i uvjetima organiziranja ispita za vozača motornih vozila („Službeni glasnik BiH“, broj: 46/12) i člana 4. stav 10. Uputstva o formiranju i organizaciji ispitnih komisija za vozače motornih vozila („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/18), d o n o s i

R J E Š E N J E

o izmjeni Rješenja o imenovanju ispitnih komisija za vozače motornih vozila u Zeničko-dobojskom kantonu

**Član 1.
(Predmet)**

U članu 4. Rješenja o imenovanju ispitnih komisija za vozače motornih vozila u Zeničko-dobojskom kantonu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 14/18) mandat komisije koji traje do 11.10.2019. godine mijenja se i produžava do 11.01.2020. godine.

**Član 2.
(Ostale odredbe)**

Ostale odredbe Rješenja o imenovanju ispitnih komisija za vozače motornih vozila u Zeničko-dobojskom kantonu ostaju neizmjenjene.

**Član 3.
(Stupanje na snagu i objava)**

Rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 10-34-13959-6/18
Datum: 30.08.2019. godine
Zenica

MINISTAR
Prof.dr. Spahija Kozlić, s.r.

.....

370.

Na osnovu člana 18., stav 1., Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/15), a u vezi sa članom 28. Zakona o osnovnoj školi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/18) i Prijedloga izmjena i dopuna nastavnih planova i programa, broj: 10-38-13319-01/19., od 30.08.2019. godine, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, d o n o s i:

**Izmjene i dopune Nastavnog plana i
okvirnog programa za osnovnu školu**

**Član 1.
(Predmet)**

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona donosi Izmjene i dopune Nastavnog plana i okvirnog programa za osnovnu školu za nastavni predmet Islamska vjeronauka.

**Član 2.
(Sadržaj nastavnog plana i programa)**

(1) U Nastavnom planu i okvirnom programu utvrđuju se izmjene i dopune u segment okvirnih nastavnih programa od I-IX razreda (1 sat sedmično u I razredu, te 2 sata sedmično od II do IX razreda), te je utvrđen profil i stručna sprema nastavnika koji mogu predavati navedeni nastavni predmet.

(2) Izmjene i dopuna Nastavnog plana i okvirnog programa iz člana 1. su sastavni dio ovog akta.

**Član 3.
(Početak primjene)**

Izmjene i dopune Nastavnog plana i programa iz člana 1. ovog akta, primjenjuju se linearno od školske 2019/2020. godine.

**Član 4.
(Stupanje na snagu)**

Ovaj akt stupa na snagu danom donošenja, a bit će objavljen u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 10-38-13319-02/19.
Datum: 11.09.2019. godine
Zenica

MINISTAR
Prof.dr. Spahija Kozlić, s.r.

**NASTAVNI PLAN I OKVIRNI PROGRAM ISLAMSKJE VJERONAUKJE ZA
OSNOVNU ŠKOLU**

NASTAVNI PREDMET: ISLAMSKA VJERONAUKA

OPIS NASTAVNOG PREDMETA

Činjenica da u biti svake civilizacije stoji određena religija koja bitno određuje njen karakter, kulturu i način života dovoljno govori o potrebi njenog poznavanja i izučavanja u odgojno-obrazovnom sistemu svakog društva. U našem slučaju riječ je o izučavanju islama kao dominantnog svjetonazora Bošnjaka i ostalih muslimana koji žive u Bosni i Hercegovini, na kojem je izgrađena svijest o svijetu i životu kao Božijem daru, u koje su utisnute Njegova neizmjerljiva ljubav i dobrota.

Islamska vjeronauka je integrirana u opće odgojno-obrazovne ciljeve demokratske škole, svojim sadržajima predstavlja dio odgojno-obrazovnog sistema Bosne i Hercegovine i svrha joj je da komplementarnim djelovanjem sa drugim školskim predmetima promovira cjelovit i sistematičan odgoj čovjeka na načelima korelacijsko-integrativnog učenja. Kao autonoman školski predmet, islamska vjeronauka omogućava učenicima autentično i sistematično upoznavanje, čuvanje i razvijanje njihovog vjerskog i kulturnog identiteta, promovirajući, istovremeno, dijaloz i toleranciju u odnosu na različite ljude, svjetonazore, religije, konfesionalna i kulturna izražavanja.

Islamska vjeronauka u školi slijedi teološke i antropološko-pedagoške temelje odgoja i obrazovanja radi upoznavanja islama kroz sve bitne tjelesne, duševne i duhovne sposobnosti učenika: spoznajne, doživljajne, voljne i djelatne. Time ostvaruje i potvrđuje odgojno-obrazovnu cjelovitost, ali i podupire univerzalne procese školskog poučavanja i učenja.

Značaj izučavanja islamske vjeronauke polazi od islamske premise da se svako dijete rađa u čistoj prirodi s kojom je islam u znaku jednakosti kao što je u znaku jednakosti s prirodnim ljepotama koje nas okružuju i govore o ljepoti i dobroti Onoga koji sve to daje. U tom smislu krajnji odgojni, obrazovni i funkcionalni cilj ovog predmeta jeste sačuvati čistu čovjekovu prirodu kroz faze njegovog sazrijevanja i odgajati u njemu one vrline kojima se čuvaju i podupiru red i zakon, dobrota, ljubav, solidarnost i pozitivne aktivnosti u ime Božije i za Njegovu ljubav, a na korist svoju i svih ljudi.

U okviru predmeta, učenici razmišljaju, istražuju i postavljaju pitanja o svemu i svačemu (svijetu, životu, prirodi i Bogu, međuljudskim odnosima, porodici, domovini, mjestu i ulozi u Evropskoj uniji, suživotu i toleranciji...) i uče da je život vrijednost i dar Božiji. Također uče da ih povezivanje s Bogom, poštivanje Njegovih pravila vodi sretnom i sigurnom životu. Nastavni predmet islamska vjeronauka fundamentalno doprinosi izgrađivanju moralno-etičkih vrijednosti i ključnih kompetencija mladih koje omogućavaju stvaralačko i integrirano učenje, upoznavanje sa fazama odrastanja i izgradnje identiteta, odgovorno suočavanje sa problemima i svjesno ostvarenje života na temeljima islama.

OPĆI CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Usvojiti relevantna znanja o svojoj vjeri i razviti pozitivan odnos prema istoj, te potaknuti učenika da živi u duhu islama shodno svojim mogućnostima kao aktivan sudionik zajednice i društva.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Uvesti učenika u temelje islamskog učenja na način primjeren uzrastu
2. Upoznati učenika sa vrijednostima islama u svakodnevnom životu
3. Približiti učeniku Božije poruke iz Kur'ana
4. Kontinuirano razvijati ljubav prema Muhammedu, a.s., i drugim poslanicima
5. Podučiti učenika ispravnom razumijevanju Poslanikovog, a.s., sunneta u tradicionalnom bosanskohercegovačkom kontekstu
6. Razviti proaktivnu ulogu u porodičnom životu
7. Razviti svijest o adekvatnom obilježavanju vjerskih i državnih praznika
8. Uputiti učenika na ispravan odnos prema prirodi kao Allahovom daru
9. Afirmirati pozitivne međuljudske vrijednosti, suživot, toleranciju i saradnju
10. Odgajati u duhu svakodnevne predanosti etičkoj praksi islama i afirmativnog djelovanja na vršnjake u izvršavanju dužnosti

11. Razvijati kulturne, radne, zdravstvene i higijenske navike uz naglašavanje vjerskog poticaja za njihovo njegovanje
12. Živjeti zdrav život na temelju učenja islama
13. Razvijati sposobnost stvaranja i doživljavanja umjetničkih vrijednosti nastalih na temelju islama
14. Razvijati kod učenika estetske vrijednosti islama
15. Odgajati u duhu patriotizma i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama Bosne i Hercegovine
16. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu
17. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode
18. Doprinositi boljem razumijevanju vlastitog identiteta
19. Razvijati kreativnost i kritičko mišljenje kao metakompetencija neophodnih za integraciju u društvo i nošenje sa složenim zahtjevima savremenog života
20. Poticati i kontinuirano unapređivati intelektualni, tjelesni, estetski, duhovni, moralni, društveni razvoj učenika, u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima

DIDAKTIČKO-METODIČKA UPUTSTVA

Nastava islamske vjeronauke omogućava kombinaciju tradicionalnih i savremenih načina poučavanja, sa akcentom na aktivno učešće učenika u procesu učenja. U središtu odgojno-obrazovnog procesa je učenik, a uloga nastavnika je da kreira i organizuje načine rada koji stvaraju optimalne uslove za učenje i poučavanje.

Nastavnik ima autonomiju u planiranju nastave, određivanju broja i tipova sati, izboru nastavnih metoda, oblika rada, sredstava i aktivnosti za svaki odgojno-obrazovni ishod. Strategije nastave i učenja će temeljiti na višestrukoj ulozi nastavnika. Da bi se postigao kvalitet i trajnost stečenih znanja, neophodno je ostvariti povezanost sa drugim predmetima i međupredmetnim temama, kao i staviti akcenat na učenje smislenih, međusobno povezanih sadržaja, korisnih za dalje obrazovanje i svakodnevni život. Prilikom planiranja nastavnika treba da vodi računa šta treba postići, vodeći računa o ciljevima, zadacima i ishodima učenja, koji je najbolji način za to i kojim nastavnim sredstvima raspolaže.

Izborom i sinhronizovanom primjenom odgovarajućih oblika rada (individualni, frontalni, grupni i rad u paru), metoda i tehnika (verbalnih, audio-vizuelnih, praktičnih radova, rad na tekstu, simulacija, insert, grozdovi...), nastavnih sredstava (udžbenik, filmovi, pomoćna literatura, ICT, karte...) te obilazaka, posjeta i izleta, učenik dolazi u centar pedagoškog interesovanja. Kombinacijom navedenih oblika i metoda rada, te upotrebom različitih nastavnih sredstava obezbjeđuje se kvalitetna nastava.

Nastavnik bira čime i kako će potaknuti učenika da uči, kako pobuditi interes za rad, njegovu znatiželju, pronicljivost, maštu, emocije, htijenja i sklonosti, te kreira razrednu klimu koja treba da bude svrsishodna, radna, opuštena i empatična. Treba da potiče učenika na učenje, te održava motiviranost za nastavu. Njegov je interaktivan odnos u nastavi i bazira ga na načelnom stavu poslanika Muhammeda, a.s.: «Olakšavajte, a ne otežavajte, unosite radost, a ne rastjerujte!»

Nastavnik aktivira učenika mobilisanjem prethodnih znanja i iskustava, upućivanjem na samostalno pronalaženje relevantnih informacija, na slobodno i kreativno razmišljanje, na argumentovano diskutovanje i iznošenje stavova. Uloga nastavnika je i da podstiče učenike na povezivanje novostečenih znanja sa svakodnevnim životom.

Predlaže se da realizacija programskih sadržaja bude zasnovana na samostalnom radu učenika u što većem obimu, te da se svakom učeniku omogući da dođe do izražaja shodno njegovim sposobnostima. Nastavnik treba da upućuje i podstiče učenike da sistematski prikupljaju informacije iz literature, koriste internet i druge medije, kako bi što kvalitetnije radili domaće zadaće, samostalne radove, panoe na zadate teme i sl. Prilikom obrade novih sadržaja, potrebno je opće povezivati sa lokalnim i ličnim, polaziti od konkretnih činjenica, učiniti ih razumljivim i ne udaljavati se od njih. Za uvježbavanje (memorisanje) teksta planirati nekoliko sati.

Kombinovanjem tradicionalnih metoda i savremenih metoda aktivnog učenja i interaktivne nastave, oblika rada i tehnika rada (igre, kvizovi, pitanja i odgovori, dramatizacije, razgovore, učenički radovi, ilustracije...) te poštivanjem didaktičkih principa postiže definisane ishode učenja.

Nastavnik u svom radu vodi računa o uređenosti učionice, primjeni raznovrsnih nastavnih sredstava i savremenih tehnologija. Prednost će dati savremenim pristupima kao što su: problemska nastava,

heuristička nastava, mentorska nastava, vanučionička nastava i dr., trudeći se da svoj rad što više približi aktuelnom društvenom kontekstu, a nastavne sadržaje islamske vjeronauke približi svakodnevnom životu učenika.

Nastavnik će u svom radu koristiti projektne zadatke, izrade panoa, animirati pismeno izražavanje na zadane teme, organizirati okrugle stolove i debate o odabranim temama, zadavati samoevaluacijske zadatke, inicirati razne socijalne akcije i posjete raznim objektima, te voditi računa o mjerljivosti učeničkih znanja primjenom adekvatnih pismenih i usmenih provjera znanja.

MEĐUPREDMETNA KORELACIJA

Multidisciplinarna isprepletenost i povezanost odgojno-obrazovnih područja i međupredmetnih tema omogućuje skladnost odgojno-obrazovnih procesa, razvoj temeljnih i specifičnih kompetencija učenika te otvorenost prema učenju. Nastavni plan i program islamske vjeronauke omogućava međupredmetno povezivanje sadržaja na vertikalnoj i horizontalnoj razini sa predmetima koji izučavaju sljedeća područja:

- Učenje o ljudima, njihovim međusobnim odnosima i odnosom ljudi prema svijetu, o kulturnom razvoju čovjeka i društva, prošlim i aktuelnim događajima, pitanjima vezanim za postizanje pravednih i mirovnih međuljudskih i društvenih odnosa
- Vrednovanje i čuvanje kulturne baštine zavičaja, države, evropske i svjetske kulturne baštine
- Analiza kulturnog naslijeđa, vjerske i kulturne tradicije
- Osposobljavanje za odgovoran odnos i unapređenje okoliša
- Pitanja identiteta, očuvanja i kvalitetnijeg vlastitog zdravlja i zajedničkog života
- Usvajanje rječnika koji omogućava samostalno traženje, razvijanje i korištenje znanja
- Razmatranje pitanja različitosti i jednakopravnosti pojedinaca, spolova, kultura, vjera, rasa i socijalne nejednakosti
- Razmatranje ključnih kompetencija
- Stjecanje i razvijanje znanja, vještina i stavova koji omogućavaju uspješno ostvarenje interesa, razvijanja vlastitih potencijala uz aktivno učešće u savremenom životu
- Osposobljavanje za sigurnu i etičku upotrebu tehnologije u učenju i svakodnevnom životu
- Razumijevanje multikulturalnosti kao vrijednosti u savremenim globalizacijskim procesima
- Razvijanje kreativnosti, poticanje maštovitosti i sposobnosti iznalaženja višestrukih rješenja, učenje produkcije, razvoja i realizacije ideja, kritičnosti i sposobnosti argumentacije

Prijenos stečenog znanja iz odgojno-obrazovnih područja i međupredmetnih tema povećava autonomiju nastavnika omogućavajući mu fleksibilnije programiranje, planiranje i realizaciju odgojno-obrazovnog rada usmjerenog na učenika.

EVALUACIJA UČENIČKIH POSTIGNUĆA

Stepen ovladavanja poželjnim znanjima, vještinama i stavovima određuje se vrednovanjem, odnosno ocjenjivanjem ovladavanja odgojno-obrazovnim ishodima učenja. Važno je imati na umu da su vrednovanje, poučavanje i učenje jednako značajni dijelovi istog procesa. Vrednovanje kao povratna informacija učeniku o rezultatima učenja i poučavanja određuje dinamiku daljeg procesa učenja/poučavanja te definiše individualne potrebe učenika u tom procesu. Vrednovanjem nastavnik dobiva relevantnu informaciju o kvalitetu svog rada. Učenička postignuća se vrednuju u okviru koncepta vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, izvora informacija i istraživanja, te interpretacija i perspektiva.

Vrednovanje treba da bude proces u okviru navedenih temeljnih koncepata vrednovanja. Prilikom kompleksnog vrednovanja rezultata rada učenika treba da se vrednuje znanje, motivacija, sposobnosti, radne navike, subjektivne mogućnosti i objektivne okolnosti u kojima učenik živi i radi. Ocjena treba da bude rezultat procjene koliko učenik može da stečena znanja i vještine primijeni u životu. Važno je voditi računa o postignućima u afektivnom i socijalnom domenu, odnosno o procesu od primanja informacija do integracije uvjerenja, ideja, stavova, vrijednosti. Dio ocjene treba da bude i postojanost ravnoteže kod učenika između slobode i odgovornosti, spremnost na preuzimanje odgovornosti za vlastito ponašanja, uvažavanje različitosti i suprotnih stavova. Vrednovanje u školi je javno, kontinuirano, nepristrasno, opisno i brojčano u skladu sa važećim Pravilnikom o ocjenjivanju.

Vrednovanje se vrši kombinovanjem usmenog i pismenog vrednovanja kroz praćenje sljedećih elemenata:

- Usvojenost obrađenih pojmova i sadržaja
- Aktivno učešće učenika u realizaciji nastavnih sadržaja
- Individualni angažman u okviru vannastavnih aktivnosti
- Elementi kritičkog mišljenja u toku realizacije sata
- Angažiranost na individualnim, partnerskim i grupnim projektima
- Učešće u razgovoru
- Odgovori na pitanja s višestrukim izborom
- Zalaganje i doprinos tokom nastave
- Usvojenost definisanih ishoda učenja
- Kreativnost i samoinicijativnost u radu
- Korištenje različitih izvora znanja
- Kompjuterske procjene znanja
- Modificirana esejska pitanja
- Prezentacije...

PRVI RAZRED
(1 sat sedmično – 35 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Pružiti početna saznanja o vjeri, na primjeren način, kako bi učenik stekao osnovne predodžbe o vjeri, njenim principima i vrijednostima te vrlinama lijepog ophođenja i ispravnog suočavanja s problemima u njihovom životnom okruženju.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Uvesti učenika u temelje islamskog učenja na uzrastu primjeren način
2. Upoznati učenika sa islamskim pozdravom
3. Upoznati učenika sa ulogom i mjestom islama u svakodnevnom životu
4. Približiti učeniku džamiju kao centralno mjesto islamskog života
5. Insistirati kod učenika na razvijanju poimanja higijene i njegovanju higijenskih navika
6. Upoznati učenika sa pojmom Kur'ana i razviti pozitivan odnos prema istom
7. Približiti učeniku pojam porodice u kontekstu islama
8. Pripremiti učenika na intenzivan doživljaj ramazana i bajrama
9. Kontinuirano razvijati ljubav prema Muhammedu, a.s.
10. Uputiti učenike na ispravan odnos prema prirodi kao Allahovom daru
11. Afirmisati učenika na primjenu i poštivanje pozitivnih međuljudskih odnosa primjerenih ovom školskom uzrastu
12. Razvijati poštivanje drugog i drugačijeg
13. Promovisati pozitivne vrijednosti
14. Uvesti učenike u ljepotu islamskog izraza posredstvom ilahije

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji

- 1. DOBRODOŠLI NA VJERONAUKU**
 - 1.1. Upoznajmo se
 - 1.2. Pozdrav
 - 1.3. Bože olakšaj
- 2. MOJA VJERA**
 - 2.1. Vjera me uči
 - 2.2. Srcem svojim vjerujem
 - 2.3. Stvoritelj Allah
 - 2.4. Hasbi Rabbi džellallah
 - 2.5. Moja duhovna zaštita
 - 2.6. Bismillom do uspjeha
- 3. MOJA ŠKOLA**
 - 3.1. Pravila ponašanja i ljepota druženja
- 4. DŽAMIJA**
 - 4.1. Džamija
 - 4.2. Moje najdraže džamije
- 5. ISLAM I HIGIJENA**
 - 5.1. Islam je čistoća
- 6. NAJLJEPŠA KNJIGA**
 - 6.1. Kur'an je Božija knjiga
 - 6.2. Kur'an u mojoj kući
- 7. MOJA PORODICA**
 - 7.1. Moja porodica
- 8. RAMAZAN I BAJRAMI**
 - 8.1. Ramazan u mojoj kući
 - 8.2. Ilahija Ramazan
 - 8.3. Ramazanski bajram
 - 8.4. Kurban-bajram
- 9. MUHAMMED, A. S.**
 - 9.1. Rođenje Muhammeda, a.s.
- 10. ISLAM I PRIRODA**
 - 10.1. Priroda kao Božiji dar
 - 10.2. Slavljen neka je Allah
- 11. MOJE PONAŠANJE**
 - 11.1. Dobro dijete
 - 11.2. Volim svoju domovinu

Očekivani rezultati/ishodi učenja

1. Definira osnovne islamske pojmove iz svakodnevnog života muslimana (selam, islam, kelime i šehadet, Allah, dž.š., Muhammed, a.s., Kur'an, džamija, ramazan, bajram)
2. Prepoznaje i primjenjuje selam
3. Prepoznaje islam kao svoju vjeru i iskazuje svoje uvjerenje da Bog postoji
4. Memoriše, pravilno izgovara i primjenjuje kelime i šehadet
5. Memoriše, pravilno izgovara i primjenjuje Euzubillu i Bismillu s prijevodom u prigodnim situacijama
6. Memoriše, pravilno izgovara i primjenjuje Rabbi jessir i Hasbi Rabbi džellallah s prijevodom u prigodnim situacijama
7. Identificira pravilno ponašanje u školi i razlikuje ga od nepravilnog ponašanja
8. Prepoznaje i opisuje džamiju, navodi najsvetije džamije, te primjenjuje lijepo ponašanje u džamiji
9. Prihvata specifičnosti higijene u islamu
10. Prepoznaje Kur'an kao Božiju knjigu i njeguje pozitivan odnos prema njemu
11. Navodi članove porodice, prepoznaje da svaki pojedinac živi u zajednici, te da svi članovi imaju određena prava i obaveze
12. Navodi islamske blagdane i prepoznaje običaje koji se praktikuju u njihovim porodicama
13. Prihvata činjenice o rođenju Muhammeda, a.s.
14. Opisuje prirodu kao Božiji dar, te pokazuje svijest o važnosti očuvanja okoline
15. Prepoznaje prihvatljiva ponašanja za zaštitu neposrednog okoliša
16. Memoriše, pravilno izgovara i primjenjuje Subhaneke s prijevodom
17. Prepoznaje i razlikuje dobro od lošeg, istinu od laži, pošteno od nepoštenog, prihvatljivo od neprihvatljivog ponašanja u životnoj svakodnevnici
18. Prepoznaje dobra djela koja je sam učinio
19. Objašnjava odnos prema porodici, prijateljima, drugim i drugačijim i domovini

DRUGI RAZRED
(2 sata sedmično – 70 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Proširiti početna saznanja o vjeri, na primjeren način, kako bi učenik produbio saznanja o vjeri, njenim principima i vrijednostima te vrlinama lijepog ophođenja i ispravnog suočavanja s problemima u njihovom životnom okruženju.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Približiti učeniku značenje islama
2. Otkriti učeniku mogućnost posmatranja svakodnevnog života u duhu islama
3. Osvijestiti važnost zajedništva iz dvostruke perspektive: iskustva sedmogodišnjaka i islamskog sistema vrijednosti
4. Senzibilizirati ga za uočavanje promjena u prirodi kao znakova Allahove milosti
5. Razvijati kod učenika ljubav i empatiju prema Muhammedu, a.s.
6. Razviti sposobnost prepoznavanja Allahove milosti u sebi i svijetu oko sebe
7. Ukazati učeniku na načine obraćanja Allahu, dž.š.
8. Razviti dimenziju sreće, zajedništva i saosjećanja u mubarek danima
9. Razviti pravilan odnos učenika prema čovjeku, biljkama i životnjama
10. Uvesti učenika u temeljne postulate interkulturalnog odgoja
11. Afirmisati učenika na primjenu i poštivanje pozitivnih međuljudskih odnosa primjerenih ovom školskom uzrastu
12. Razvijati poštivanje drugog i drugačijeg
13. Promovisati pozitivne vrijednosti
14. Uvesti učenike u ljepotu islamskog izraza posredstvom ilahije

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji

- 1. RADOST PONOVRNOG SUSRETA**
 - 1.1. Dova za uspješan početak
 - 1.2. Doživljaj s raspusta - osjetio sam da me Allah, dž.š., voli
 - 1.3. Razgledice moje domovine
 - 1.4. Selam - pozdrav spasa i mira
- 2. ISKRENO PRIJATELJSTVO**
 - 2.1. Važnost pomaganja
 - 2.2. Moj prijatelj
- 3. ISLAM JE NAŠA VJERA**
 - 3.1. Islam - predanost Allahu, dž.š.
 - 3.2. Allah, dž.š., se brine za svakog
 - 3.3. Džemat - zajedništvo muslimana
 - 3.4. Kako je lijepo biti musliman
 - 3.5. Lijepo odijevanje
- 4. PRIRODA JE BOŽJI DAR**
 - 4.1. Allah, dž.š., oživljava prirodu - proljeće
 - 4.2. Dani su dugi a noći kratke - ljeto
 - 4.3. Ubiranje plodova Allahove, dž.š., milosti - jesen
 - 4.4. Kada nebo bijeli zemlju - zima
- 5. NAŠ POSLANIK MUHAMMED, A.S.**
 - 5.1. Rani gubitak roditelja
 - 5.2. Posebnost Muhammeda, a.s. u dječaćkom dobu
 - 5.3. Osmjehnuti Poslanik, a.s.
 - 5.4. Salavat na Poslanika, a.s.
- 6. SVEOBUHVAATNA JE ALLAHOVA, DŽ.Š., MILOST**
 - 6.1. Bez čega ne mogu živjeti
 - 6.2. Abdest
 - 6.3. Zdravlje je Allahov, dž.š., dar
 - 6.4. Posjeta bolesnom prijatelju
 - 6.5. San kao Allahov, dž.š., dar
 - 6.6. Želim biti bolji/a
- 7. OBRAĆANJE ALLAHU, DŽ.Š.**
 - 7.1. Fatiha - dova Allahu, dž.š.
 - 7.2. Namaz - moja zahvalnost Allahu, dž.š.
 - 7.3. Tespih
 - 7.4. Sura Ihlas
 - 7.5. Sura Kevser
- 8. MUBAREK DANI**
 - 8.1. Mevlud - rođenje Muhammeda, a.s.
 - 8.2. Ramazan
 - 8.3. Bajrami - dani radosti
- 9. ODNOS PREMA ČOVJEKU - NAJODABRANIJEM ALLAHOVOM STVORENJU**
 - 9.1. Moja šira porodica
 - 9.2. Odnosi u školi
 - 9.3. Briga o komšiji
 - 9.4. Odnos prema pripadnicima drugih vjera

10. VOLIM BILJKE I ŽIVOTINJE

10.1. Odnos prema životinjama

10.2. Bosanska avlija - zelenilo i ruže

10.3. Oplemenimo školsko dvorište

Očekivani rezultati/ishodi učenja

1. Sakuplja razglednice iz BiH sa akcentom na vjersku i kulturnu baštinu, te se postepeno uvodi u učeničko istraživanje
2. Primjenjuje selam u svakodnevnom životu
3. Opisuje islam kao vjeru i osnovne odrednice vjere
4. Navodi osobine iskrenih prijatelja i u skladu sa svojim mogućnostima analizira priče o prijateljstvu i Poslaniku, a.s.
5. Prepoznaje džemat kao oblik zajedništva u razredu, porodici, džamiji, te objašnjava odnose u njemu
6. Uočava i opisuje promjene u prirodi kao Božiji dar
7. Upoznaje se sa životom Muhammeda, a.s., u dječjačkom dobu i prepoznaje njegove lijepe osobine
8. Memoriše, pravilno izgovara i primjenjuje salavat s prijevodom u prigodnim situacijama
9. Nabraja, opisuje i objašnjava Božije blagodati (vodu, zrak, hranu, zemlju)
10. Opisuje i uvježbava abdestne radnje i brine se o čistoći tijela i zdravlju
11. Razumijeva san kao Božiji dar i primjenjuje adabe i uči dovu za lahak san
12. Reproducira Fatihu s prijevodom i prepoznaje namaz kao zahvalu Allahu, dž.š., na blagodatima, slavi, veliča Boga
13. Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje tesbih, suru Ihlas, suru Kevser u prigodnim situacijama
14. Otkriva dimenziju radovanja, zajedništva i suosjećanja u mubarek danima (ramazan, bajrami, mevlud)
15. Interpretira i objašnjava mevludski tekst Rešada Kadića „Dobro nam doš'o“
16. Navodi i primjenjuje dužnosti prema porodici, rodbini, komšijama, prijateljima, drugim i drugačijim
17. Opisuje i primjenjuje islamski odnos prema biljkama i životinjama
18. Učestvuje u projektnim zadacima vezano za higijenske navike, socijalne akcije, posjete bolesnom drugu

TREĆI RAZRED
(2 sata sedmično – 70 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Prodbljuje saznanja o vjeri u odnosu na prethodno godište s fokusom na vjerovanje u Jednog Boga, Božije poslanike, lijepo ponašanje, umijeće komuniciranja u cilju ispravnog suočavanja s problemima u njihovom životnom okruženju.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Pratiti, uočavati i poticati intelektualni, emotivni i socijalni razvoj učenika na način primjeren uzrastu
2. Razvijati zdrave temelje u odnosu prema drugima
3. Motivirati učenika za moralno usavršavanje utemeljeno na vjeri
4. Približiti učeniku načine spoznaje Boga
5. Ukazati učeniku na put dostizanja Allahove, dž.š., milosti
6. Razvijati sposobnosti posmatranja svakodnevnog života u duhu islama
7. Osvijestiti važnost zajedništva
8. Senzibilizirati ga za uočavanje prirode kao znaka Allahove milosti
9. Razvijati kod učenika ljubav i empatiju prema Muhammedu, a.s.
10. Odgajati učenika na uzoru Božijih poslanika Adema, a.s., Huda, a.s., Saliha, a.s., i Muhammeda, a.s.
11. Ukazati učeniku na načine obraćanja Allahu, dž.š.
12. Razviti dimenziju sreće, zajedništva i saosjećanja u mubarek danima
13. Razviti pravilan odnos učenika prema čovjeku, biljkama i životnjama
14. Uvesti učenika u temeljne postulate interkulturalnog odgoja
15. Razvijati osjećaj pripadnosti Bosni i Hercegovini - zemlji bogatstva i različitosti u Evropskom ambijentu

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji

- 1. PONOVO MIRIS SEPTEMBRA**
 - 1.1. Dova za uspješan početak
 - 1.2. Islam mi je vjera
 - 1.3. Ljepota selama
 - 1.4. Pravo prijateljstvo
- 2. VJERUJEM U JEDNOG BOGA**
 - 2.1. Ilahija: Ja vjerujem u Jednog Boga
 - 2.2. Amentu billahi
 - 2.3. Život je svuda oko nas
 - 2.4. Biljni i životinjski svijet djelo je Božije
 - 2.5. Allah, dž.š., sve vidi
 - 2.6. Zahvala Allahu, dž.š.
- 3. PUT DO ALLAHOVE MILOSTI**
 - 3.1. Namaz - susret sa Gospodarom
 - 3.2. Priprema za namaz
 - 3.3. Oblačenje lijepe odjeće za namaz
 - 3.4. U svakom dijelu dana se obraćam Allahu, dž.š.
 - 3.5. Kaba - tačka orijentacije u namazu
 - 3.6. U ramazanu je Allah, dž.š., posebno milostiv
 - 3.7. Nek' mirišu avlije
 - 3.8. Kraj Kabe sam stajao
- 4. BOŽIJI POSLANICI PRIJE MUHAMMEDA, A.S.**
 - 4.1. Božiji poslanici - učitelji svojih naroda
 - 4.2. Adem, a.s. - prvi čovjek na Zemlji
 - 4.3. Hud, a.s., i njegov narod
 - 4.4. Salih, a.s., i njegov narod
- 5. UČIM KUR'AN I DOVE**
 - 5.1. Kur'an u mojoj porodici
 - 5.2. Sura En-Nas
 - 5.3. Sura El-Felek
 - 5.4. Tebi se obraćam i Tebe molim dragi moj Allahu
 - 5.5. Allah je čuo i uslišao moju molbu
- 6. PONOVO S MUHAMMEDOM, A.S.**
 - 6.1. Salavatom se sjećamo Muhameda, a.s.
 - 6.2. Muhammed, a.s., bio je marljivo i pouzdano dijete
 - 6.3. Muhammedova, a.s., ljubav prema djeci
 - 6.4. Prva objava - uči, čitaj
 - 6.5. Poslanikovi, a.s., odani prijatelji
 - 6.6. Ebu Bekr - iskreni vjernik i drug
 - 6.7. Kako je jedna djevojčica voljela svoga oca
 - 6.8. Alija - hrabri drug
- 7. ISLAMSKI SE PONAŠAM**
 - 7.1. Allah voli ljepotu, čistoću i urednost
 - 7.2. Zdrava i čista hrana
 - 7.3. Lijepo ponašanje u kući
 - 7.4. Poštujmo i uvažavamo drugoga
 - 7.5. Briga o prirodi

8. PUTOVANJE KROZ BOSNU I HERCEGOVINU

8.1. Moja domovina Bosna i Hercegovina

8.2. Bosna i Hercegovina - zemlja bogatstva različitosti

Očekivani rezultati/ishodi učenja

1. Navodi i primjenjuje pravila islamskog pozdrava i identifikira ljepote selama
2. Navodi i objašnjava imanske šarte
3. Memoriše i objašnjava Allahova, dž.š., lijepa imena: Rabb, Rahman, Rahim, Malik, Selam, ‘Alim
4. Pokazuje osjećaj za lijepim ponašanjem (u kući, školi, društvu, na ulici);
5. Prepoznaje dobra djela koja je sam učinio i opisuje važnost činjenja dobrih djela u ime Boga
6. Navodi i objašnjava islamske šarte
7. Usvaja osnovne informacije o Božijim poslanicima Adema, a.s., Huda, a.s., Saliha, a.s., i Muhammeda, a.s., i zaključuje da za dobro djelo slijedi nagrada;
8. Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje salavat u namazu, dovu prije iftara, sure El-Felek i En-Nas u prigodnim situacijama
9. Opisuje Poslanikov, a.s., odnos prema djeci i prijateljima
10. Memoriše Prvu Objavu i izdvaja njene poruke
11. Prepoznaje značaj čistoće, urednosti i zdrave ishrane te odabire zdrav stil života
12. Primjenjuje lijepo ponašanje u kući, odnosu prema drugima i prirodi
13. Prepoznaje svoja prava i dužnosti, te prava i dužnosti osoba u okruženju
14. Definiše pojmove: namaz, ramazan, sehur, iftar, hadždž, ashab, Kaba
15. Objašnjava ulogu pojedinca u očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju, domovini i svijetu.

ČETVRTI RAZRED
(2 sata sedmično – 70 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Produbljuje saznanja o vjeri praćenjem kontinuiteta prisustva postojećih tema, te uvođenjem novih o Allahovim poslanicima, raznolikosti svijeta, efikasnom planiranju vremena i islamskom bontonu s ciljem pomaganja učeniku za ulazak u period puberteta i razvijanja identitetskog samopoimanja.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Pratiti, uočavati i poticati intelektualni, emotivni i socijalni razvoj učenika na način primjeren uzrastu
2. Razvijati zdrave temelje u odnosu prema sebi i drugima
3. Motivirati učenika za moralno usavršavanje utemeljeno na vjeri
4. Analizirati načine spoznaje Boga
5. Ukazati učeniku na put dostizanja Allahove, dž.š., milosti
6. Razvijati sposobnosti posmatranja svakodnevnog života u duhu islama i primjenu u praksi
7. Ukazati na ljepotu raznolikosti i analizirati važnost zajedništva
8. Senzibilizirati učenika za uočavanje primjera savršenog Allahovog stvaranja u svijetu oko nas
9. Razvijati kod učenika ljubav i empatiju prema Muhammedu, a.s.
10. Odgajati učenika po uzoru Božijih poslanika Idrisa, a.s., Nuha, a.s., i Muhammeda, a.s
11. Podsjetiti učenika na načine obraćanja Allahu, dž.š.
12. Razvijati dimenziju sreće, zajedništva i saosjećanja u mubarek danima
13. Razvijati pravilan odnos učenika prema čovjeku, biljkama i životinjama
14. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja
15. Razvijati snažniji osjećaj pripadnosti Bosni i Hercegovini - zemlji bogatstva i različitosti u evropskom ambijentu
16. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji	
1. ZA SRETNİ POČETAK	
1.1. Dova za uspješan početak	
1.2. Iskustva moga vjerovanja	
1.3. Islamske vrijednosti	
1.4. Moj plan rada	
2. SAVRŠENSTVO ALLAHOVOG, DŽ.Š., STVARANJA	
2.1. Okruženi smo vidljivim i nevidljivim svijetom	
2.2. Pčele i mravi - Allahovi primjeri ljudima	
2.3. Allah je Milostivi i Samilosni Vladar	
3. UČIM IZ ALLAHOVE, DŽ.Š., OBJAVE	
3.1. Bio jedan Ebu Leheb	
3.2. Uzvišeni Allah pomaže i voli one koji u Njega vjeruju	
4. VJERUJEMO U POSLANIKE PRIJE MUHAMMEDA, A.S.	
4.1. Idris, a.s., prvi perom piše	
4.2. Nuh, a.s., gradi lađu	
5. IZ ŽIVOTA POSLJEDNJEG BOŽIJEG POSLANIKA	
5.1. Uzorno odrastanje Muhammeda, a.s.	
5.2. Poslanik, a.s., ženi se Hatidžom	
5.3. Tajno pozivanje vjeri	
5.4. Tesnimsko vrelo - ilahija	
5.5. Hrabri i odvažni hazreti Omer i dobročinitelj hazreti Osman	
5.6. Poslanikova, a.s., djeca i unuci	
6. BITI AKTIVAN ČLAN ZAJEDNICE	
6.1. Saradnja i pomaganje u porodici	
6.2. Zdravljem protiv bolesti	
7. ŽELIM DA NAUČIM KLANJATI	
7.1. Sastavni dijelovi namaza	
7.2. Kome sedždu činiš, brate - ilahija	
7.3. Učimo Ettehijjatu	
7.4. Allahu moj, oprosti meni i roditeljima mojim - učimo dove s prijevodom	
7.5. Ne želim da pokvarim namaz	
7.6. Sabah namaz	
8. BOSNA I HERCEGOVINA JE MOJA DOMOVINA	
8.1. Obilježja moga šireg zavičaja	
8.2. Tradicija, kultura i suživot u BiH	
8.3. Moj doprinos u čuvanju domovine	
9. RAZNOLIKOSTI SVIJETA	
9.1. Bogatstvo i raznolikost jezika	
9.2. Različitosti među ljudima kao znak Božije milosti	
9.3. Vrijednost ljudskog života	
10. PUT DO ALLAHOVE MILOSTI	
10.1. Čovjek koji je davao zekat	
10.2. Hadž – budimo Allahovi gosti	
10.3. Ustat ću na schur	

10.4. Bajramski običaji

11. ISLAMSKI BONTON

11.1. Dova za lijep san i sretan dan

11.2. Ponašanje prilikom jela

11.3. Kultura govora

Očekivani rezultati/ishodi učenja

1. Organizira vrijeme na principima islamskih vrijednosti
2. Razlikuje primjere savršenog Allahovog stvaranja
3. Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje sure El-Leheb i En-Nasr, Et-Tehijjatu i dovu Rabbenata atina...
4. Analizira pouke sura El-Leheb i En-Nasr
5. Opisuje živote poslanika Idrisa, a.s., i Nuha, a.s., te izdvaja pouke iz kazivanja o njima
6. Analizira i interpretira kazivanje o Muhammedu, a.s., tokom njegovog odrastanja, ženidbe i tajnog pozivanja u islam
7. Navodi primjere važnih osoba iz života Muhammeda, a.s., (Hatidža, r.a., hazreti Omer i Osman, Poslanikova, a.s., djeca i unuci), koji su utjecali na muslimansko društvo
8. Navodi i opisuje aktivan život u zajednici i primjenjuje ga
9. Opisuje sastavne dijelove namaza i radnje koje kvare namaz
10. Objašnjava način klanjanja sabah namaza
11. Navodi obilježja šireg zavičaja, domovine i specifičnosti Evropske unije
12. Objašnjava važnost unutar kultura i između skupina
13. Analizira ulogu pojedinca u očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju i domovini
14. Izgrađuje pozitivan odnos prema ljudima bez obzira na jezik, rasu, boju kože
15. Navodi i opisuje dijelove posta (sehur, imsak i iftar)
16. Prepoznaje zekat i hadždž
17. Memoriše s prijevodom i uči dovu za lahak san i početak dana
18. Primjenjuje islamski bonton prilikom jela i govora

PETI RAZRED
(2 sata sedmično – 70 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Produbljuje saznanja o vjeri praćenjem kontinuiteta prisustva postojećih tema, te razvija socijalne vještine koje će pomagati učeniku u periodu puberteta i razvijanja identitetskog samopoimanja da gradi odnose, podnosi i rješava interpersonalne konflikte, kao i da se na konstruktivan način nosi sa svojim osjećanjima.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Pratiti, uočavati i poticati intelektualni, emotivni i socijalni razvoj učenika na način primjeren uzrastu
2. Razvijati zdrave temelje u odnosu prema sebi i drugima
3. Motivirati učenika za moralno usavršavanje utemeljeno na vjeri
4. Doprinositi boljem razumijevanju vlastitog identiteta
5. Razvijati samopouzdanje, empatiju, samokritičnost i uvažavanje drugih
6. Odgajati učenika na uzoru Ibrahima, a.s., i Ismaila, a.s., Musa, a.s., i Haruna, a.s.
7. Pratiti i uočavati etape širenja islama do hidžre
8. Senzibilizirati učenika za razumijevanje Božije objave kao milosti ljudima
9. Ukazati učeniku na ljepotu organizovanja života prema principima islama
10. Razvijati sposobnost planiranja vremena prema dnevnim namazima
11. Podsticati učenika na održavanje veze sa Allahom, dž.š., putem namaza
12. Ukazati na ljepotu raznolikosti i analizirati važnost zajedništva
13. Razvijati kod učenika ljubav i empatiju prema Muhammedu, a.s.
14. Razvijati dimenziju sreće, zajedništva i saosjećanja u mubarek danima
15. Razumijevanje estetike islama kroz umjetnost
16. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode
17. Upoznati učenika sa proslavljanjem blagdana u kršćanstvu, judaizmu i ostalim uvjerenjima
18. Razvijati snažniji osjećaj pripadnosti Bosni i Hercegovini i ponosa na njeno bogatstvo i različitost u evropskom ambijentu
19. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji	
1. SJETIMO SE NA POČETKU	
1.1. Allah, dž.š., nam je dao određene dužnosti	
1.2. Ja to želim, ja to mogu	
2. SOCIJALNE VJEŠTINE	
2.1. Žao mi je, pogriješio sam	
2.2. Treba reći hvala	
2.3. Pismo mom prijatelju	
2.4. Otkrij ko si i budi to što jesi	
2.5. Suosjećam sa drugima	
2.6. Spreman sam da sarađujem	
3. BOŽIJI POSLANICI	
3.1. Allahov prijatelj	
3.2. Poslušnost Bogu i roditeljima	
3.3. Plemeniti sin plemenitog poslanika	
3.4. Gradnja Kabe	
4. IZ ŽIVOTA MUHAMMEDA, A.S.	
4.1. Najveći oslonac i podrška	
4.2. Poziv je upućen	
4.3. Ilahija: Dođi najdraži	
4.4. Kršćani su ohrabрили i podržali muslimane	
4.5. Istrajnost u ostvarenju cilja	
4.6. Bliže se dani radosti	
5. OBJAVE SU MILOST LJUDIMA	
5.1. Od ropstva do moći	
5.2. Počinje nova era	
5.3. Milost je upotpunjena	
5.4. Vjera nas uči da druge poštujemo	
6. MOJ VJERSKI ODGOJ	
6.1. Pjesma: „Ako pitaš šta je islam“	
6.2. Allah, dž.š., voli da se pomažemo i volimo	
6.3. Dječak i njegova majka	
6.4. Allahu, dž.š., trebamo uvijek zahvaljivati	
6.5. Biramo vrijednosti	
7. NAMAZ I PLANIRANJE VREMENA	
7.1. Uljepšajmo se za namaz	
7.2. Prvi mujezin	
7.3. Kako ukrasiti namaz	
7.4. Allah, dž.š., je stvorio dan i svjetlo	
7.5. U smiraj dana zahvaljujem Allahu, dž.š.,	
7.6. Najljepše sjećanje	
7.7. Sura El-Kafirun	
8. U SUSRET RADOSTIMA RAMAZANA	
8.1. Ramazan - radost moje duše	
8.2. Ilahijom i kasidom o ramazanu	

9. RAZLIČITOSTI U MOM KOMŠILUKU

- 9.1. Domovina se ljubavlju gradi
- 9.2. Katolički i pravoslavni blagdani
- 9.3. Jevrejski blagdani
- 9.4. Blagdani pripadnika ostalih uvjerenja

Očekivani rezultati/ishodi učenja

1. Navodi svoje dužnosti i izvršava ih tačno u vremenski predviđenom okviru
2. Izrađuje dnevni plan rada u skladu sa svojim sposobnostima, interesima i uvjerenjima
3. Prepoznaje, iz ugla islama, prihvatljivo ponašanje i analizira ga
4. Predstavlja svoje stavove, teži ka rješavanju problema i izražava spremnost za saradnju
5. Objašnjava određene događaje iz života poslanika Ibrahima, a.s., i Ismaila, a.s., Musa, a.s., i Haruna, a.s., te izdvaja pouke iz kazivanja o njima
6. Objašnjava javno pozivanje u islam do hidžre, navodi teškoće koje su prolazili Muhammed, a.s., i prvi muslimani i izdvaja pouke
7. Navodi velike Božije objave i njihovo zajedničko porijeklo i poruke
8. Opisuje uvjete za namaz
9. Organizira svoje vrijeme prema namaskim vremenima kako bi bile zadovoljene potrebe organizacije, porodice i vlastite potrebe
10. Objašnjava način klanjanja akšam namaza
11. Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje ezan, ikamet, suru El-Kafirun, tesbih i zikr poslije namaza
12. Analizira pouke sure El-Kafirun u multikulturalnom ambijentu
13. Opisuje radosti ramazana i odlučno se prilagođava novim okolnostima koje donosi ramazan
14. Analizira svoju ulogu u očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju i domovini
15. Razvija individualne i kulturne različitosti, te ljude vrednuje na osnovu onoga što jesu, a ne kako izgledaju ili u što vjeruju
16. Pokazuje svakodnevnu predanost etičkoj praksi islama
17. Revidira svoje prosuđivanje na osnovu novih saznanja i usklađuje ponašanje u duhu islama

ŠESTI RAZRED
(2 sata sedmično – 70 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Produbljuje saznanja o vjeri praćenjem kontinuiteta prisustva postojećih tema, te razvija socijalne vještine koje pomažu učeniku u periodu puberteta, razvijanju i jačanju identiteta kroz identifikaciji učenika s islamskim uzorima iz povijesti s fokusom na sistem islamskih vrijednosti.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Pratiti, uočavati i poticati intelektualni, emotivni i socijalni razvoj učenika na način primjeren uzrastu i motivirati učenika za moralno usavršavanje utemeljeno na vjeri
2. Razvijati zdrave temelje u odnosu prema sebi i drugima
3. Doprinositi boljem razumijevanju vlastitog identiteta
4. Razvijati samopouzdanje, empatiju, samokritičnost i uvažavanje drugih i drugačijih
5. Otkriti snagu vjere i zajedništva kao pomoć i podršku na svom životnom putu
6. Otkriti i upoznati u vjeri put i način odupiranja negativnim životnim iskušenjima i problemima
7. Otkriti i prihvatiti snagu povjerenja, strpljivosti, istrajnosti, odgovornosti, saradnje, pomaganja, te moć praštanja i potrebu bliskosti s Bogom po uzoru na Božije poslanike Ejuba, a.s., Jakuba, a.s., Jusufa, a.s., Zul Kifla, a.s., Junusa, a.s., Isaa, a.s., i Muhammeda, a.s.
8. Razvijati interpersonalnu komunikaciju i graditi kvalitetne i sigurne odnose prožete ljubavlju, solidarnošću, tolerancijom i dijalogom sa svim ljudima, posebno sa drugima i drugačijima
9. Razvijati sposobnost prevazilaženja konflikata među vršnjacima i u porodičnom ambijentu
10. Razvijati osjećaj za pravednost, pravila, drugačije i raznoliko, ferplej, poštivanje, uvažavanje, prihvatanje i pokazivanje osjećanja
11. Uvažavati individualne razlike, posebno između dječaka i djevojčica.
12. Pratiti i uočavati etape širenja islama od događaja koji su prethodili hidžri
13. Senzibilizirati učenika za razumijevanje Božije objave kao milosti ljudima
14. Ukazati učeniku na ljepotu organizovanja života prema principima islama
15. Razvijati sposobnost planiranja vremena prema dnevnim namazima i podsticati učenika na održavanje veze sa Allahom, dž.š., putem namaza
16. Ukazati na ljepotu i bogatstvo raznolikosti, te analizirati važnost zajedništva i solidarnosti
17. Razvijati kod učenika ljubav i empatiju prema Muhammedu, a.s.
18. Razvijati dimenziju sreće, zajedništva i saosjećanja u mubarek danima
19. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode
20. Upoznati učenika sa molitvenim prostorom i molitvama u kršćanstvu, judaizmu i ostalim uvjerenjima, te razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji	
1. KAKO POČETI	
1.1. Moje potrebe i težnje	
1.2. Uči, čitaj!	
1.3. Arebica - pismo bosanskog jezika	
2. SOCIJALNE VJEŠTINE	
2.1. Ljut(a) sam, jako sam ljut(a)	
2.2. Rješavanje sukoba	
3. IZ ŽIVOTA BOŽIJEG MILJENIKA	
3.1. Hidžra - put ka uspjehu	
3.2. Međusobno pomaganje	
3.3. Šta možemo zajedno	
3.4. Poslanikova džamija nekad i sad	
4. VRIJEDNOSTI ZAJEDNIČKOG ŽIVOTA	
4.1. Ja i drugi zajedno	
4.2. Poštivanje i dobri odnosi	
4.3. Umijeće stvaranja dobrih odnosa	
4.4. Na nepravdu pravdom odgovori	
4.5. Osmijeh i ljubaznost su sadaka	
4.6. Težnja za srećom	
5. VJERA U ŽIVOTU ČOVJEKA	
5.1. Vjera nas oplemenjuje	
5.2. Kontinuitet vjerovanja	
5.3. Božiji poslanici	
5.4. Živjeti s različitostima	
5.5. Stvoritelj nam se otkriva u Svojim djelima	
5.6. Milost Božija	
5.7. Posljedice mojih djela	
5.8. Pravednost Božija	
6. MOJE OBRAĆANJE BOGU	
6.1. Različiti oblici molitve	
6.2. Prilike u kojima se obraćam Bogu	
6.3. Mjesta hvaljenja i slavljenja Stvoritelja	
6.4. Kada sunce dostigne svoj vrhunac	
6.5. Ilahija: Zvao bih Te Gospodaru	
7. UZORI ČOVJEČANSTVU	
7.1. Strpljivost kao vrlina	
7.2. Moć praštanja	
7.3. Izvršimo preuzete obaveze	
7.4. Istraj i kada ti je teško!	
7.5. Podrška i timski rad	
7.6. Moji roditelji, moji uzori	
8. IZ HIDŽRETSKOG KALENDARA	
8.1. Hidžretni kalendar	

Očekivani rezultati/ishodi učenja
1. Prepoznaje svoje potrebe i težnje, te razvija pozitivan stav prema životu 2. Uočava da se učenjem i radom dosežu ciljevi u životu 3. Opisuje korake kontrole ljutnje na primjeru uputa Muhammeda, a.s., demokratski predstavlja svoje stavove i sistemski pristupa rješavanju konfliktna situacija 4. Opisuje događaje koji su prethodili hidžri, hidžru i organizaciju života u Medini nakon hidžre, te analizira pouke hidžre 5. Objašnjava pojmove: hidžra, muhadžiri, ensarije, Medinska povelja 6. Navodi, opisuje i primjenjuje poruke Medinske povelje 7. Objašnjava vrijednosti zajedničkog života i analizira sličnosti i razlike 8. Ističe osobine pravednosti, blagosti, samokontrole, solidarnosti, pomaganja, tolerantnosti, ljubaznosti, empatije i asertivnosti 9. Objašnjava značaj vjere u životu čovjeka 10. Navodi i opisuje velike Božije objave i osobine Božijih poslanika 11. Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i analizira Ajetul Kursiju, suru El-Maun, Allahova svojstva i određena lijepa Allahova imena 12. Iskazuje interes za spoznajom Stvoritelja 13. Razumije da svi postupci rezultiraju posljedicama na ovom i budućem svijetu 14. Objašnjava svrhu i ulogu molitve u životu vjernika, te navodi različite oblike, prilike i mjesta molitve 15. Opisuje podne namaz 16. Pokazuje toleranciju prema drugačijim načinima ispoljavanja vjere, drugačijim kulturama, običajima i tradicijama, te ljude vrednuje na osnovu onoga što jesu, a ne kako izgledaju ili u što vjeruju 17. Razumije snagu povjerenja, strpljivosti, istrajnosti, odgovornosti, saradnje, pomaganja, te moć praštanja i potrebu bliskosti s Bogom po uzoru na Božije poslanike Ejuba, a.s., Jakuba, a.s., Jusufa, a.s., Zul Kifla, a.s., Junusa, a.s., Isaa, a.s., i Muhammeda, a.s. 18. Prepoznaje uzorite osobine svojih roditelja 19. Pokazuje svakodnevnu predanost etičkoj praksi islama i afirmativno djeluje na vršnjake u izvršavanju dužnosti 20. Revidira svoje prosuđivanje na osnovu novih saznanja i usklađuje ponašanje u duhu islama 21. Objašnjava hidžretski kalendar i upoređuje ga sa gregorijanskim kalendarom, te izdvaja važne datume iz hidžretskog kalendara

SEDMI RAZRED
(2 sata sedmično – 70 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Produbljuje saznanja o vjeri kontinuiranim proširivanjem postojećih tema i uvođenjem novih o duhovnom i tjelesnom razvoju čovjeka i životu u zajednici s ciljem pomaganja učeniku u razvijanju socijalnih vještina, izgradnji religiozno-moralne dimenzije identiteta, te pronalasku novih uzora i modela koji se nalaze u idealno zamišljenom okviru njihovog vlastitog ostvarenja.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Pratiti, uočavati i poticati intelektualni, emotivni i socijalni razvoj učenika na način primjeren uzrastu i motivirati učenika za moralno usavršavanje utemeljeno na vjeri
2. Razvijati zdrave temelje u odnosu prema sebi i drugima, te pomoći učeniku da upozna sebe u tjelesnom i duhovnom domenu svog razvoja
3. Otkriti i upoznati put u vjeri i načine odupiranja negativnim životnim iskušenjima i problemima
4. Otkriti snagu vjere i zajedništva kao pomoć i podršku na svom životnom putu
5. Doprinositi boljem razumijevanju vlastitog identiteta
6. Razvijati samopouzdanje, empatiju, samokritičnost i uvažavanje drugih i drugačijih
7. Upoznati učenika sa ljudskim pravima u islamu
8. Razviti ljubav prema Bogu i zajednici kao putu u vlastitu slobodu i zajedništvo
9. Otkriti i prihvatiti snagu iskrenosti, strpljivosti, istrajnosti, pravednosti, ljubavi, slobode, moralnosti, mudrosti, lijepog postupanja po uzoru na Božije poslanike: Muhammeda, a.s., Šuajba, a.s., Musaa, a.s., Luta, a.s., Isaa, a.s., Lukmana, a.s.
10. Spoznati Božiji poziv na ostvarenje vlastitog života u vjeri
11. Razviti potrebu povezanosti sa Stvoriteljem kroz različite oblike vjerskih dužnosti
12. Razviti svijest o moći govora u pozitivnom i negativnom kontekstu
13. Upoznati učenika s nastankom i prepoznatljivim elementima nove svjetske kulture pod utjecajem islama
14. Razvijati interpersonalnu komunikaciju i graditi kvalitetne i sigurne odnose prožete solidarnošću, tolerancijom i dijalogom sa svim ljudima, posebno sa drugima i drugačijima
15. Ukazati na ljepotu organizovanja života prema principima islama
16. Razvijati sposobnost planiranja vremena u skladu sa islamskim dužnostima
17. Ukazati na ljepotu i bogatstvo raznolikosti, te analizirati važnost zajedništva i solidarnosti
18. Razvijati kod učenika ljubav i empatiju prema Muhammedu, a.s.
19. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode
20. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji

- 1. IDEMO KA USPJEHU**
 - 1.1. Prirodno je težiti uspjehu
 - 1.2. Želje i stvarnost
- 2. GDJE SAM I KO SAM**
 - 2.1. Upoznajmo sebe
 - 2.2. Kako graditi vlastitu ličnost
 - 2.3. Svi smo jedinstveni i trebamo druge
 - 2.4. Moj tjelesni i duhovni razvoj
 - 2.5. Razmirice i sukobi
 - 2.6. Uzori ili ideali u izgradnji identiteta
 - 2.7. Stanja mog srca
- 3. ŽIVOT U ZAJEDNICI**
 - 3.1. Pomožimo potrebne
 - 3.2. Zajedno možemo više
 - 3.3. Kur'an i ljudska prava
 - 3.4. Čuvajmo druge od sebe
 - 3.5. Vjernik drugom želi isto što i sebi
 - 3.6. Džamija - srce džemata
- 4. NAUČIMO OD POSLANIKA, A.S.**
 - 4.1. Allah je uz iskrene
 - 4.2. Strpljenjem do uspjeha
 - 4.3. Poslanik i ljubav prema djeci
- 5. IZ LJUBAVI PREMA BOGU**
 - 5.1. Pred kraj dana zahvalimo Allahu
 - 5.2. Propisuje vam se post
 - 5.3. Izazovi posta
 - 5.4. Obilje ramazana
 - 5.5. Odazivam Ti se, Bože
 - 5.6. Jedinstvo i jednakost
 - 5.7. Žrtva koja približava Bogu
- 6. POSLANICI I MOJ ŽIVOT**
 - 6.1. Koliko smo poštteni
 - 6.2. Sve se dešava s razlogom
 - 6.3. Život u ljubavi i slobodi
 - 6.4. Čuvanje slobode
 - 6.5. Sačuvajmo čistoću duše i tijela
 - 6.6. Iz vrela mudrosti
 - 6.7. Blagodati lijepog postupka
- 7. MOĆ GOVORA**
 - 7.1. Govor nas predstavlja
 - 7.2. Riječi koje nas nadahnjuju
 - 7.3. Zloupotreba govora
- 8. ISLAM KAO NOVA SVJETSKA KULTURA – POČECI**
 - 8.1. Islam rađa novu kulturu
 - 8.2. Plemići po zaslugama
 - 8.3. Allah je lijep i voli ljepotu

8.4. Umjetnost koja veliča Boga
8.5. Doprinos islama očuvanju kulture BiH

Očekivani rezultati/ishodi učenja

1. Utvrđuje da je u ljudskoj prirodi težnja ka uspjehu koji se postiže učenjem i radom
2. Definira čovjeka kao biće duha i tijela, te afirmira svjesnu samodisciplinu i samoodgoj
3. Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i analizira suru Kurejš
4. Analizira potrebu i ulogu vjere u duhovnom i tjelesnom razvoju
5. Objašnjava pojmove balig, gusul, tejemmum, džunub, sadaka, sadekatu-l-fitr, zekat, kurban
6. Identificira Muhammeda, a.s, kao najljepši uzor
7. Analizira život u zajednici iz ugla islama
8. Opisuje načine pomaganja u islamu i pomaže one kojima je pomoć potrebna
9. Objašnjava ljudska prava u islamu i komparira ih sa onima koje propisuju ljudi
10. Opisuje bitke na Bedru i Uhudu i analizira ih s ciljem izdvajanja pouka
11. Prepoznaje da je put do uspjeha zahtjevan i da se ciljevi dosežu uz strpljivost i iskrene namjere, te da je Allah, dž.š., uz srpljive i iskrene
12. Analizira Muhammedovu, a.s., ljubav prema djeci
13. Objašnjava svrhu i ulogu islamskih dužnosti u životu vjernika
14. Objašnjava ikindiju namaz
15. Analizira snagu iskrenosti, strpljivosti, istrajnosti, poštenja, pravednosti, ljubavi, slobode, moralnosti, mudrosti i lijepog postupanja po uzoru na Božije poslanike: Muhammeda, a.s., Šuajba, a.s., Musaa, a.s., Luta, a.s., Isaa, a.s., Lukmana, a.s.
16. Identificira govor kao blagodat Božiju i analizira pozitivne i negativne posljedice ljudskog govora
17. Navodi elemente islamske kulture, opisuje ulogu ljepote u islamskoj umjetnosti, te prepoznaje svoju ulogu u njenoj afirmaciji i čuvanju
18. Navodi istaknute ličnosti koje su doprinijele razvoju islamske kulture na lokalnom i globalnom nivou
19. Pokazuje svakodnevnu predanost etičkoj praksi islama i afirmativno djeluje na vršnjake u izvršavanju dužnosti
20. Revidira svoje prosuđivanje na osnovu novih saznanja i usklađuje ponašanje u duhu islama

OSMI RAZRED
(2 sata sedmično – 70 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Produbljuje i osvješćuje saznanja o vjeri proširivanjem postojećih tema i uvođenjem novih o svom duhovnom i tjelesnom razvoju, smislu ličnog i zajedničkog života, pitanja spolnosti, a sve s ciljem daljeg formiranja identiteta, doživljaja vjere u svakodnevnom životu konstantno razvijajući ljubav prema Bogu.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Otkriti snagu slobodne volje i Božijeg određenja u životu čovjeka
2. Otkriti vlastite sposobnosti kao Božije blagodati radi lakšeg pronalaženja životnog cilja i ostvarenja uspjeha
3. Otkriti i upoznati potrebe duše i načine njihovog zadovoljenja radi Božijeg zadovoljstva i vlastite sreće
4. Razviti potrebu povezanosti sa Stvoriteljem kroz različite oblike vjerskih dužnosti
5. Na temelju islamskog učenja svjesno i odgovorno donositi životne odluke
6. Upoznati život Božijih poslanika Davuda, a.s., Sulejmana, a.s., Muhammeda, a.s., radi pronalaženja vlastitog puta u oblikovanju života
7. Razvijati sposobnost vlastitog preispitivanja radi suočavanja s grijesima i njihovim posljedicama
8. Unaprijediti svijest o tevbi - pokajanju kao pozivu na odgovorno ponašanje i dostizanju Allahove milosti
9. Razviti pozitivan stav, nadu i pogled prema životu s ciljem ostvarenja sreće na Dunjaluku i Ahiretu
10. Osvještavati značaj savjesnog obavljanja svojih dužnosti i aktivnog učešća u životu porodice, zajednice i društva
11. Razviti osjećaj za dobro, želju za moralnim usavršavanjem po uzoru na Muhammeda, a.s.
12. Upoznati i prihvatiti seksualnost kao temeljno određenje čovjeka
13. Prilagoditi »govor vjere« iskazivanju vlastitih životnih iskustava
14. Pratiti i uočavati etape širenja zajednice muslimana
15. Razumijevati značaj Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i ulogu jedinke u zajednici
16. Upoznati učenike s jedinstvenim obilježjima našeg kuturno-historijskog naslijeđa radi njegovanja vlastite kulture i građenja identiteta u njoj uz uvažavanje kulture i identiteta drugih i drugačijih
17. Razviti svijest o značaju obilježavanja mubarek dana i noći
18. Unaprijediti svijest o značaju savjetovanja, zajedničkog života, vizionarstva i domoljublja na primjerima iz života Muhammeda, a.s.
19. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu
20. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji

- 1. U SVJETLU BOŽIJEG ODREĐENJA**
 - 1.1. Izazovi i nade
 - 1.2. Poželjne kompetencije mladih
- 2. POTREBE MOJE DUŠE**
 - 2.1. Čistoća u duhovnosti
 - 2.2. Kako da završim dan
 - 2.3. Poruke kunut-dove
 - 2.4. Namazi s posebnim povodima
 - 2.5. Prva hutba
 - 2.6. Upoznajmo Zakon Božiji
 - 2.7. Vrednovanje djela u Zakonu Božijem
 - 2.8. Prijevod Kur'ana na bosanskom jeziku
 - 2.9. Čuvanje Tradicije
- 3. UČIM OD DRUGIH**
 - 3.1. Mudrost u prosuđivanju
 - 3.2. Melodija i poruke Zebura
 - 3.3. Blagodat Božije približavaju nas Bogu
 - 3.4. Osvježanje razumijevanja kroz Bibliju i Evandjelja
 - 3.5. Koliko smo pravedni
- 4. VLASTITO PREISPITIVANJE**
 - 4.1. Greške, grijesi i posljedice
 - 4.2. Priznanje i vlastita odgovornost
 - 4.3. Savjest kao ogledalo duše
- 5. KAKO UREDITI ŽIVOT**
 - 5.1. Život u vjeri, nadi i ljubavi
 - 5.2. Kontinuitet života
 - 5.3. Radost života
 - 5.4. Posljedice grijšenja
- 6. MORALNOST U ŽIVOTU**
 - 6.1. Moralni izazovi
 - 6.2. Želim biti moralan
 - 6.3. Najljepši uzor
 - 6.4. Moralnost u svjetlu Poslanikove porodice
- 7. ZAJEDNICA MUSLIMANA**
 - 7.1. Razvoj zajednice muslimana
 - 7.2. Oblici muslimanskog zajedništva
 - 7.3. Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini
 - 7.4. Moj doprinos Islamskoj zajednici
 - 7.5. Islamska kultura u Bosni i Hercegovini
 - 7.6. Materijalni izraz duhovnosti
- 8. MUBAREK DANI I NOĆI**
 - 8.1. Odabrani dani
 - 8.2. Odabrane noći
 - 8.3. Ibadet u odabranim danima i noćima

9. IZ ŽIVOTA MUHAMMEDA, A.S.
 - 9.1. Savjetovanjem do uspjeha
 - 9.2. Zajednički život traži kompromise
 - 9.3. Vizionarstvo Poslanika, a.s.
 - 9.4. Težnja za zavičajem

Očekivani rezultati/ishodi učenja

1. Opisuje slobodnu volju i Božije određenje
2. Navodi vlastite sposobnosti i analizira načine ostvarenja životnog cilja i uspjeha
3. Identificira potrebe duše i analizira načine njihovog zadovoljenja
4. Analizira potrebu povezanosti sa Stvoriteljem kroz različite oblike vjerskih dužnosti
5. Objašnjava namaze: jaciju, džumu, bajram i nafile s posebnim povodom
6. Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje poruke kunut-dove i Sejjidul istigfara
7. Definiše pojmove šerijat i izvori šerijata, analizira značaj Božijeg zakona i klasificira ljudske postupke - „efalul-mukellefin“
8. Opisuje značaj čitanja i razumijevanja poruka Kur'ana iz prijevoda na bosanskom jeziku, te razlikuje tekst Kur'ana i hadisa
9. Analizira mudrost u prosuđivanju Davuda i Sulejmana, a.s., te razlikuje tekst Zebura, Biblije i evanđelja i uočava sličnosti u monoteističkim religijama
10. Prepoznaje i prosuđuje pravednost na primjeru kazivanja o Muhammedu, a.s., i Ukkašu
11. Analizira grijeh, vrste grijeha, istigfar, tevbu
12. Pokazuje pozitivan stav, nadu i pogled prema životu s ciljem ostvarenja sreće na Dunjaluku i Ahiretu
13. Opisuje izazove u odrastanju i ponaša se u skladu s učenjem islama
14. Prihvata Muhammeda, a.s., za svog moralnog uzora i pronalazi pouke iz života njegove porodice
15. Opisuje i objašnjava razvoj zajednice muslimana, te osmišljava vlastite aktivnosti s ciljem jačanja zajedništva u svom okruženju
16. Definira kasabu, šeher, varoš, turbe, medresu i analizira urbano uređenje bosanskih šehera, običaje i kulturu Bošnjaka nekada i sada
17. Objašnjava značaj mubarek dana i noći i ibadeta u njima
18. Analizira pouke Bitke na Hendeku, Ugovora na Hudejbiji i Oslobođenja Mekke
19. Identificira primjere vizionarstva Muhammeda, a.s., i analizira odnos prema domovini
20. Pokazuje svakodnevnu predanost etičkoj praksi islama i afirmativno djeluje na vršnjake u izvršavanju dužnosti te revidira svoje prosuđivanje na osnovu novih saznanja i usklađuje ponašanje u duhu islama

DEVETI RAZRED
(2 sata sedmično – 68 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Aдекватно odgovoriti mladima na pitanja: ko su i kuda će dalje, šta planiraju biti u budućnosti, o spolnosti i dvostrukim moralnim normama, kako nadići grupni pritisak vršnjaka, kako razviti samoosjećanje, samopoštovanje, samopouzdanje, sposobnost donošenja odluka, oblikovanja identiteta i individualiteta u susretu s drugima u multikulturalnom kontekstu a sve s ciljem doživljaja vjere u svakodnevnom životu uz konstantan razvoj ljubavi prema Bogu.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Spoznati snagu vjere u prelaženju životnog puta uz Božiju pomoć
2. Pomoći mladom čovjeku da se odupre nekonvencionalnim alternativama u životu, uz naglašenije prisustvo moralnosti
3. Razvijati pozitivne slike o sebi, društvu i svijetu u cilju preventivnog djelovanja od poroka i beznada u svjetlu Božije poruke
4. Pružiti pomoć mladima u izboru i biranju uzora, vođe i sl., u svijetlim primjerima poslanika, i časnih ljudi iz historije islama
5. Nastaviti oblikovanje identiteta mladih kroz vjersku i nacionalnu pripadnost
6. Unaprijediti svijest o značaju završnih poruka Objave i Muhammeda, a.s.
7. Razvijati pozitivnu sliku o osobinama i doprinosima pravednih halifa
8. Razvijati svijest o spolnosti, zajedništvu u različitosti i individualnosti unutar tog zajedništva u svjetlu Božijih zakona
9. Sumirati ključne pouke iz života Božijih poslanika radi pronalaženja vlastitog puta u oblikovanju svog života
10. Pružiti pomoć mladima u prevazilaženju predrasuda i konflikta u duhovnoj i materijalnoj sferi života
11. Pronaći ključ pozitivnog rješenja mladalačke krize u interakciji sa drugima, uz razvijanje samoosjećanja, samopouzdanja i samorespekta
12. Osnažiti mlade pred neizvjesnošću koju donosi neizvjesna budućnost, npr. nezaposlenosti, uništavanju životne sredine, prenaseljenosti, političke krize i sl.
13. Osposobiti mlade za zadatke i obaveze koje donosi samostalnost
14. Unaprijediti svijest o odgovornosti prilikom korištenja društvenih mreža i medija općenito
15. Razviti svijest o važnosti značajnih datuma hidžretskog kalendara
16. Razvijati pozitivnu sliku o vlastitoj vjeri, kulturi, tradiciji i kulturnom naslijeđu
17. Unaprijediti ekološku svijest na temelju učenja islama
18. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu
19. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji

- 1. U OKRILJU DOVE**
 - 1.1. Bože, osnaži me
 - 1.2. Dova, moje najjače oružje
 - 1.3. Oslonac koji imam i kada svi drugi nestanu
- 2. IZABERI SVOJ PUT**
 - 2.1. Put ka samostalnosti
 - 2.2. Moje sklonosti
 - 2.3. Druženje i prijateljstvo
 - 2.4. Dobro je moj izbor
 - 2.5. Smisao života
- 3. NAŠA DOMOVINA I IDENTITET**
 - 3.1. Bosansko susretanje sa islamom
 - 3.2. Ahdnama - bosanska "karta slobode"
 - 3.3. Islam i identitet Bošnjaka
- 4. IZ ŽIVOTA MUHAMMEDA.A.S.**
 - 4.1. Poslanikov, a.s., hadž
 - 4.2. Kraj objave i poslanstva
 - 4.3. Pravedne halife
- 5. SAVRŠENO BOŽIJE STVARANJE**
 - 5.1. Sve je stvoreno u paru
 - 5.2. Težnja ka suprotnom spolu
 - 5.3. Smisao porodičnih odnosa
- 6. POTRAGA ZA SREĆOM**
 - 6.1. Poslanici - orijentiri u pronalaženju sreće
 - 6.2. Ja i svijet u kojem živim
 - 6.3. Religioznost među mladima
 - 6.4. Vjerska tolerancija
 - 6.5. Slobodno vrijeme
 - 6.6. Živjeti vrijednosti
 - 6.7. Između dobra i zla
 - 6.8. Ko upravlja mojim životom
 - 6.9. Vjera i virtualna stvarnost
- 7. IZBOR IZ HIDŽRETSKOG KALENDARA**
- 8. ISLAMSKA KULTURA U BOSNI I HERCEGOVINI**
 - 8.1. Vakuf nekad i sad
 - 8.2. Kultura stanovanja
 - 8.3. Kultura odijevanja
 - 8.4. Kultura ishrane
 - 8.5. Ekologija u islamu

Očekivani rezultati/ishodi učenja
1. Analizira snagu dove u prevazilaženju životnih izazova uz Božiju pomoć 2. Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje poruke namaske dove, sure El-Fil i El-Asr 3. Navodi nekonvencionalne alternative u životu, diskutuje i kritički se odnosi prema njima, te izdvaja načine njihovom odupiranju 4. Prepoznaje poroke duhana, alkohola, droge, kocke, bluda, prostitucije i argumentuje njihove štetne posljedice 5. Pružiti pomoć mladima u izboru i biranju uzora, vođe i sl., u svijetlim primjerima poslanika i časnih ljudi iz historije islama 6. Objašnjava prolaznost života na primjeru preseljenja Muhammeda, a.s. 7. Obrazlaže utjecaj islama na identitet Bošnjaka 8. Upoređuje poruke Ahdname sa savremenim konvencijama o ljudskim pravima 9. Izdvaja i analizira poruke Oproštajnog govora i sure En-Nasr 10. Opisuje živote pravednih halifa, navodi njihove doprinose, izdvaja pouke i primjenjuje ih 11. Identificira Božije stvaranje u paru na primjerima dan-noć, muško-žensko, plus-minus... 12. Podržava prirodni koncept u pitanju spolnosti 13. Izdvaja i koristi pouke iz života Božijih poslanika 14. Opisuje religioznost među mladima i primjenjuje vlastitu vjeru 15. Pravilno i efikasno raspoređuje svoje vrijeme u svjetlu poruka sure Asr 16. Pokazuje samopouzdanje i samokritičnost u odnosu prema virtualnoj stvarnosti i rješavanju mladalačke krize 17. Definiše instituciju vakufa, navodi primjere, objašnjava njegovu ulogu kroz vrijeme i vrednuje njegov značaj za zajednicu 18. Analizira kulturu stanovanja, odijevanja i ishrane u islamu 19. Podržava ekološku svijest utemeljenu na islamskom učenju 20. Pokazuje svakodnevnu predanost etičkoj praksi islama i afirmativno djeluje na vršnjake u izvršavanju dužnosti te revidira svoje prosuđivanje na osnovu novih saznanja i usklađuje ponašanje u duhu islama

KLJUČNE KOMPETENCIJE

Jezičko-komunikacijska kompetencija na maternjem jeziku	• čita, razumije i analizira književne i informativne tekstove • piše razne vrste tekstova za različitu namjenu i publiku • pripovijeda i sluša radi prijenosa i razumijevanja informacija s uvažavanjem u različitim situacijama i u različite svrhe u konstruktivnome i kritičkome dijalogu • kritički ocjenjuje različite oblike komunikacije • izražava pozitivne stavove i pokazuje vještine za učinkovitu međukulturalnu komunikaciju
Matematička pismenost	• sposobnost i spremnost korištenja matematičkih oblika mišljenja (logičko i prostorno razmišljanje) i prikazivanja (formula, modela, konstrukcija, grafikona/dijagrama) koji imaju univerzalnu primjenu kod objašnjavanja i opisivanja stvarnosti • poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja
Kompetencija u nauci i tehnologiji	• sposobnost razumijevanja i primjene (dekodiranje, tumačenje i razlikovanje) raznih vrsta prikazivanja matematičkih elemenata, fenomena i situacija • odabir i zamjena načina prikazivanja ako i kada je to potrebno • sposobnost i spremnost da se upotrijebe znanja i metodologija da bi se objasnila priroda • kompetencija u tehnologiji se tumači kao primjena znanja da bi se promijenilo prirodno okruženje u skladu sa ljudskim potrebama • razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: naučni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja), kulturi (npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj)

Informatička pismenost (informacijska, medijska, tehnološka)	• kritičko korištenje informacijsko-komunikacijske tehnologije za prikupljanje, vrednovanje i pohranjivanje informacija, za produkciju, predstavljanje i razmjene informacija i za učešće u virtuelnim društvenim mrežama • savjest o razlikama između realnog i virtuelnog svijeta • upotreba tehnologije u svrhu razvoja kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo • korištenje tehnologije za podršku kritičkog načina razmišljanja • poštovanje privatnosti kod korištenja društvenih mreža, poštivanje etičkih načela, prepoznavanje pouzdanosti i valjanosti dobijenih informacija, upotreba mreža za širenje horizonta
Tjelesno-zdravstvena kompetencija	• prihvatanje i promovisanje zdravih stilova ponašanja, adekvatnih prehrambenih navika i tjelesnih aktivnosti koje omogućavaju pojedincu kvalitetan i zdrav život • formiranje pozitivne slike o sebi, sposobnost da se sebi omogući zdrav život i da se u vlastitom okruženju promovise zdrav život
Učiti kako se uči	• razvija suodgovornost za vlastito učenje, samoprocjenu i definiranje vlastitih ciljeva učenja: • razvija savjest o vlastitim mogućnostima, jakim i slabim stranama, stilovima učenja, inteligenciji, kao i o sposobnosti identificiranja vlastitih potreba radi primjene vlastitih strategija i procedura u procesu učenja • razvija sposobnost popravljavanja, poboljšavanja (samoregulacije): • unaprijed planira, izvršava, kontrolira, radi korekcije različitih oblika komunikativnih aktivnosti (recepcije, interakcije, produkcije, medijacije) • upotrebljava različite metode i strategije učenja: • poznaje i svjesno upotrebljava različite strategije učenja • stječe sposobnost otkrivanja najuspješnijega i najbržega načina učenja, odabire različite mogućnosti i primjenjuje najbolje u praksi • razvija kritički stav o tome što učenik u školi uči i o vlastitome procesu učenja • organizira vlastito učenje, razvija upornost • razvija samomotivaciju, samopouzdanje te potrebu za kontinuiranim učenjem
Socijalna i građanska kompetencija	• Prepoznavanje vlastitih emocija, zanimanje za i poštivanje drugih kultura • Razumijevanje vlastitog narodnog identiteta i sebe kao pripadnika neke grupe u interakciji s kulturnim identitetom Evrope i ostatka svijeta • Svijest o evropskom i svjetovnom kulturnom naslijeđu i o kulturnoj i jezičkoj raznolikosti svijeta • Poznavanje lingvističkih i kulturnih posebnosti društva i zajednica, u kojima se govori određeni strani jezik • Razvijanje svjesnosti i razumijevanja sociokulturnih i međukulturnih pravila i normi: • Uvažavanje karakterističnih crta društvenih odnosa (pozdravi, način obraćanja) • Uvažavanje pravila lijepog ponašanja (izraziti zahvalnost, naklonost, podijeliti brigu, radost, itd.) • Uvažavanje razlika u jezičkim registrima (nivoi formalizma) • Konstruktivno komuniciranje i poštivanje u društvenim situacijama i međuosobnoj komunikaciji.

Samoinicijativa i poduzetnička kompetencija	• Upravljanje projektima • Prepoznavanje vlastitih jakih i slabih strana • Rad u timovima na kooperativan i fleksibilan način • Konstruktivno surađivanje u aktivnostima i upotreba vještina grupnog rada • Upravljanje rizikom i razvijanje svijesti o odgovornosti.
Kulturna svijest i kulturno izražavanje	• Izbjegavanje stereotipa, prihvatanje kompromisa, razvijanje ličnog integriteta i poštivanje integriteta drugih, primjerno samopouzdanje • Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i frustracija, sposobnost empatije • Poznavanje najznačajnijih kulturnih dostignuća, cijenjenje umjetničkog rada i kulturnih događaja • Uvažavanje i uživanje u umjetničkim djelima i izvedbama i razvijanje osjećaja za lijepo
Kreativno-produktivna kompetencija	• Razvijanje kompleksnog mišljenja: • sažimanje, generaliziranje, podrška upotrebi viših kognitivnih sposobnosti, kao što su analiza, sinteza, vrednovanje, upotreba kritičkog mišljenja (razlikovanje između činjenica i mišljenja, argumentiranje teza) • Razvijanje kreativnosti i potrebe za izražavanje, te osjećaj za estetske vrijednosti • Razvijanje otvorenosti različitog kulturnog izražavanja i pripremljenosti za razvijanje vlastite kreativnosti i sposobnosti izražavanja: • sposobnost tolerisanja suprotnih ideja • samostalno donošenje zaključaka • razvijanje pozitivnog stava i spremnosti za relativiziranje vlastitog stanovišta i sistema vrijednosti • razvijanje spremnosti za otklon u odnosu na ustaljena ponašanja prema drugim kulturama. • Podrška radoznalosti, želji za novim znanjima: • omogućavanje izražavanja vlastitih misli, ideja, emocija • razvijanje sposobnosti posmatranja, učestvovanja i integriranja novih iskustava i spremnosti za mijenjanje prethodnih

Posao nastavnika islamske vjeronauke u osnovnoj školi može obavljati lice sa odgovarajućim stručnim zvanjem i minimalno 240 ECTS bodova, koje ima završen jedan od islamskih fakulteta i važeću saglasnost Islamske zajednice.

Pod islamskim fakultetima podrazumijevaju se:

1. Fakultet islamskih nauka u Sarajevu,
2. Islamski pedagoški fakultet u Zenici,
3. Islamski pedagoški fakultet u Bihaću,
4. Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru,
5. te islamski fakulteti u inozemstvu sa nostrificiranom diplomom uz položenu pedagoško-didaktičko-metodičku grupu predmeta.

Pod odgovarajućim zvanjima podrazumijevaju se:

1. profesor/bachelor islamskih nauka,
2. profesor/bachelor islamske teologije,
3. bachelor teologije,
4. diplomirani teolog,
5. profesor islamskih teoloških studija,
6. profesor,
7. profesor/bachelor islamske vjeronauke i religijskog odgoja,
8. profesor religijske pedagogije,
9. profesor islamske pedagogije,
10. diplomirani profesor islamske vjeronauke,
11. bakalaureat/bachelor islamske vjeronauke,
12. te ostali srodni profili sa definiranih islamskih fakulteta.

Izuzetno posao nastavnika islamske vjeronauke u osnovnoj školi može nastaviti obavljati i lice zatečeno na poslovima nastavnika islamske vjeronauke sa ugovorom o radu na neodređeno vrijeme koje za to ima saglasnost Islamske zajednice.

371.

Na osnovu člana 18., stav 1., Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/15), a u vezi sa članovima 29., 31. i 32. Zakona o srednjoj školi („Službene novine Zeničko – dobojskog kantona“, broj: 9/17) i Prijedloga izmjena i dopuna nastavnih planova i programa, broj: 10-38-13319-01/19., od 30.08.2019. godine, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, donosi:

Izmjene i dopune Nastavnog plan i programa za gimnaziju

Član 1. (Predmet)

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona donosi Izmjene i dopune Nastavnog plana i programa za gimnaziju za nastavni predmet Islamska vjeronauka i nastavni predmet Pravoslavna vjeronauka.

Član 2. (Sadržaj nastavnog plana i programa)

- (1) U Nastavnom planu i programu za gimnaziju utvrđuju se izmjene i dopune u segmentu inoviranih programa za nastavni predmet Islamska vjeronauka (1 sat sedmično od I do IV razreda) i nastavnog predmeta Pravoslavna vjeronauka (1 sat sedmično od I do IV razreda), te je utvrđen profil i stručna sprema nastavnika koji mogu realizirati nastavni predmet Islamska vjeronauka.
- (2) Izmjene i dopune Nastavnog plana i programa iz člana 1. su sastavni dio ovog akta.

Član 3. (Početak primjene)

Izmjene i dopune Nastavnog plana i programa iz člana 1. ovog akta, primjenjuju se linearno od školske 2019/2020. godine.

Član 4. (Stupanje na snagu)

Ovaj akt stupa na snagu danom donošenja, a bit će objavljen u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 10-38-13319-04/19.
Datum: 11.09.2019. godine
Zenica

MINISTAR
Prof.dr. Spahija Kozlić, s.r.

PRAVOSLAVNA VJERONAUKA

NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA GIMNAZIJE

RAZRED: I
(1 sat sedmično)

Red. broj nast. teme	Naziv nastavne teme	Red. broj nast. jedinice	Naziv nastavne jedinice	Broj časova	Ishodi znanja	Smjernice za vjeroučitelja
1.	Sveto otkrivenje	1.	Gospod nam se javi	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - objasni smisao i mogućnosti bogopoznavanja, - pojasni značaj Gospodnjeg ovaploćenja - dolaska i misije Spasitelja, - definiše značaj Svetog predanja i procijeni ulogu i značaj Svetoga pisma u životu Crkve, - objasni kako se Bog otkriva u Starom, a kako u Novom zavjetu, - procijeni važnost učešća u svetim tajnama, kroz koje zajedničarimo sa Bogom.	Nastavne jedinice se mogu realizovati kroz korištenje različitih, pa i savremenih (inovativnih) metoda, kako bi se učenici više aktivirali u radu, te kroz samostalan rad ili rad u grupi sticali znanje.
		2.	Sveto predanje i Sveto pismo	1		
		3.	Bog u otkrivenju Starog i Novog zavjeta	1		
		4.	Zajednica sa Bogom u svetim tajnama	1		
2.	Tajna Crkve	1.	Duh Sveti u Crkvi Starog i Novog zavjeta	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše ulogu Duha Svetog u Crkvi Starog i Novog Zavjeta, - objasni značaj Crkve kao zajednice ljubavi Boga i čovjeka, - spozna Gospoda Isusa Hrista kao Glavu i osnivača Crkve, - razumije nastanak Crkve silaskom Sv. Duha i objasni ulogu sveštenstva i mirjana u Crkvi, - definiše kako je Crkva jedna i sveta, saborna i apostolska, - upozna život rane Crkve i probleme sa kojima su se prvi hrišćani susretali, - analizira razvoj Crkve kroz vijekove i da definiše Njenu ulogu u sadašnjem vremenu.	Podsticati učenike da slobodno iskazuju svoja mišljenja o nastavnim sadržajima koji se realizuje. U radu je potrebno koristiti različita nastavna sredstva kako bi se učenicima na interesantniji način prezentovali novi nastavni sadržaji.
		2.	Ostvarenje Božanske ljubavi u Crkvi kao zajednici	1		
		3.	Isus Hristos - Glava Crkve	1		
		4.	Svojstva Crkve	1		
		5.	Rana hrišćanska Crkva	1		
		6.	Crkva Hristova kroz vijekove	1		
3.	Svete tajne i Sveta Liturgija	1.	Svetim krštenjem postajemo članovi Crkve	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - prepozna važnost krštenja kao momenta stupanja u crkvenu	
		2.	Nastanak sv. tajne krštenja	1		

						- analizira razliku i nabroji Gospodnje i Bogorodične praznike i uspomene svetih, - objasni godišnji krug praznika, - definiše smisao uspomena svetih, sa posebnim osvrtom na svoju Krsnu slavu.	
--	--	--	--	--	--	--	--

Redni broj nastavne teme	NAZIV NASTAVNE TEME	Broj nastavnih jedinica	Broj časova za realizaciju nastavnih jedinica	Broj časova za utvrđivanje, ponavljanje i sistematizaciju realizovanog gradiva	Ukupno časova
1.	SVETO OTKRIVENJE	4	4	1	5
2.	TAJNA CRKVE	6	6	1	7
3.	SVETE TAJNE I SVETA LITURGIJA	14	15	2	17
4.	O POSTU I PRAZNICIMA	4	4	2	6
UKUPNO ČASOVA:		28	29	6	35

RAZRED: II
(1 sat sedmično)

Red. broj nast. teme	Naziv nastavne teme	Red. broj nast. jedinice	Naziv nastavne jedinice	Broj časova	Ishodi znanja	Smjernice za vjeroučitelja
1.	Bog - Presveta Trojica	1	Bog, Bice zajednice - Presveta Trojica	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše osnovne istine učenja Crkve o Bogu kao Presvetoj Trojici, - objasni učenje Crkve o Bogu Ocu, - razumije učenje Crkve o Bogu Sinu, Drugom Licu Presvete Trojice, - razumije učenje Crkve o Svetom Duhu, Trećem Licu Presvete Trojice, - objasni pogrešna učenja o Prevetoj Trojici, - analizira savremena ljudska traganja za Božijim postojanjem.	Nastavne jedinice se mogu realizovati kroz korištenje različitih, pa i savremenih (inovativnih) metoda, kako bi se učenici više podsticali na samostalan rad ili rad u grupi.
		2.	Bog Otac	1		
		3.	Bog Sin	1		
		4.	Bog Duh Sveti	1		
		5.	Pogrešna učenja o Presvetoj Trojici	1		
		6.	Traganje za Bogom savremenog svijeta i čovjeka	1		
2.	Kosmologija (biblijska)	1.	Stvaranje svijeta je djelo Presvete Trojice	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - razumije i objasni stvaranje svijeta kao djelo Presvete Trojice, - definiše čin stvaranja svijeta ni iz čega, - objasni uzrok postanka svijeta, - definiše učenje Crkve o duhovnom i materijalnom svijetu, - shvati i razumije važnost tvorevine u ikonomiji spasenja, - razumije teorije evolucije o stvaranju.	Podsticati učenike da slobodno iskazuju svoja mišljenja o nastavnoj jedinici koja se realizuje. U radu je potrebno koristiti različita nastavna sredstva kako bi se učenima na zanimljiviji način prezentovali novi nastavni sadržaji. Prilikom realizacije nastavnih jedinica u vezi sa stvaranjem svijeta, čovjeka i događajima i ličnostima iz Starog zavjeta, ukoliko je moguće, učenima se mogu prikazati i dokumentarni filmovi sa navedenom tematikom.
		2.	Uzrok stvaranja svijeta	1		
		3.	Duhovni i materijalni svijet	1		
		4.	Teorije evolucije	1		
3.	Antropologija (biblijska)	1.	Stvaranje čovjeka	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - razumije i objasni razloge	
		2.	Čovjek - upravitelj	1		

		3.	tvorevine Život prvog čovjeka u raju	1	Božijeg stvaranja čovjeka, - procijeni cilj postojanja čovjeka i definiše njegovu ulogu u svijetu, - analizira čovjekov odnos prema tvorevini, - objasni život prvih ljudi u raju kao bića zajednice.	Čitati i sa učenicima komentarisati dijelove iz Starog zavjeta koji su u vezi sa nastavnim sadržajima koji se realizuju.
4.	Griješ praroditelja Adama i Eve i njegove posljedice	1.	Zloupotreba slobode	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše pojam slobode i razumije slobodu kao dar od Boga,	U toku realizacije nastavnih jedinica nastojiti da se dovedu u vezu nastavni sadržaji iz drugih predmeta sa nastavnim sadržajima iz Pravoslavne vjeronauke.
		2.	Gubitak zajednice sa Bogom - propadljivost stvorene prirode	1	- objasni zloupotrebu slobode koja dovodi do propašaja cilja čovjekovog postojanja,	
		3.	Izgnanje iz raja i obećanje Mesije koji će doći	1	- analizira razloge propadljivosti tvorevine kao posljedice gubitka zajednice sa Bogom,	
		4.	Smrt - posljedica zloupotrebe slobode	1	- objasni razloge izgnanstva iz raja, - definiše i buduću brigu i ljubav Božiju prema čovjeku i tvorevini, - procijeni posljedice zloupotrebe slobode i čovjekovog izbora.	
5.	Pedagogija Starog zavjeta ili čemu nas uči Stari zavjet?	1.	Stari zavjet je priprema za dolazak Sina Božijeg	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - objasni ulogu Starog zavjeta u pripremi naroda za dolazak Mesije,	
		2.	Prorok Mojsije i Dekalog	1	- analizira ulogu proroka Mojsija i značaj Dekaloga u Starom zavjetu,	
		3.	Sudije - služba sudija u Starom zavjetu	1	- procijeni službu sudija u jevrejskoj zajednici,	
		4.	Mudrost careva - Davida i Solomona	1	- definiše mudrost i ulogu careva Davida i Solomona u istoriji jevrejskog i drugih naroda,	
		5.	Vaspitni karakter Psalma	1	- procijeni odgojni, molitveni i bogoslužbeni karakter	
		6.	Pedagoški primjer pravednog Jova	1		
		7.	Knjiga propovjednikova	1		

					Psalama, - analizira pedagoški primjer pravednog Jova, - procijeni značaj Knjige propovjednikove kao poučne knjige Starog zavjeta.	
6.	Starozavjetni proroci i vjesnici Mesije	1.	Proroci - proročka služba u Starom zavjetu	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše proročku službu u Starom zavjetu i objasni ulogu proroka u najavi dolaska Mesije, - objasni živote velikih starozavjetnih proroka i proroka Jone, - definiše njihovu proročku službu u svjetlu Novoga zavjeta, - analizira ličnost Svetog Jovana Krstitelja kao posljednjeg proroka Starog zavjeta.	
		2.	Veliki proroci	1		
		3.	Prorok Jona	1		
		4.	Sveti Jovan Krstitelj	1		

Redni broj nastavne teme	NAZIV NASTAVNE TEME	Broj nastavnih jedinica	Broj časova za realizaciju nastavnih jedinica	Broj časova za utvrđivanje, ponavljanje i sistematizaciju realizovanog gradiva	Ukupno časova
1.	BOG – PRESVETA TROJICA	6	6	1	7
2.	KOSMOLOGIJA (BIBLIJSKA)	4	4	1	5
3.	ANTROPOLOGIJA (BIBLIJSKA)	3	3	1	4
4.	GRLEH PRARODITELJA ADAMA I EVE I NJEGOVE POSLJEDICE	4	4	1	5
5.	PEDAGOGIJA STAROG ZAVJETA ILI ČEMU NAS UČI STARI ZAVJET	7	7	1	8
6.	STAROZAVJETNI PROROCI I VJENICI MESIJE	4	4	2	6
	UKUPNO ČASOVA:	28	28	7	35

RAZRED: III
(1 sat sedmično)

Red. broj nast. teme	Naziv nastavne teme	Redni broj nast. jedinice	Naziv nastavne jedinice	Broj časova	Ishodi znanja	Smjernice za vjeroučitelje
1.	Presveta Bogorodica	1.	Rođenje Presvete Bogorodice	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - se upozna sa rođenjem i životom Presvete Bogorodice, - definiše ulogu Presvete Bogorodice u životu i stradanju svoga Sina, - prepozna ljubav i trpljenje majke u stradanju, - analizira događaj Uspenja Presvete Bogorodice i prepozna kako je Gospod Isus Hristos proslavio svoju majku, - razumije značaj slavljenja i ikonopisanja Presvete Bogorodice.	Nastavne jedinice se mogu realizovati kroz korištenje različitih, pa i savremenih (inovativnih) metoda, kako bi se učenici više aktivirali u radu i samostalnije sticali znanje.
		2.	Bogorodica majka Hristova	1		
		3.	Uspenje Presvete Bogorodice	1		
		4.	Kako se slavi i slika Presveta Bogorodica (ikone)	1		
2.	Upoznajmo Gospoda Isusa Hrista	1.	Božić - praznik rođenja Hristovog	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - razumije događaj ovaploćenja kao smisao i cilj stvaranja i kao projavu ljubavi Božije prema čovjeku, - procijeni važnost Božića kao praznika kojim je Bog postao jedan od nas, - se upozna sa osnovnim bogoslužbenim pjesmama praznika, - procijeni značaj odgojnog karaktera Božića kroz Božiji blagoslov tvorevini, - razumije da je Hristos istiniti i Bog i čovjek, - analizira oboženje čovjeka kroz tajnu Hristove ličnosti, - analizira značaj ustanovljenja sv. tajne krštenja i projavu Boga ljudima u Tri Lica, - razumije događaj Preobraženja Hristovog kao budući preobražaj tvorevine u Hristu.	Podsticati učenike da slobodno iskazuju svoja mišljenja o nastavnoj jedinici koja se realizuje. U radu je potrebno koristiti različita nastavna sredstva (npr. geografske karte, slike manastira itd.) kako bi se učenicima
		2.	Tajna Hristova -jedinstvo Boga i čovjeka	1		
		3.	Bogojavljenje	1		
		4.	Preobraženje	1		

3.	Hristova propovijed i čuda	1.	Iscjeljenje u Banji Vitezi - „nemam čovjeka“	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - razumije i pojasni poruku jevanđeljskih priča, - procijeni značaj jevanđeljskih čuda u spasiteljskom djelu Gospoda Isusa Hrista, - analizira pouke Spasiteljevih priča, - procijeni značaj usvajanja moralnih i ostalih pouka Spasiteljevih priča za život hrišćana.	interesantnije prezentovali nastavni sadržaji.
		2.	Priča o talantima	1		
		3.	Priča o cariniku i fariseju	1		
		4.	Priča o bogatašu i Lazaru	1		
		5.	„O ženo, velika je vjera tvoja“	1		
4.	Pedagogija Novog zavjeta	1.	„Ja sam put, istina i život“	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - procijeni značaj Hristovog života na Zemlji kao primjera za život svakog čovjeka, - razumije značaj i ulogu Novozavjetnih zapovijesti, - se upozna sa životom i misijom ap. Pavla,	Prilikom realizacije nastavnih jedinica u vezi sa događajima iz Novog zavjeta, ako je moguće, učenicima se mogu prikazati i dokumentarni filmovi sa navedenom tematikom.
		2.	Novozavjetne zapovijesti	1		
		3.	Apostol Pavle - Poslanice	1		
					- se upozna sa značajem i ulogom Poslanica sv. ap. Pavla.	
5.	Hristova žrtva i vaskrsenje	1.	Lazareva subota (Lazarevo vaskrsenje)	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - procijeni značaj vaskrsenja Lazarevog kao najavu Hristovog i sveopšteg vaskrsenja,	Potrebno je sa učenicima čitati i kroz dijalog komentarisati dijelove iz Novog zavjeta koji su povezani sa nastavnim sadržajima koji se realizuju.
		2.	Cvijeti - Od „osana, osana“, do „raspni ga, raspni“	1	- objasni događaje vezane za praznik Cvijeti,	
		3.	Dobrovoljno stradanje - stradanje za drugog	1	- analizira događaje u vezi sa riječima „osana, osana i raspni ga, raspni“,	
		4.	Prevazilaženje smrti, plod zajednice Boga i čovjeka u Hristu	1	- razumije značaj i smisao vaskrsenja kao centralnog događaja u pomirenju između Boga i čovjeka,	
		5.	Vaskrsenje kao temelj naše vjere	1	- shvati smisao dobrovoljnog stradanja i stradanja za drugog, tj. za bližnjeg svoga,	
		6.	Put u Emaus	1		
		7.	Vaznesenje Gospodnje - „Njegovom carstvu neće biti kraja“	1	- prepozna i razumije značaj iskupiteljskog djela Hristovog u cilju uništenja grijeha i smrti,	
					- razumije i usvoji da je ostvarivanje zajednice sa Bogom jedini način prevazilaženja grijeha i smrti,	Potrebno je na času čitati i komentarisati interesantne dijelove iz vjerskih knjig ili
					- usvoji da je temelj hrišćanske vjere	

					pobjeda Hristova nad smrću, - definiše i analizira smisao susreta putnika sa Hristom (na putu u Emaus), - objasni događaj Vaznesenja, - procijeni važnost Vaznesenja Gospodnjeg u ikonomiji spasenja, - razumije smisao Carstva Nebeskog kao cilja hrišćanskog života.	novina koje govore o hrišćanskim vrlinama
6.	Hrišćanske vrline	1.	Vjera - put ka poznanju Boga	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - istakne značaj vjere u bogopoznanju, - procijeni odnos vjere i znanja, - razumije ulogu „nade“ u hrišćanskom životu,	
		2.	Nada, kao osnov hrišćanskog života	1		
		3.	Ljubav, kao imperativ život	1		
		4.	Molitva - razgovor sa Bogom	1		
		5.	Praštanje i pokajanje - promjena načina života	1	- spozna „ljubav“ kao osnov i imperativ hrišćanskog života, - procijeni važnost molitve u odnosu Boga i čovjeka, - prepozna ulogu molitve u životu svakog čovjeka, - razumije značaj praštanja kao znak pomirenja i sa Bogom i sa čovjekom, - shvati i usvoji pokajanje kao izmirenje, praštanje i početak drugačijeg života.	

Redni broj nastavne teme	NAZIV NASTAVNE TEME	Broj nastavnih jedinica	Broj časova za realizaciju nastavnih jedinica	Broj časova za utvrđivanje, ponavljanje ili sistematizaciju realizovanog gradiva	Ukupno časova
1.	PRESVETA BOGORIDICA	4	4	1	5
2.	UPOZNAJMO GOSPODA ISUSA HRISTA	4	4	1	5
3.	HRISTOVA PROPOVLJED I ČUDA	5	5	1	6
4.	PEDAGOGIJA NOVOG ZAVJETA	3	3	1	4
5.	HRISTOVA ŽRTVA I VASKRSENJE	7	7	1	8
6.	HRIŠĆANSKE VRLINE	5	5	2	7
UKUPNO ČASOVA:		28	28	7	35

RAZRED: IV
(1 sat sedmično)

Red. broj nast. teme	Naziv nastavne teme	Red. broj nast. jedinice	Naziv nastavne jedinice	Broj časova	Ishodi znanja	Smjernice za vjeroučitelja
1.	Crkva kroz vijekove	1.	Osnivanje i širenje Crkve Hristove	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše pojam Crkve, - objasni kako je nastala Hrišćanska Crkva i kako se širila nakon njenog osnivanja, - pojasni ko je i zbog čega gonio hrišćane u prva tri vijeka , - definiše značaj i ulogu Milanskog edikta za slobodu hrišćana, - procijeni ulogu i važnost sazivanja Vaseļjenskih sabora, - pojasni širenje Hristove Crkve među Slovenima i drugim narodima,	Nastavne jedinice se mogu realizovati kroz korištenje različitih, pa i savremenih (inovativnih) metoda, kako bi se učenici više aktivirali u radu i samostalnije sticali znanje.
		2.	Gonjenje Crkve Hristove i Milanski edikt 313. godine	1		
		3.	Vaseļjenski sabori	1		
		4.	Crkva Hristova među Slovenima i drugim narodima	1		
		5.	Sveti Ćirilo i Metodije	1		
		6.	Veliki crkveni raskol	1		Podsticati učenike da slobodno iskazuju svoja mišljenja o nastavnoj jedinici koja se realizuje.
2.	Srpska pravoslavna Crkva (jedna od pomjesnih Pravoslavnih Crkava)	1.	Sveti Sava prvi arhiepiskop srpski	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - objasni značaj i ulogu Svetog Save u organizovanju samostalne Srpske arhiepiskopije, - definiše opšti značaj arhiepiskopskog, političkog i književnog rada Svetog Save, - analizira ulogu i značaj svetorodne loze Nemanjića za srpski narod u crkvenom, kulturološkom, političkom i umjetničkom pogledu,	U radu je potrebno koristiti različita nastavna sredstva kako bi se učenicima interesantnije prezentovali nastavni sadržaji.
		2.	Osnivanje Srpske arhiepiskopije i Žički sabor	1		
		3.	Svetorodna loza Nemanjića	1		
		4.	Srpski srednjovjekovni manastiri i crkvena umjetnost	1		
		5.	Stanje SPC za vrijeme Osmanskog carstva	1		
		6.	Stanje SPC i srpskog	1		

	7.	naroda u NDH-a Današnja organizacija SPC	1	- se upozna sa najvažnijim srednjovjekovnim srpskim manastirima i djelima srpske srednjovjekovne crkvene umjetnosti, - analizira i procijeni stanje SPC za vrijeme Osmanskog carstva i NDH-e, - razumije i pojasni današnju organizaciju SPC.	Prilikom realizacije nastavnih jedinica u vezi sa događajima iz Istorije hrišćanske i Srpske pravoslavne Crkve, ako postoji mogućnost, učenicima se mogu prikazati i dokumentarni filmovi sa navedenom tematikom.
3.	1.	Rimokatolička Crkva i druge hrišćanske denominacije	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - prepozna i uporedi razlike i sličnosti između Pravoslavne i Rimokatoličke Crkve i drugih hrišćanskih denominacija, - objasni koje su to najveće svjetske religije i definiše osnovna njihova učenje, - prepozna i pojasni odnos prema pripadnicima drugih religija.	
	2.	Judaizam	1		
	3.	Islam	1		
	4.	Budizam	1		
	5.	Odnos prema pripadnicima drugih religija	1		
4.	1.	O hrišćanskom životu uopšte	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše suštinu i smisao hrišćanskog života, - razumije pravoslavni odnos prema Božijoj tvorevini i definiše stav Pravoslavne Crkve prema ekologiji, - prepozna svetost braka i rađanja, kao i ulogu majke u hrišćanskoj porodici, - razumije i usvoji stav Crkve prema samoubistvu, bolestima ovisnosti i eutanaziji, - prepozna u Hristovoj ličnosti način i cilj hrišćanskog života i spasenja, - razumije i objasni ulogu podviga i svetosti u hrišćanskom životu.	
	2.	Odnos čovjeka prema čovjeku	1		
	3.	Odnos čovjeka prema tvorevini (hrišćanstvo i ekologija)	1		
	4.	Svetost braka i rađanja	1		
	5.	Negativni odnosi prema životu: a) samoubistvo, b) bolesti ovisnosti, v) eutanazija.	1		
	6.	Hristos - Svjetlost koja svijetli u tami svijeta	1		
	7.	Podvig u hrišćanskom životu - svetost i oboženje kao cilj hrišćanskog života	1		

Redni broj nastavne teme	NAZIV NASTAVNE TEME	Broj nastavnih jedinica	Broj časova za realizaciju nastavnih jedinica	Broj časova za utvrđivanje, ponavljanje i sistematizaciju realizovanog gradiva	Ukupno časova
1.	CRKVA KROZ VIJEKOVE	6	6	1	7
2.	SRPSKA PRAVOSLAVNA CRKVA (JEDNA OD POMJESNIH PRAVOSLAVNIH CRKAVA)	7	7	1	8
3.	PRAVOSLAVNA CRKVA U DODIRU SA DRUGIM HRIŠĆANSKIM CRKVAMA I RELIGIJAMA	5	5	1	6
4.	PRAVOSLAVLJE I SAVREMENI ČOVJEK	7	7	2	9
	UKUPNO ČASOVA:	25	25	5	30

NASTAVNI PLAN I PROGRAM ISLAMSKJE VJERONAUKJE ZA GIMNAZIJU

NASTAVNI PREDMET: ISLAMSKA VJERONAUKA**OPIS NASTAVNOG PREDMETA**

Činjenica da u biti svake civilizacije stoji određena religija koja bitno određuje njen karakter, kulturu i način života dovoljno govori o potrebi njenog poznavanja i izučavanja u odgojno-obrazovnom sistemu svakog društva. U našem slučaju riječ je o izučavanju islama kao dominantnog svjetonazora Bošnjaka i ostalih muslimana koji žive u Bosni i Hercegovini, na kojem je izgrađena svijest o svijetu i životu kao Božijem daru, u koje su utisnute Njegova neizmjerljiva ljubav i dobrotu.

Islamska vjeronauka je integrirana u opće odgojno-obrazovne ciljeve demokratske škole, svojim sadržajima predstavlja dio odgojno-obrazovnog sistema Bosne i Hercegovine i svrha joj je da da komplementarnim djelovanjem sa drugim školskim predmetima promovira cjelovit i sistematičan odgoj čovjeka na načelima korelacijsko-integrativnog učenja. Kao autonoman školski predmet, islamska vjeronauka omogućava učenicima autentično i sistematično upoznavanje, čuvanje i razvijanje njihovog vjerskog i kulturnog identiteta, promovirajući, istovremeno, dijalog i toleranciju u odnosu na različite ljude, svjetonazore, religije, konfesionalna i kulturna izražavanja.

Islamska vjeronauka u školi slijedi teološke i antropološko-pedagoške temelje odgoja i obrazovanja radi upoznavanja islama kroz sve bitne tjelesne, duševne i duhovne sposobnosti učenika: spoznajne, doživljajne, voljne i djelatne. Time ostvaruje i potvrđuje odgojno-obrazovnu cjelovitost, ali i podupire univerzalne procese školskog poučavanja i učenja.

Značaj izučavanja islamske vjeronauke polazi od islamske premise da se svako dijete rađa u čistoj prirodi s kojom je islam u znaku jednakosti kao što je u znaku jednakosti s prirodnim ljepotama koje nas okružuju i govore o ljepoti i dobroti Onoga koji sve to daje. U tom smislu krajnji odgojni, obrazovni i funkcionalni cilj ovog predmeta jeste sačuvati čistu čovjekovu prirodu kroz faze njegovog sazrijevanja i odgajati u njemu one vrline kojima se čuvaju i podupiru red i zakon, dobrotu, ljubav, solidarnost i pozitivne aktivnosti u ime Božije i za Njegovu ljubav, a na korist svoju i svih ljudi.

U okviru predmeta, učenici razmišljaju, istražuju i postavljaju pitanja o svemu i svačemu (svijetu, životu, prirodi i Bogu, međuljudskim odnosima, porodici, domovini, mjestu i ulozi u Evropskoj uniji, suživotu i toleranciji...) i uče da je život vrijednost i dar Božiji. Također uče da ih povezivanje s Bogom, poštivanje Njegovih pravila vodi sretnom i sigurnom životu. Nastavni predmet islamska vjeronauka fundamentalno doprinosi izgrađivanju moralno-etičkih vrijednosti i ključnih kompetencija mladih koje omogućavaju stvaralačko i integrirano učenje, upoznavanje sa fazama odrastanja i izgradnje identiteta, odgovorno suočavanje sa problemima i svjesno ostvarenje života na temeljima islama.

OPĆI CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Usvojiti relevantna znanja o svojoj vjeri i razviti pozitivan odnos prema istoj, te potaknuti učenika da živi u duhu islama shodno svojim mogućnostima kao aktivan sudionik zajednice i društva.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Uvesti učenika u temelje islamskog učenja na način primjeren uzrastu
2. Upoznati učenika sa vrijednostima islama u svakodnevnom životu
3. Približiti učeniku Božije poruke iz Kur'ana
4. Kontinuirano razvijati ljubav prema Muhammedu, a.s., i drugim poslanicima
5. Podučiti učenika ispravnom razumijevanju Poslanikovog, a.s., sumeta u tradicionalnom bosanskohercegovačkom kontekstu
6. Razviti proaktivnu ulogu u porodičnom životu
7. Razviti svijest o adekvatnom obilježavanju vjerskih i državnih praznika
8. Uputiti učenika na ispravan odnos prema prirodi kao Allahovom daru
9. Afirmirati pozitivne međuljudske vrijednosti, suživot, toleranciju i saradnju
10. Odgajati u duhu svakodnevne predanosti etičkoj praksi islama i afirmativnog djelovanja na vršnjake u izvršavanju dužnosti
11. Razvijati kulturne, radne, zdravstvene i higijenske navike uz naglašavanje vjerskog poticaja za njihovo njegovanje
12. Živjeti zdrav život na temelju učenja islama
13. Razvijati sposobnost stvaranja i doživljavanja umjetničkih vrijednosti nastalih na temelju islama
14. Razvijati kod učenika estetske vrijednosti islama
15. Odgajati u duhu patriotizma i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama Bosne i Hercegovine
16. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu
17. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode
18. Doprinositi boljem razumijevanju vlastitog identiteta
19. Razvijati kreativnost i kritičko mišljenje kao metakompetencija neophodnih za integraciju u društvo i nošenje sa složenim zahtjevima savremenog života
20. Poticati i kontinuirano unapređivati intelektualni, tjelesni, estetski, duhovni, moralni, društveni razvoj učenika, u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima

DIDAKTIČKO-METODIČKA UPUTSTVA

Nastava islamske vjeronauke omogućava kombinaciju tradicionalnih i savremenih načina poučavanja, sa akcentom na aktivno učešće učenika u procesu učenja. U središtu odgojno-obrazovnog procesa je učenik, a uloga nastavnika je da kreira i organizuje načine rada koji stvaraju optimalne uslove za učenje i poučavanje.

Nastavnik ima autonomiju u planiranju nastave, određivanju broja i tipova sati, izboru nastavnih metoda, oblika rada, sredstava i aktivnosti za svaki odgojno-obrazovni ishod. Strategije nastave i učenja će temeljiti na višestrukoj ulozi nastavnika. Da bi se postigao kvalitet i trajnost stečenih znanja, neophodno je ostvariti povezanost sa drugim predmetima i međupredmetnim temama, kao i staviti akcenat na učenje smislenih, međusobno povezanih sadržaja, korisnih za dalje obrazovanje i svakodnevni život. Prilikom planiranja nastavnik treba da vodi računa šta treba postići, vodeći računa o ciljevima, zadacima i ishodima učenja, koji je najbolji način za to i kojim nastavnim sredstvima raspolaže.

Izborom i sinhronizovanom primjenom odgovarajućih oblika rada (individualni, frontalni, grupni i rad u paru), metoda i tehnika (verbalnih, audio-vizuelnih, praktičnih radova, rad na tekstu, simulacija, insert, grozdovi...), nastavnih sredstava (udžbenik, filmovi, pomoćna literatura, ICT, karte...) te obilazaka, posjeta i izleta, učenik dolazi u centar pedagoškog interesovanja. Kombinacijom navedenih oblika i metoda rada, te upotrebom različitih

nastavnih sredstava obezbjeđuje se kvalitetna nastava.

Nastavnik bira **čime i kako** će potaknuti učenika da uči, kako pobuditi interes za rad, njegovu znatiželju, pronicljivost, maštu, emocije, htijenja i sklonosti, te kreira razrednu klimu koja treba da bude svrsishodna, radna, opuštena i empatična. Treba da potiče učenika na učenje, te održava motiviranost za nastavu. Njeguje interaktivan odnos u nastavi i bazira ga na načelnom stavu poslanika Muhammeda, a.s.: «Olakšavajte, a ne otežavajte, unosite radost, a ne rastjerujte!»

Nastavnik aktivira učenika mobilisanjem prethodnih znanja i iskustava, upućivanjem na samostalno pronalaženje relevantnih informacija, na slobodno i kreativno razmišljanje, na argumentovano diskutovanje i iznošenje stavova. Uloga nastavnika je i da podstiče učenike na povezivanje novostečenih znanja sa svakodnevnim životom.

Predlaže se da realizacija programskih sadržaja bude zasnovana na samostalnom radu učenika u što većem obimu, te da se svakom učeniku omogući da dođe do izražaja shodno njegovim sposobnostima. Nastavnik treba da upućuje i podstiče učenike da sistematski prikupljaju informacije iz literature, koriste internet i druge medije, kako bi što kvalitetnije radili domaće zadatke, samostalne radove, panoe na zadate teme i sl. Prilikom obrade novih sadržaja, potrebno je opće povezivati sa lokalnim i ličnim, polaziti od konkretnih činjenica, učiniti ih razumljivim i ne udaljavati se od njih. Za uvježbavanje (memorisanje) teksta planirati nekoliko sati.

Kombinovanjem tradicionalnih metoda i savremenih metoda aktivnog učenja i interaktivne nastave, oblika rada i tehnika rada (igre, kvizovi, pitanja i odgovori, dramatizacije, razgovore, učenički radovi, ilustracije...) te poštivanjem didaktičkih principa postiže definisane ishode učenja.

Nastavnik u svom radu vodi računa o uređenosti učionice, primjeni raznovrsnih nastavnih sredstava i savremenih tehnologija. Prednost će dati savremenim pristupima kao što su: problemska nastava, heuristička nastava, mentorska nastava, vanučionička nastava i dr., trudeći se da svoj rad što više približi aktuelnom društvenom kontekstu, a nastavne sadržaje islamske vjeronauke približi svakodnevnom životu učenika.

Nastavnik će u svom radu koristiti projektne zadatke, izrade panoa, animirati pismeno izražavanje na zadane teme, organizirati okrugle stolove i debate o odabranim temama, zadavati samoevaluacijske zadatke, inicirati razne socijalne akcije i posjete raznim objektima, te voditi računa o mjerljivosti učeničkih znanja primjenom adekvatnih pismenih i usmenih provjera znanja

MEĐUPREDMETNA KORELACIJA

Multidisciplinarna isprepletenost i povezanost odgojno-obrazovnih područja i međupredmetnih tema omogućuje skladnost odgojno-obrazovnih procesa, razvoj temeljnih i specifičnih kompetencija učenika te otvorenost prema učenju. Nastavni plan i program islamske vjeronauke omogućava međupredmetno povezivanje sadržaja na vertikalnoj i horizontalnoj razini sa predmetima koji izučavaju sljedeća područja:

- Učenje o ljudima, njihovim međusobnim odnosima i odnosom ljudi prema svijetu, o kulturnom razvoju čovjeka i društva, prošlim i aktuelnim događajima, pitanjima vezanim za postizanje pravednih i mirovnih međuljudskih i društvenih odnosa
- Vrednovanje i čuvanje kulturne baštine zavičaja, države, evropske i svjetske kulturne baštine
- Analiza kulturnog naslijeđa, vjerske i kulturne tradicije
- Osposobljavanje za odgovoran odnos i unapređenje okoliša
- Pitanja identiteta, očuvanja i kvalitetnijeg vlastitog zdravlja i zajedničkog života

- Usvajanje rječnika koji omogućava samostalno traženje, razvijanje i korištenje znanja
- Razmatranje pitanja različitosti i jednakopravnosti pojedinaca, spolova, kultura, vjera, rasa i socijalne nejednakosti
- Razmatranje ključnih kompetencija
- Stjecanje i razvijanje znanja, vještina i stavova koji omogućavaju uspješno ostvarenje interesa, razvijanja vlastitih potencijala uz aktivno učešće u savremenom životu
- Osposobljavanje za sigurnu i etičku upotrebu tehnologije u učenju i svakodnevnom životu
- Razumijevanje multikulturalnosti kao vrijednosti u savremenim globalizacijskim procesima
- Razvijanje kreativnosti, poticanje maštovitosti i sposobnosti iznalaženja višestrukih rješenja, učenje produkcije, razvoja i realizacije ideja, kritičnosti i sposobnosti argumentacije.

Prijenos stečenog znanja iz odgojno-obrazovnih područja i međupredmetnih tema povećava autonomiju nastavnika omogućavajući mu fleksibilnije programiranje, planiranje i realizaciju odgojno-obrazovnog rada usmjerenog na učenika.

EVALUACIJA UČENIČKIH POSTIGNUĆA

Stepen ovladavanja poželjnim znanjima, vještinama i stavovima određuje se vrednovanjem, odnosno ocjenjivanjem ovladavanja odgojno-obrazovnim ishodima učenja. Važno je imati na umu da su vrednovanje, poučavanje i učenje jednako značajni dijelovi istog procesa. Vrednovanje kao povratna informacija učeniku o rezultatima učenja i poučavanja određuje dinamiku daljeg procesa učenja/poučavanja te definiše individualne potrebe učenika u tom procesu. Vrednovanjem nastavnik dobiva relevantnu informaciju o kvalitetu svog rada. Učenička postignuća se vrednuju u okviru koncepta vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, izvora informacija i istraživanja, te interpretacija i perspektiva.

Vrednovanje treba da bude proces u okviru navedenih temeljnih koncepata vrednovanja. Prilikom kompleksnog vrednovanja rezultata rada učenika treba da se vrednuje znanje, motivacija, sposobnosti, radne navike, subjektivne mogućnosti i objektivne okolnosti u kojima učenik živi i radi. Ocjena treba da bude rezultat procjene koliko učenik može da stečena znanja i vještine primijeni u životu. Važno je voditi računa o postignućima u afektivnom i socijalnom domenu, odnosno o procesu od primanja informacija do integracije uvjerenja, ideja, stavova, vrijednosti. Dio ocjene treba da bude i postojanost ravnoteže kod učenika između slobode i odgovornosti, spremnost na preuzimanje odgovornosti za vlastito ponašanje, uvažavanje različitosti i suprotnih stavova. Vrednovanje u školi je javno, kontinuirano, nepristrasno i brojčano u skladu sa važećim Pravilnikom o ocjenjivanju.

Vrednovanje se vrši kombinovanjem usmenog i pismenog vrednovanja kroz praćenje sljedećih elemenata:

- Usvojenost obrađenih pojmova i sadržaja
- Aktivno učešće učenika u realizaciji nastavnih sadržaja
- Individualni angažman u okviru vannastavnih aktivnosti
- Elementi kritičkog mišljenja u toku realizacije sata
- Angažiranost na individualnim, partnerskim i grupnim projektima
- Učešće u razgovoru
- Odgovori na pitanja s višestrukim izborom
- Zalaganje i doprinos tokom nastave
- Usvojenost definisanih ishoda učenja
- Kreativnost i samoinicijativnost u radu
- Korištenje različitih izvora znanja
- Kompjuterske procjene znanja
- Modificirana esejska pitanja
- Prezentacije...

PRVI RAZRED

(1 sat sedmično – 35 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Uvođenje učenika u tematska područja islama s ciljem njihovog daljeg razvijanja u vjeri, moralnosti, međusobnoj saradnji i otvorenosti za suočavanje sa izazovima stvarnosti.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Razvijati sposobnosti sagledavanja života iz ugla religiozne, religijske i vjerske stvarnosti
2. Jačati vlastitu vjeru i sposobnost njenog izražavanja na ličnoj i zajedničkoj razini
3. Osposobiti učenika za razumijevanje smisla vjere u svakodnevici, uz razvijanje svijesti o kontinuitetu božijih poruka i očuvanju izvornog učenja
4. Upoznati pojam objave kao jedinstvene komunikacije Boga sa stvorenjima
5. Prihvatiti islam kao Pravi put u vlastitom razumijevanju svijeta i odgovora na pitanja smisla, svrhe, usmjeravanja i oblikovanja života
6. Upoznati sa suštinom i smislom imanskih šarta kao osnovnih temelja islamskog vjerovanja
7. Razvijati temeljne spoznaje o božijem stvaranju svijeta i čovjeka, te ulozi čovjeka kao halife – njegovog namjesnika na zemlji
8. Upoznati sa suštinom i smislom islamskih šarta kao osnovnih temelja islamskog djelovanja
9. Razviti ekološku svijest na temeljima učenja islama o prirodi kao Božijem djelu i odgovoran odnos prema njoj
10. Razviti osnove morala i etičnosti kod učenika po uzoru na Muhammeda, a.s.
11. Usvojiti principe islama u odijevanju i ishrani
12. Upoznati učenika sa demokratskim načelima uspostave hilafeta i periodom pravednih halifa
13. Razviti ličnost učenika kao duhovno, duševno i djelatno bića
14. Upoznati vjerski govor i razviti sposobnost kritičkog prosuđivanja različitih oblika religioznog i vjerskog mišljenja i ponašanja
15. Razvijati toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima
16. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
17. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji

1. OD „POUČAVANJA IMENIMA“ DO NAREDBE „UČI“
 - 1.1. Islam kao iskonska i prirodna Božija vjera
 - 1.2. Islam u povijesti od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s.
 - 1.3. Vjera u Boga je jedna, a zakona je više
2. OČUVANJE IZVORNOG UČENJA
 - 2.1. Objava
 - 2.2. Historija Kur'ana i njegov sadržaj
 - 2.3. Sunnet - drugi izvor islama

3. TEMELJI IMANA

- 3.1. Vjerovanje u Jednog Boga i duhovna bića
- 3.2. Objave i poslanstvo
- 3.3. Vječnost i slobodna volja

4. ALLAH JE STVORITELJ

- 4.1. Naučni i kur'anski pogled na stvaranje svijeta i čovjeka

5. TEMELJI ISLAMA

- 5.1. Šehadet - Stablo islama
- 5.2. Radost u namazu
- 5.3. Post - put do uspjeha
- 5.4. Svrha davanja zekata
- 5.5. Hadždž - Vrhunac bogobožnosti

6. ISLAM I EKOLOGIJA

- 6.1. Čovjek i ekologija
- 6.2. Vjera i zaštita prirode
- 6.3. Voda - izvor i blagodat života

7. PUT DO ČOVJEKA

- 7.1. Čovjek je moralno biće
- 7.2. Muhammed, a.s., uzor moralnosti

8. VJERA U SVAKODNEVNICI

- 8.1. Pristojnost u odijevanju
- 8.2. Halal ishrana - izvor zdravlja
- 8.3. Slobodno vrijeme i izazovi mladosti

9. DEMOKRATSKI POČECI POVIJESTI ISLAMA

- 9.1. Državno uređenje i period pravedne vladavine

10. ISLAM I KULTURA DIJALOGA

- 10.1. Islam vjera dijaloga

Očekivani rezultati/ishodi učenja

1. Opisuje razvoj vjere zajedno sa razvojem čovjeka na Zemlji i zajedničku misiju svih Božijih poslanika, od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s.
2. Analizira smisao predanosti Uzvišenom Allahu, i prihvata islam kao nužnu potrebu duše
3. Navodi izvore islama i opisuje načine dostavljanja Objave
4. Analizira ulogu Kur'ana i sunneta u argumentovanju učenja islama i djeluje u skladu s njima
5. Opisuje smisao vjerovanja i prepoznaje vjeru kao životnu energiju koja čovjeku daje snagu u susretu sa izazovima života
6. Povezuje temelje vjerovanja sa životom i određuje svoje prioritete prema njima
7. Objašnjava nastanak svijeta i čovjeka iz ugla vjere i nauke, upoređuje učenje vjere i nauke o stvaranju, porijeklu svijeta i čovjeka, te određuje vlastito porijeklo
8. Podržava ulogu islamskih dužnosti u svom životu i iskazuje vjeru u emocionalnom, intelektualnom, porodičnom i društvenom životu
9. Povezuje vjeru i život, određuje vlastiti put i procjenjuje svoj odnos prema islamskim dužnostima
10. Definira i objašnjava pojmove: islam, monoteizam, politeizam, ateizam, objava-vahj, sunnet, meleki, Sudnji dan, slobodna volja, kadaa i kader, hilafet, halifa
11. Opisuje ekološki princip sklada, mjere i održavanja ravnoteže prema učenju islama
12. Identificira i razmatra ekološke probleme, tumači stavove islama prema prirodnim bogatstvima i ulogu čovjeka u prirodi
13. Kreira i predlaže mjere za obnavljanje i očuvanje prirodnih bogatstava, praktikuje ekološku kulturu muslimana i reaguje na narušavanje harmonije
14. Objašnjava stavove islama o moralu, dobru i zlu, analizira njihovu ulogu u svom životu
15. Prepoznaje ovovremene izazove za mlade osobe i analizira načine odgovora na njih
16. Analizira vjersku dimenziju kulture odijevanja u kontekstu trendovskih tokova i estetike
17. Opisuje ulogu hrane u različitim kulturama i prepoznaje da islamska kultura promovira zdravu hranu
18. Objašnjava demokratski način formiranja islamske države, istražuje njeno mjesto i ulogu u historiji čovječanstva, te ukazuje na osobine njenih pravednih vladara s ciljem pružanja pomoći mladima u izboru svog vođe
19. Analizira određene ajete i hadise i povezuje ih sa životom
20. Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga
21. Objašnjava kako muslimani treba da se odnose prema drugim i drugačijim, te uspoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja

DRUGI RAZRED

(1 sat sedmično – 35 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Produbljivanje spoznaja o definisanim tematskim područjima islama koja se odnose na pitanja vjerovanja i ibadeta, čovjekovih potreba, slobode i života, duhovne i materijalne realnosti, funkcije zajednice, kao i upoznavanja sa tradicijom islama, s ciljem njihovog daljeg razvijanja u vjeri, moralnosti, međusobnoj saradnji i otvorenosti za suočavanje sa izazovima stvarnosti.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Upoznati učenika sa smislom života i pomoći mu u razumijevanju i određivanju misije i ciljeva u životu
2. Jačati vlastitu vjeru i sposobnost njenog izražavanja na ličnom i zajedničkom nivou
3. Upoznati ulogu islama u životu pojedinca, porodice, društva
4. Prihvatiti islam kao Pravi put u vlastitom razumijevanju svijeta i odgovora na pitanja smisla, svrhe, usmjeravanja i oblikovanja života
5. Razumjeti ulogu slobodne volje u životu čovjeka i odgovornost za vlastite postupke
6. Razviti kritičko promišljanje i argumentovano obrazlaganje prilikom suočavanja s različitim ideološkim pritiscima
7. Pravilno razumjeti duhovnu i materijalnu dimenziju čovjeka
8. Spoznati utjecaj grijeha na dušu, tijelo i ugled čovjeka i unapređivati svijest o važnosti pokajanja
9. Shvatiti smisao ibadeta i istrajnosti u njegovom izvršavanju
10. Razviti svijest o Muhammedu, a.s., kao milosti svjetovima i ukazati na njegov svevremenski značaj
11. Osposobiti mlade za život u zajednici zasnovan na principima islama
12. Upoznati povijest islama radi gradnje identiteta na vlastitoj kulturi i tradiciji
13. Razvijati ponosne i dostojanstvene ličnosti otvorene prema vjeri, nauci i radu, sposobne za susret sa drugim i drugačijim
14. Podsticati na razumijevanje, prijateljstvo, toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima
15. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
16. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji

1. **ŽIVOT I VJERA**
 - 1.1. Tajna i svrha života
 - 1.2. Vizija i misija vlastitog života
2. **ČOVJEK I VJERA**
 - 2.1. Potrebe čovjeka
 - 2.2. Razvijanje identiteta
 - 2.3. Prakticiranje i življenje vjere
3. **ISLAM I SLOBODA**
 - 3.1. Islamsko poimanje slobode i odgovornosti
 - 3.2. Mediji i sloboda
4. **ČOVJEKOVA DUHOVNA I MATERIJALNA REALNOST**
 - 4.1. Čovjek - biće duha i tijela
 - 4.2. Harmonija između duhovnog i materijalnog
 - 4.3. Grijeh - fizički teret i duhovna tjeskoba
5. **SMISAO IBADETA**
 - 5.1. Značaj ibadeta u životu vjernika
 - 5.2. Istrajnost u ibadetu
 - 5.3. Rad je ibadet
6. **MUHAMMED, A.S., MILOST SVIJETOVIMA**
 - 6.1. Muhammed, a.s., milost svjetovima
 - 6.2. Porodični i društveni život Muhammeda, a.s.
 - 6.3. Drugi o Muhammedu, a.s.
7. **MUSLIMANSKA ZAJEDNICA**
 - 7.1. Kur'an i hadis o zajednici
 - 7.2. Čovjek graditelj zajednice
 - 7.3. Uloga džemata u zajednici
8. **POVIJEST ISLAMA**
 - 8.1. Susret islama s drugim kulturama
 - 8.2. Dinastija Emevija
 - 8.3. Islam u Španiji i Siciliji
 - 8.4. Dinastija Abasija

Očekivani rezultati/ishodi učenja

1. Definira i opisuje pojmove: identitet, ibadet, sloboda, grijeh, pokajanje, rad, zajednica, ummet, džemat, dinastije Emevija i Abasija
2. Objašnjava ulogu čovjeka na Zemlji, svoju viziju, misiju i svrhu življenja
3. Izdvaja vlastite potrebe nužne za sretan i uspješan život iz ugla islama i argumentovano ih brani
4. Razlikuje potrebe tijela i duše, te obrazlaže posljedice davanja prioriteta potrebama tijela u odnosu na potrebe duše
5. Prepoznaje i prihvata svoja tjelesna, društvena, psihološka, religiozna i kulturna obilježja radi daljeg razvijanja identiteta i uspješne integracije u društvo
6. Upoređuje slobodu u demokratskom društvu i islamu, argumentira vlastiti izbor, te izdvaja posljedice koje taj izbor uzrokuje nezavisno od vršnjaka, medija i sl.
7. Obrazlaže stav islama prema grijesima, kao i tjelesnu i duhovnu štetu koja proizlazi iz grijeha
8. Analizira smisao tevbe, njenu tjelesnu i duhovnu dimenziju i vrijednosti, te koristi tevbu nakon grijeha a kajanje i izvinjenje u grijehu prema čovjeku
9. Otkriva značaj ibadeta u životu čovjeka, te objašnjava kako sva dobra djela (učenje, rad, pomaganje, govor, jelo i sl.) postaju ibadet, ukoliko se čine u ime Allaha, dž.š., i donose nagradu na oba svijeta
10. Objašnjava univerzalne vrijednosti porodičnog i društvenog života Muhammeda, a.s., te podržava stav da ljubav prema Muhammedu, a.s., predstavlja temelj ljubavi prema svim ljudima i svim bićima
11. Navodi i analizira mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s.
12. Obrazlaže učenje islama o zajednici, ulogu čovjeka u gradnji zajednice i ulogu džemata u zajednici
13. Inicira pozitivne međuljudske odnose unutar zajednice i poštuje ravnopravnost među spolovima
14. Analizira odnos islama prema drugim kulturama, te argumentuje činjenicu da islam nije uništavao druge kulture, nego ih oplemenjivao
15. Prepoznaje nastanak islamske umjetnost, na temelju Objave u susretu s drugim kulturama, te nastanak prvih naučnih centara i njihov doprinos razvoju umjetnosti, znanosti i kulturi
16. Prepoznaje razliku između Pravedenih halifa i dinastija Emevija i Abbasija
17. Opisuje širenje hilafeta i dolazak islama u Evropu, te prepoznaje doprinose islama čovječanstvu i svoje naslijeđe
18. Samostalno analizira određene ajete i hadise i povezuje ih sa životom
19. Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga
20. Objašnjava kako se muslimani trebaju odnositi prema drugim i drugačijim, te uspoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja

TREĆI RAZRED

(1 sat sedmično – 35 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Produbljivanje spoznaja o definisanim tematskim područjima islama koja se odnose na pitanja života u vjeri, individualnosti, posljednje Božije objave, odgovornosti, praktične dimenzije morala, perspektive žene u islamu, porodice i islamske civilizacije, s ciljem njihovog daljeg razvijanja, otkrivanja ljudskih iskustava i povezivanja sa veličinom Božije poruke u kontekstu svakodnevnog života.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Otvoriti učeniku prostor da traga za vjerom i smislom života, te uobličava značenje svog vjerovanja
2. Upoznati sa jedinstvenim porijeklom vjerovanja u Jednog Boga i mnoštvom različitih manifestacija religija
3. Usmjeravati u oblikovanju identiteta i vlastite individualnosti
4. Potaknuti učenika na bliskost, primjenjivost, žeđ za kur'anskom riječju na svom maternjem jeziku
5. Istražiti različite dimenzije nadnaravnosti Kur'ana radi razvijanja svijesti o njegovom savršenstvu
6. Podsticati na razmišljanje o ulozi slobode u životu i posljedicama izbora koja prave
7. Razvijati moral i etičnost, te pomoći učeniku da uredi svakodnevicu islamskim moralom
8. Usmjeravati na primjenu islamske etike rada u različitim profesijama
9. Razumijevati položaj i ulogu žene u islamu, te razumjeti puninu odnosa između muškarca i žene
10. Osvijestiti načine upoznavanja suprotnog spola radi formiranja bračne zajednice
11. Jačati ulogu i značaj porodice, te osvijestiti uloge članova porodice s ciljem odupiranja izazovima svog vremena
12. Upoznavati kontinuitet razvoja islamske vladavine, kulture i civilizacije
13. Podsticati na razumijevanje, prijateljstvo, toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima
14. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
15. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode
16. Odgajati u duhu patriotizma i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji

- 1. ŽIVJETI VJERU**
 - 1.1. Zašto vjerujemo
 - 1.2. Vjera je jedna, a religija je više
 - 1.3. Živi islam - život sa svrhom
- 2. BITI DRUGAČIJI OD OSTALIH**
 - 2.1. Biti originalan
- 3. KUR'AN - POSLJEDNJA BOŽIJA OBJAVA**
 - 3.1. Kur'an - radosna vijest
 - 3.2. Čovjek u Kur'anu
 - 3.3. Kur'an u mom životu
 - 3.4. Savršenstvo Kur'ana u naučnim dokazima
- 4. SLOBODA I ODGOVORNOST**
 - 4.1. Predanost Bogu kao vrhunac slobode
 - 4.2. Podsticanje dobra i osuđivanje zla
 - 4.3. Granice slobode u savremenom svijetu
- 5. ISLAMSKI MORAL U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU**
 - 5.1. Osnove islamskog morala
 - 5.2. Značaj moralnih uzora
 - 5.3. Islamska etika rada
 - 5.4. Kako biti moralan danas
- 6. ŽENA U ISLAMU**
 - 6.1. Žene - čast muslimanske zajednice i ljudskog roda
 - 6.2. Pokušaji kompromitiranja položaja žene u islamu
- 7. BRAK I PORODICA U ISLAMU**
 - 7.1. Izazovi upoznavanja bračnog druga
 - 7.2. Islamski pogled na brak
 - 7.3. Značaj porodice u muslimanskoj zajednici
 - 7.4. Tradicionalna i savremena porodica
- 8. VRIJEME CIVILIZACIJE ISLAMA**
 - 8.1. Središta islamske kulture
 - 8.2. Safavidi i Veliki Moguli
 - 8.3. Memluci i Osmanlije
 - 8.4. Islam i muslimani danas

Očekivani rezultati/ishodi učenja

1. Analizira razloge vjerovanja, objašnjava različita vjerovanja, te upoređuje monoteističke religije
2. Obrazlaže islam kao život sa svrhom
3. Prihvata da je Božija jednost (tevhid) suština vjere prema kojoj postavlja svoje ciljeve
4. Prihvata svoja jedinstvena obilježja kao Božiji dar
5. Prepoznaje u svakodnevici različite situacije, postupke i osjećanja u kojima mu vjerovanje, služi kao faktor zadobijanja vlastite osobnosti
6. Analizira društveni kontekst objave Kur'ana
7. Obrazlaže naučne dokaze koji potvrđuju savršenstvo Kur'ana
8. Argumentuje islamsko poimanje slobode u kojem čovjek robuje samo Bogu, te razumijeva prava i u dužnosti koje iz toga proizilaze
9. Objašnjava odnos slobodne volje i sudbine, te prepoznaje životne situacije u kojima je svojevoljno nešto odlučio
10. Objašnjava da moralom ostvarujemo puninu svoje ljudskosti i identifikuje moralne uzore
11. Analizira i prihvata islamsku etiku rada
12. Analizira različite pokušaje iskrivljenog i neargumentovanog predstavljanja položaja i prava žene u islamu i pozicioniranja uloge muškarca u zajednici
13. Objašnjava islamsko razumijevanje spolnosti i razlike između muškarca i žene
14. Interpretira načine biranja partnera za bračnu zajednicu
15. Argumentuje islamski pogled na brak, kao ravnopravni ugovor muškarca i žene - susretanje ljubavi, međusobnog uvažavanja i poštivanja
16. Objašnjava nezamjenljivu ulogu žene u odgoju, kulturi i društvu, te prepoznaje časne uzore kroz historiju islama (Asja, Merjema, Hatižda, Fatima, Aiša, r.a., Sayyida Nafisa i dr.)
17. Upoređuje tradicionalnu i savremenu porodicu
18. Obrazlaže vrijeme, historijski, naučni i kulturni kontekst u kojem se kultura učila od muslimana, te analizira principe širenja islama
19. Argumentuje svjedočanstva iz oblasti islamskih nauka, filozofije, duhovnosti i umjetnosti
20. Analizira položaj, ulogu i značaj muslimana danas

ČETVRTI RAZRED

(1 sat sedmično – 30 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Upotpunjenje prosuđivanja u duhu islama, s ciljem dosezanja smisla vlastitog života i života u zajednici, osposobljavanja za aktivno djelovanje u svim segmentima života, te povezivanja sa veličinom Božije poruke.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Osvijetliti tok postojanja islama na našem prostoru, uz razumijevanje njegovog utjecaja na kulturu Bošnjaka
2. Razviti pozitivan odnos prema Islamskoj zajednici Bosne i Hercegovine, te afirmirati aktivno djelovanje u okviru iste
3. Afirmirati kompatibilnost vjere i nauke uz razvijanje svijesti o konstantnosti učenja vjere i promjenjivosti naučnih dostignuća
4. Osvijestiti doprinos muslimana razvoju nauke
5. Afirmirati potrebu cjeloživotnog učenja u kontekstu Prve objave
6. Osvijestiti na postojanje rizika od traganja za novim religioznim pokretima, te ponuditi islamske odgovore na pojavu istih
7. Ponuditi islamske odgovore na izazove savremenosti i razviti razumijevanje potrebe za savremenim promišljanjem vjere
8. Osvijestiti ulogu i značaj mira kao temeljne odrednice islama
9. Približiti prostor ihsanskog ostvarenja čovjeka kao prostor u kojem svaka duša može živjeti i razvijati svoje vjerovanje
10. Razumjeti islamsku duhovnost i usmjeriti na puteve koji je povećavaju
11. Osmisliti život na temeljima islama
12. Razviti ključne kompetencije na temelju učenja islama
13. Izgraditi svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
14. Unaprijediti svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode
15. Odgojiti u duhu patriotizma i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji

- 1. ISLAM U BOSNI I HERCEGOVINI**
 - 1.1. Islamska civilizacija i kultura u Bosni i Hercegovini
 - 1.2. Uloga i značaj vakufa
 - 1.3. Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini
- 2. VJERA I NAUKA**
 - 2.1. Istine vjere i istine nauke
 - 2.2. Doprinos muslimana razvoju nauke
 - 2.3. Budućnost i moć znanja
- 3. VJERSKI TRENDОВI**
 - 3.1. Trend religioznosti i kvazireligioznost
 - 3.2. Sekte, kultovi i novi religiozni pokreti
 - 3.3. Zloupotreba vjere za ideologiju, fanatizam, fundamentalizam i terorizam
- 4. ISLAMSKI ODGOVORI NA IZAZOVE SAVREMENOSTI**
 - 4.1. Islam i pitanja bioetike
 - 4.2. Čuvanje zdravlja i zavodljivost poroka
 - 4.3. Vjera kao prevencija ovisnosti
 - 4.4. Grijeh i spolne bolesti
- 5. ISLAMSKA DUHOVNOST**
 - 5.1. Nastanak i razvoj tesavufa
 - 5.2. Zikr i srčano pokajanje
 - 5.3. Moralnost i takvaluk
 - 5.4. Ljubav i spoznaja
- 6. ISLAMSKI OSMIŠLJENA MLADOST**
 - 6.1. Utjecaj društva na mlade
 - 6.2. Put uspjeha: znanje, vjerovanje i aktivno djelovanje
 - 6.3. Vjera i ključne kompetencije mladih
 - 6.4. Organizacija života i profesionalni rad
 - 6.5. Potraga za srećom

Očekivani rezultati/ishodi učenja

1. Analizira historijski kontekst islama u Bosni i Hercegovini
2. Analizira doprinos islama procvatu materijalne i duhovne kulture u Bosni i Hercegovini, te oblikovanju identiteta Bošnjaka
3. Navodi i opisuje različite vakufe u Bosni i Hercegovini i izdvaja njegov značaj za pojedinca i zajednicu
4. Objašnjava strukturu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i navodi njene odgojno-obrazovne institucije, te doprinosi njenom radu
5. Objašnjava stav islama prema učenju, znanju, nauci i učenjacima
6. Poredi konstantnost učenja vjere i promjenjivost naučnih dostignuća
7. Analizira određene ajete, hadise i doprinos muslimana razvoju nauke
8. Podržava cjeloživotno učenje u kontekstu Prve objave
9. Navodi nove religiozne pokrete, te analizira rizike potpadanja pod utjecaj istih
10. Objašnjava stav islama o kloniranju, eutanaziji, umjetnoj oplodnji, transplataciji organa, abortusu, estetskoj hirurgiji...
11. Obrazlaže preventivnu ulogu islama u borbi protiv ovisnosti, spolnih bolesti i poroka
12. Objašnjava mir kao temeljnu odrednicu islama, i interpretira *nasilje, nepravdu, rat i terorizam* kao devijacije
13. *Definiše i objašnjava pojmove: zikr, inaba, takvaluk, mehabbe i ma'rife*
14. Klasificira tesavuf kao islamsku duhovnost i opisuje stupnjeve duhovnog usavršavanja
15. Analizira potrebu stalnog sjećanja na Boga radi Njegove milosti i zadovoljstva
16. Odabire blagodati života u skladu sa učenjem islama, objašnjava negativne trendove potrošačkog društva
17. Daje kritički osvrt o utjecaju društva i kulture na razvoj identiteta pojedinca
18. Opisuje svoje razumijevanje života u kontekstu materijalne, društvene, kulturne i duhovne sfere
19. Obrazlaže važnosti harmonije između znanja, vjerovanja i djelovanja
20. Afirmiše islamske vrijednosti u kontekstu ključnih kompetencija
21. Prepoznaje vrijednosti koje vode ka uspjehu i sreći

KLJUČNE KOMPETENCIJE

Jezičko-komunikacijska kompetencija na maternjem jeziku	• čita, razumije i analizira književne i informativne tekstove • piše razne vrste tekstova za različitu namjenu i publiku • pripovijeda i sluša radi prijenosa i razumijevanja informacija s uvažavanjem u različitim situacijama i u različite svrhe u konstruktivnom i kritičkom dijalogu • kritički ocjenjuje različite oblike komunikacije • izražava pozitivne stavove i pokazuje vještine za učinkovitu međukulturalnu komunikaciju
Matematička pismenost	• sposobnost i spremnost korištenja matematičkih oblika mišljenja (logičko i prostorno razmišljanje) i prikazivanja (formula, modela, konstrukcija, grafikona/dijagrama) koji imaju univerzalnu primjenu kod objašnjavanja i opisivanja stvarnosti • poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja
Kompetencija u nauci i tehnologiji	• sposobnost razumijevanja i primjene (dekodiranje, tumačenje i razlikovanje) raznih vrsta prikazivanja matematičkih elemenata, fenomena i situacija • odabir i zamjena načina prikazivanja ako i kada je to potrebno

	• sposobnost i spremnost da se upotrijebe znanja i metodologija da bi se objasnila priroda • kompetencija u tehnologiji se tumači kao primjena znanja da bi se promijenilo prirodno okruženje u skladu sa ljudskim potrebama • razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: naučni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja), kulturi (npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj)
Informatička pismenost (informacijska, medijska, tehnološka)	• kritičko korištenje informacijsko-komunikacijske tehnologije za prikupljanje, vrednovanje i pohranjivanje informacija, za produkciju, predstavljanje i razmjene informacija i za učešće u virtuelnim društvenim mrežama • savjest o razlikama između realnog i virtuelnog svijeta • upotreba tehnologije u svrhu razvoja kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo • korištenje tehnologije za podršku kritičkog načina razmišljanja • poštovanje privatnosti kod korištenja društvenih mreža, poštivanje etičkih načela, prepoznavanje pouzdanosti i valjanosti dobijenih informacija, upotreba mreža za širenje horizonta
Tjelesno-zdravstvena kompetencija	• prihvatanje i promovisanje zdravih stilova ponašanja, adekvatnih prehrambenih navika i tjelesnih aktivnosti koje omogućavaju pojedincu kvalitetan i zdrav život • formiranje pozitivne slike o sebi, sposobnost da se sebi omogući zdrav život i da se u vlastitom okruženju promovise zdrav život
Učiti kako se uči	• razvija suodgovornost za vlastito učenje, samoprocjenu i definiranje vlastitih ciljeva učenja: • razvija savjest o vlastitim mogućnostima, jakim i slabim stranama, stilovima učenja, inteligenciji, kao i o sposobnosti identificiranja vlastitih potreba radi primjene vlastitih strategija i procedura u procesu učenja • razvija sposobnost popravljavanja, poboljšavanja (samoregulacije): • unaprijed planira, izvršava, kontrolira, radi korekcije različitih oblika komunikativnih aktivnosti (recepcije, interakcije, produkcije, medijacije) • upotrebljava različite metode i strategije učenja: • poznaje i svjesno upotrebljava različite strategije učenja • stječe sposobnost otkrivanja najuspješnijega i najbržega načina učenja, odabire različite mogućnosti i primjenjuje najbolje u praksi • razvija kritički stav o tome što učenik u školi uči i o vlastitome procesu učenja • organizira vlastito učenje, razvija upornost • razvija samomotivaciju, samopouzdanje te potrebu za kontinuiranim učenjem
Socijalna i građanska kompetencija	• Prepoznavanje vlastitih emocija, zanimanje za i poštivanje drugih kultura • Razumijevanje vlastitog narodnog identiteta i sebe kao pripadnika

	neke grupe u interakciji s kulturnim identitetom Evrope i ostatka svijeta • Svijest o evropskom i svjetovnom kulturnom naslijeđu i o kulturnoj i jezičkoj raznolikosti svijeta • Poznavanje lingvističkih i kulturnih posebnosti društva i zajednica, u kojima se govori određeni strani jezik • Razvijanje svjesnosti i razumijevanja sociokulturnih i međukulturnih pravila i normi: • Uvažavanje karakterističnih crta društvenih odnosa (pozdravi, način obraćanja) • Uvažavanje pravila lijepog ponašanja (izraziti zahvalnost, naklonost, podijeliti brigu, radost, itd.) • Uvažavanje razlika u jezičkim registrima (nivoi formalizma) • Konstruktivno komuniciranje i poštivanje u društvenim situacijama i međusobnoj komunikaciji.
Samoinicijativa i poduzetnička kompetencija	• Upravljanje projektima • Prepoznavanje vlastitih jakih i slabih strana • Rad u timovima na kooperativan i fleksibilan način • Konstruktivno surađivanje u aktivnostima i upotreba vještina grupnog rada • Upravljanje rizikom i razvijanje svijesti o odgovornosti.
Kulturna svijest i kulturno izražavanje	• Izbjegavanje stereotipa, prihvatanje kompromisa, razvijanje ličnog integriteta i poštivanje integriteta drugih, primjerno samopouzdanje • Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i frustracija, sposobnost empatije • Poznavanje najznačajnijih kulturnih dostignuća, cijenjenje umjetničkog rada i kulturnih događaja • Uvažavanje i uživanje u umjetničkim djelima i izvedbama i razvijanje osjećaja za lijepo
Kreativno-produktivna kompetencija	• Razvijanje kompleksnog mišljenja: • sažimanje, generaliziranje, podrška upotrebi viših kognitivnih sposobnosti, kao što su analiza, sinteza, vrednovanje, upotreba kritičkog mišljenja (razlikovanje između činjenica i mišljenja, argumentiranje teza) • Razvijanje kreativnosti i potrebe za izražavanje, te osjećaj za estetske vrijednosti • Razvijanje otvorenosti različitog kulturnog izražavanja i pripremljenosti za razvijanje vlastite kreativnosti i sposobnosti izražavanja: • sposobnost tolerisanja suprotnih ideja • samostalno donošenje zaključaka • razvijanje pozitivnog stava i spremnosti za relativiziranje vlastitog stanovišta i sistema vrijednosti • razvijanje spremnosti za otklon u odnosu na ustaljena ponašanja prema drugim kulturama. • Podrška radoznalosti, želji za novim znanjima: • omogućavanje izražavanja vlastitih misli, ideja, emocija • razvijanje sposobnosti posmatranja, učestvovanja i integriranja novih iskustava i spremnosti za mijenjanje prethodnih

Posao profesora islamske vjeronauke u **gimnaziji** može obavljati lice sa odgovarajućim fakultetom i najmanje drugim ciklusom odgovarajućeg studija visokog obrazovanja (sa minimalno 300 ECTS bodova) i važeću saglasnost Islamske zajednice.

Pod islamskim fakultetima podrazumijevaju se:

1. Fakultet islamskih nauka u Sarajevu,
2. Islamski pedagoški fakultet u Zenici,
3. Islamski pedagoški fakultet u Bihaću,
4. Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru,
5. te islamski fakulteti u inozemstvu sa nostrificiranom diplomom uz položenu pedagoško-didaktičko-metodičku grupu predmeta.

Pod odgovarajućim zvanjima podrazumijevaju se:

1. master/magistar islamske vjeronauke,
2. master/magistar religijske pedagogije,
3. master/magistar religijske edukacije
4. master/magistar teolog, magistar islamskih nauka,
5. te ostali srodni profili sa definiranih islamskih fakulteta.

Izuzetno posao profesora islamske vjeronauke u gimnaziji može nastaviti obavljati i lice zatečeno na poslovima profesora vjeronauke sa ugovorom o radu na neodređeno vrijeme koje za to ima saglasnost Islamske zajednice.

.....

372.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Na osnovu člana 18., stav 1., Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/15), a u vezi sa članovima 29., 31. i 32. Zakona o srednjoj školi („Službene novine Zeničko – dobojskog kantona“, broj: 9/17) i Prijedloga izmjena i dopuna nastavnih planova i programa, broj: 10-38-13319-01/19., od 30.08.2019. godine, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, d o n o s i:

Ovaj akt stupa na snagu danom donošenja, a bit će objavljen u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 10-38-13319-06/19.

MINISTAR

Datum: 11.09.2019. godine

Zenica

Prof.dr. Spahija Kozlić, s.r.

Izmjene i dopune Nastavnog plan i programa srednjeg obrazovanja u četverogodišnjem trajanju

Član 1.

(Predmet)

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona donosi Izmjene i dopune Nastavnog plana i programa za srednjeg obrazovanja u četverogodišnjem trajanju (IV stepen) za nastavni predmet Islamska vjeronauka i nastavni predmet Pravoslavna vjeronauka.

Član 2.

(Sadržaj nastavnog plana i programa)

- (1) U Nastavnom planu i programu za srednjeg obrazovanja u četverogodišnjem trajanju (IV stepen) utvrđuju se izmjene i dopune u segmentu inoviranih programa za nastavni predmet Islamska vjeronauka (2 sata sedmično od I do IV razreda) i nastavnog predmeta Pravoslavna vjeronauka (2 sata sedmično od I do IV razreda), te je utvrđen profil i stručna sprema nastavnika koji mogu realizirati nastavni predmet Islamska vjeronauka.
- (2) U školama srednjeg muzičkog obrazovanja primjenjuju se Izmjene i dopune nastavnog plana i programa za gimnaziju za nastave predmete Islamska vjeronauka i Pravoslavna vjeronauka.
- (3) Izmjene i dopuna Nastavnog plana i programa iz člana 1. su sastavni dio ovog akta.

Član 3.

(Početak primjene)

Izmjene i dopune nastavnog plana i programa iz člana 1. ovog akta, primjenjuju se linerano od školske 2019/2020. godine.

**NASTAVNI PLAN I PROGRAM PRAVOSLAVNE VJERONAUKE ZA SREDNJE OBRAZOVANJE U ČETVEROGODIŠNJEM TRAJANJU (IV
STEPEN, TEHNIČKE I SRODNE ŠKOLE I STRUČNE ŠKOLE U ČETVEROGODIŠNJEM TRAJANJU)**

RAZRED: I
(2 sata sedmično)

Red. broj nast. teme	Naziv nastavne teme	Red. broj nast. jedinice	Naziv nastavne jedinice	Broj časova	Ishodi znanja	Smjernice za vjeroučitelja
1.	Sveto otkrivenje	1.	Vjera kao osnov bogopoznavanja	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše pojam vjere, - objasni smisao i mogućnosti bogopoznavanja, - pojasni značaj Gospodnjeg ovaploćenja - dolaska i misije Spasitelja,	Nastavne jedinice se mogu realizovati kroz korištenje različitih, pa i savremenih (inovativnih) metoda, kako bi se učenici više aktivirali u radu i samostalnije sticali znanje.
		2.	Gospod nam se javi	1		
		3.	Sveto predanje	1		
		4.	Sveto pismo	1		
		5.	Upoznajmo Boga	1		
		6.	Bog u otkrivenju Starog zavjeta	1	- definiše značaj Svetog predanja, - procijeni ulogu i značaj Svetoga pisma u životu Crkve,	
		7.	Bog u otkrivenju Novog zavjeta	1	- objasni kako se Bog otkriva u Starom, a kako u Novom zavjetu, - pojasni kako su Sveti Oci i učitelji Crkve	
		8.	Bogočovjek Isus Hristos u učenju Sv. Otaca	2	učili o Gospodu Isusu Hristu kao Bogočovjeku, - procijeni važnost	
		9.	Bog u iskustvu hrišćanskih svetitelja i mučenika za vjeru	1	učesća u svetim tajnama, kroz koje zajedničarimo sa Bogom.	
		10.	Zajednica sa Bogom u svetim tajnama	2		
2.	Tajna Crkve	1.	Šta je Crkva?	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - se upozna sa osnovnim pojmovima o Crkvi,	Podsticati učenike da slobodno iskazuju svoja mišljenja o nastavnoj jedinici koja se realizuje. U radu je potrebno koristiti različita nastavna sredstva kako bi se učenicima interesantnije prezentovali nastavni sadržaji.
		2.	Duh Sveti u Crkvi Starog i Novog zavjeta	1		
		3.	Ostvarenje Božanske ljubavi u Crkvi kao zajednici	1	- definiše ulogu Duha Svetog u Crkvi Starog i Novog zavjeta, - objasni značaj Crkve kao zajednice ljubavi Boga i čovjeka,	
		4.	Isus Hristos Glava Crkve	1		
		5.	Ustanovljenje Svete Crkve - Pedesetnica	1	- spozna Gospoda Isusa Hrista kao Glavu i osnivača Crkve, - razumije nastanak Crkve silaskom Sv. Duha,	
		6.	Crkva je jedna i sveta	1		

		7.	Crkva je saborna i apostolska	1	- objasni zašto je Crkva jedna i sveta, - objasni zašto je Crkva saborna i apostolska, - objasni ulogu sveštenstva i mirjana u Crkvi, - razumije i shvati Crkvu kao ikonu budućeg Carstva Božijeg, - upozna život rane Crkve i probleme sa kojima su se prvi Hrišćani susrećali, - analizira razvoj Hrišćanske Crkve kroz vijekove i da definiše Njenu ulogu u sadašnjem vremenu.
		8.	Službe i darovi Svetog Duha u Crkvi	2	
		9.	Crkva - istina i zajednica	1	
		10.	Crkva - zajednica budućeg vijeka	1	
		11.	Rana hrišćanska Crkva	2	
		12.	Iskušenja Crkve Hristove kroz vijekove	2	
		13.	Dva milenijuma Hrišćanske Crkve	1	
		1.	Svetim krštenjem postajemo članovi Crkve	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i>
		2.	Sveto krštenje kao izraz vjere Crkve	1	- prepozna važnost krštenja kao momenta stupanja u crkvenu zajednicu, - razumije krštenje kao izraz naše vjere i ispovijedanja, - objasni nastanak i razvoj sv. tajne krštenja, - definiše kako se pripremamo za sv. tajnu krštenja i šta nam je sve potrebno za ovaj čin, - objasni uloga kuma kao svjedoka na krštenju i njegov značaj u životu krštenog, - analizira važnost sv. tajne miropomazanja i darova Svetog Duha za život hrišćana.
		3.	Uloga kuma u sv. tajni krštenja	1	
		4.	Priprema za sv. tajnu krštenja	1	
		5.	Sv. tajna miropomazanja	1	
		6.			
		1.	Hram kao primarno bogoslužbeno mjesto	2	<i>Učenik će biti sposoban da:</i>
		2.	Sveštenstvo - sv. tajna sveštenstva	1	- definiše važnost i ulogu hrama kao primarnog bogoslužbenog mjesta, - razumije ulogu sveštenstva i sveštenoslužitelja u Crkvi, - definiše oblike bogoslužjenja i
		3.	Oblici bogoslužjenja	1	
		4.	Sv. Liturgija - Sv.	1	
3.	Sv. tajne krštenja i miropomazanja				
4.	Bogoslužjenje i svete tajne: pričesća, sveštenstva, pokajanja, braka i jelesosvećenja				

[illegible]

					sa posebnim osvrtom na svoju Krsnu slavu.	
--	--	--	--	--	--	--

Redni broj nastavne teme	NAZIV NASTAVNE TEME	Broj nastavnih jedinica	Broj časova za realizaciju nastavnih jedinica	Broj časova za utvrđivanje, ponavljanje i sistematizaciju realizovanog gradiva	Ukupno časova
1.	SVETO OTKRIVENJE	10	12	2	14
2.	TAJNA CRKVE	13	16	4	20
3.	SV. TAJNE KRŠTENJA I MIROPOMAZANJA	6	6	2	8
4.	BOGOSLUŽENJE I SVETE TAJNE: PRIČEŠĆA, SVEŠTENSTVA, POKAJANJA, BRAKA I JELEOSVEĆENJA	13	15	3	18
5.	O POSTU I PRAZNICIMA	7	8	2	10
UKUPNO ČASOVA:		49	57	13	70

RAZRED: II
(2 sata sedmično)

Red. broj nast. teme	Naziv nastavne teme	Red. broj nast. jedinice	Naziv nastavne jedinice	Broj časova	Ishodi znanja	Smjernice za vjeroučitelja
1.	Bog - Presveta Trojica	1.	Bog, Biće zajednice - Presveta Trojica	2	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše osnovne istine učenja Crkve o Bogu kao Presvetoj Trojici, - objasni učenje Crkve o Bogu Ocu, - razumije učenje Crkve o Bogu Sinu, Drugom Licu Presvete Trojice, - razumije učenje Crkve o Svetom Duhu, Trećem Licu Presvete Trojice, - objasni pogrešna učenja o Presvetoj Trojici, - analizira savremena ljudska traganja za Božijim postojanjem.	Nastavne jedinice se mogu realizovati kroz korištenje različitih, pa i savremenih (inovativnih) metoda, kako bi se učenici više aktivirali u radu i samostalnije sticali znanje.
		2.	Bog Otac	2		
		3.	Bog Sin	2		
		4.	Bog Duh Sveti	2		
		5.	Pogrešna učenja o Presvetoj Trojici	2		
		6.	Traganje za Bogom savremenog svijeta i čovjeka	2		
2.	Kosmologija (biblijska)	1.	Stvaranje svijeta je djelo Presvete Trojice	2	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - razumije i objasni stvarenje svijeta kao djelo Presvete Trojice, - definiše čin stvaranja svijeta ni iz čega, - objasni uzrok postanka svijeta, - definiše učenje Crkve o duhovnom i materijalnom svijetu, - shvati i razumije važnost tvorevine u ikonomiji	Podsticati učenike da slobodno iskazuju svoja mišljenja o nastavnoj jedinici koja se realizuje. U radu je potrebno koristiti različita nastavna sredstva kako bi se učenicima interesantnije prezentovali nastavni sadržaji.
		2.	Uzrok stvaranja svijeta	1		
		3.	Duhovni i materijalni svijet	2		
		4.	Teorije evolucije	2		

3.	Antropologija (biblijska)	1.			spasenja, - razumije teorije evolucije o stvaranju.	Prilikom realizacije nastavnih jedinica u vezi sa stvaranjem svijeta, čovjeka i događajima i ličnostima iz Starog zavjeta, ukoliko je moguće, učenicima se mogu prikazati i dokumentarni filmovi sa navedenom tematikom.
		2.	Stvaranje čovjeka	2	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - razumije i objasni razloge Božijeg stvaranja čovjeka, - procijeni cilj postojanja čovjeka i definiše njegovu ulogu u svijetu, - analizira čovjekov odnos prema tvorevini, - objasni život prvih ljudi u raju kao bića zajednice.	
		3.	Život prvog čovjeka u raju	2		
4.	Griješ praroditelja Adama i Eve i njegove posljedice	1.	Zloupotreba slobode	2	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše pojam slobode i razumije slobodu kao dar od Boga, - objasni zloupotrebu slobode koja dovodi do promašaja cilja čovjekovog postojanja, - analizira razloge propadljivosti tvorevine kao posljedice gubitka zajednice sa Bogom, - objasni razloge izgnanstva iz raja, - definiše i buduću brigu i ljubav Božiju prema čovjeku i tvorevini, - procijeni posljedice zloupotrebe slobode i čovjekovog izbora.	Čitati i sa učenicima komentarisati dijelove iz Starog zavjeta koji su u vezi sa nastavnim sadržajima koji se realizuju. U toku realizacije nastavnih jedinica nastojiti da se dovedu u vezu nastavni sadržaji iz drugih predmeta sa nastavnim sadržajima iz Pravoslavne vjeronauke.
		2.	Gubitak zajednice sa Bogom - propadljivost stvorene prirode	2		
		3.	Izgnanje iz raja i obećanje Mesije koji će doći	1		
		4.	Smrt - posljedica zloupotrebe slobode	2		
5.	Pedagogija Starog zavjeta ili čemu nas	1.	Stari zavjet je priprema za dolazak Sina Božijeg	2	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - objasni ulogu Starog zavjeta	

uči Stari zavjet?	2.	Prorok Mojsije i Dekalog	2	u pripremi naroda za dolazak Mesije, - analizira ulogu proroka Mojsija i značaj Dekaloga u Starom zavjetu; - procijeni službu sudija u jevrejskoj zajednici, - definiše mudrost i ulogu careva Davida i Solomona u istoriji jevrejskog i drugih naroda, - procijeni odgojni, molitveni i bogoslužbeni karakter Psalama, - analizira pedagoški primjer pravednog Jova, - procijeni značaj Knjige propovjednikove kao poučne knjige Starog zavjeta.
	3.	Sudije - služba sudija u Starom zavjetu	1	
	4.	Mudrost careva - Davida i Solomona	1	
	5.	Vaspitni karakter Psalma	2	
	6.	Pedagoški primjer pravednog Jova	2	
	7.	Knjiga propovjednikova	1	
6. Političke i socijalne prilike pred dolazak Mesije	1.	Mnogobožacki svijet i kultovi bogova	2	Učenik će biti sposoban da: - objasni mnogobožacko vjerovanje i kultove, te definiše stanje u društvu Rimskog carstva, - razumije mesijansku ideju u jevrejskom narodu, - procijeni stanje u kome se nalazio jevrejski narod pred dolazak Mesije, - analizira stanje u Rimskom carstvu pred dolazak Mesije i upozna se sa važnijim biblijskim događajima toga vremena.
	2.	Jevrejsko iščekivanje Mesije	1	
	3.	Stanje jevrejskog naroda pred dolazak Mesije	1	
	4.	Rimsko carstvo pred dolazak Mesije	2	
7.	1.	Proroci - proročka služba u Starom zavjetu	1	Učenik će biti sposoban da: - definiše proročku službu u

		2.	Prorok Isaija	1	Starom zavjetu i objasni ulogu proroka u najavi dolaska Mesije,
		3.	Prorok Jeremija	1	- objasni živote velikih starozavjetnih proroka i proroka Jone,
		4.	Prorok Jezekilj	1	- definiše njihovu proročku službu u svjetlu Novoga zavjeta,
		5.	Prorok Danilo	1	- analizira ličnost Svetog Jovana Krstitelja kao posljednjeg proroka Starog zavjeta.
		6.	Prorok Jona	1	
		7.	Sveti Jovan Krstitelj	1	

Redni broj nastavne teme	NAZIV NASTAVNE TEME	Broj nastavnih jedinica	Broj časova za realizaciju nastavnih jedinica	Broj časova za utvrđivanje, ponavljanje i sistematizaciju realizovanog gradiva	Ukupno časova
1.	O BOGU	6	12	3	15
2.	KOSMOLOGIJA (BIBLIJSKA)	4	7	2	9
3.	ANTROPOLOGIJA (BIBLIJSKA)	3	5	2	7
4.	GRIJEH PRARODITELJA ADAMA I EVE I NJEGOVE POSLJEDICE	4	7	2	9
5	PEDAGOGIJA STAROG ZAVJETA ILI ČEMU NAS UČI STARI ZAVJET	7	11	3	14
6.	POLITIČKE I SOCIJALNE PRILIKE PRED DOLAZAK MESIJE	4	6	1	7
7.	STAROZAVJETNI PROROCI I VJENICI MESIJE	7	7	2	9
	UKUPNO ČASOVA:	35	55	15	70

RAZRED: III
(2 sata sedmično)

Red. broj broj nast. teme	Naziv nastavne teme	Redni broj broj nast. jedinice	Naziv nastavne jedinice	Broj časova	Ishodi znanja	Smjernice za vjeroučitelje
1.	Presveta Bogorodica	1.	Rođenje Presvete Bogorodice	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i>	Nastavne jedinice se mogu realizovati kroz korištenje različitih, pa i savremenih (inovativnih) metoda.
		2.	Bogorodica majka Hristova	1	- se upozna sa rođenjem i životom Presvete Bogodice,	
		3.	Bogorodica ispod krsta - stadanje majke	1	- definiše ulogu Presvete Bogorodice u životu i stradanju svoga Sina,	
		4.	Uspenije Presvete Bogorodice	1	- prepozna ljubav i trpljenje majke u stradanju,	
		5.	Kako se slika Presveta Bogorodica - ikone	1	- analizira događaj Uspenja Presvete Bogorodice i prepozna kako je Gospod Isus Hristos proslavio svoju majku,	
		6.	Slavljenje Presvete Bogorodice	1	- razumije značaj ikonopisanja i slavljenja Presvete Bogorodice.	
2.	Upoznajmo Gospoda Isusa Hrista	1.	Ovaploćenje - Bog Sin uzima ljudsko tijelo	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i>	Nastojati da se više učenici aktiviraju na samostalan rad ili rad u grupi.
		2.	Gospod Isus Hristos - istiniti Bog i istiniti čovjek	1	- razumije događaj ovaploćenja kao smisao i cilj stvaranja i kao projavu ljubavi Božije prema čovjeku,	
		3.	Tajna Hristova -jedinstvo Boga i čovjeka	1	- razumije da je Hristos istiniti i Bog i čovjek,	
		4.	Božić - praznik rođenja Hristovog (sa troparom i kondakom)	2	- analizira oboženje čovjeka kroz tajnu Hristove ličnosti,	
		5.	Vaspitni karakter Božića - poklonjenje tvorevine Tvorcu	1	- procijeni važnost Božića kao praznika kojim je Bog postao jedan od nas,	
		6.	Bogojavljenje	2	- se upozna sa osnovnim bogoslužbenim pjesmama praznika,	
		7.	Preobraženje	2	- procijeni značaj odgojnog karaktera Božića kroz Božiji blagoslov tvorevini,	
					- analizira značaj ustanovljenja sv. tajne krštenja i projavu Boga ljudima u Tri Lica,	Podsticati učenike da slobodno iskazuju svoja mišljenja o nastavnoj jedinici koja se realizuje.
					- razumije događaj Preobraženja	

3.	Hristova propovijed i čuda				Hristovog kao buduću preobražaj tvorevine u Hristu.	U radu je potrebno koristiti različita nastavna sredstva (npr. geografske karte, slike manastira itd.) kako bi se učenicima interesantnije prezentovali nastavni sadržaji.
		1.	Gospod Isus Hristos - istorijska ličnost	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i>	
		2	Čudo u Kani Galilejskoj i blagoslov braka	1	- da se upozna kroz jevanđeljska i i ostala svjedočenja da je Hristos bio istinita istorijska ličnost,	
		3.	Iscjeljenje u Banji Vitezd - „nemam čovjeka“	1	- razumije i pojasni poruku jevanđeljskih priča,	
		4.	Čudesni ulov - Petar hodi po vodi	1	- procijeni značaj jevanđeljskih čuda u spasiteljskom djela Gospoda Isusa Hrista,	
		5.	Hristos blagosilja pet hljebova	1	- analizira pouke Spasiteljevih priča,	
		6.	Priča o talantima	1	- procijeni značaj usvajanja moralnih i ostalih pouka Spasiteljevih priča za život hrišćana.	
		7.	Priča o cariniku i fariseju	1		
		8.	Priča o bogatašu i Lazaru	1		
		9.	„O ženo, velika je vjera tvoja“	1		
4.	Pedagogija Novog zavjeta	10.	Milostivi Samaritanin	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i>	Prilikom realizacije nastavnih jedinica u vezi sa događajima iz Novog zavjeta, ako je moguće, učenicima se mogu prikazati i dokumentarni filmovi sa navedenom tematikom.
		1.	„Ja sam put, istina i život“	2	- procijeni značaj Hristovog života na Zemlji kao primjera za život svakog čovjeka,	
		2.	Novozavjetne zapovijesti	2	- razumije značaj i ulogu Novozavjetnih zapovijesti,	
		3.	Hristos i djeca - „Pustite djecu k meni“	1	- procijeni odnos Spasitelja prema djeci,	
		4.	„Ako ne budete kao djeca nećete ući u Carstvo Nebesko“	1	- prepozna čovjeka kao dijete Božije,	
5.	Hristova žrtva i vaskrsenje	5.	Apostol Pavle - Poslanice	3	- prepozna dječiju bezazlenost i iskrenost kao uslov spasenja,	
		1.	Lazareva subota (Lazarevo vaskrsenje)	1	- se upozna sa životom i misijom ap. Pavla,	
					- procijeni uloga ap. Pavla kao misionara u djelu spasenja,	
					- se upozna sa značajem i ulogom Poslanika sv. ap. Pavla.	
					<i>Učenik će biti sposoban da:</i>	
					- procijeni značaj vaskrsenja Lazarevog	

[illegible]

		7.	Pokajanje - promjena života	1	svakog čovjeka, - razumije značaj praštanja kao znak pomirenja i sa Bogom i sa čovjekom, - shvati i usvoji pokajanje kao izmirenje, praštanje i početak drugačijeg života.	
--	--	----	-----------------------------	---	--	--

Redni broj nastavne teme	NAZIV NASTAVNE TEME	Broj nastavnih jedinica	Broj časova za realizaciju nastavnih jedinica	Broj časova za utvrđivanje, ponavljanje ili sistematizaciju realizovanog gradiva	Ukupno časova
1.	PRESVETA BOGORODICA	6	6	2	8
2.	UPOZNAJMO GOSPODA ISUSA HRISTA	7	10	2	12
3.	HRISTOVA PROPOVLJED I ČUDA	10	10	3	13
4.	PEDAGOGIJA NOVOG ZAVJETA	5	9	2	11
5.	HRISTOVA ŽRTVA I VASKRSENJE	10	12	4	16
6.	HRIŠĆANSKE VRLINE	7	8	2	10
UKUPNO ČASOVA:		46	55	15	70

RAZRED: IV
(2 sata sedmično)

Red. broj nast. teme	Naziv nastavne teme	Red. broj broj nast. jedinice	Naziv nastavne jedinice	Broj časova	Ishodi znanja	Smjernice za vjeroučitelja
1.	Crkva kroz vijekove	1.	Osnivanje Crkve Hristove	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše pojam Crkve,	Nastavne jedinice se mogu realizovati kroz korištenje različitih, pa i savremenih (inovativnih) metoda, kako bi se učenici više aktivirali u radu i samostalnije sticali znanje. Podsticati učenike da slobodno iskazuju svoja mišljenja o nastavnoj jedinici koja se realizuje. U radu je potrebno koristiti različita nastavna sredstva kako bi se učenicima interesantnije prezentovali nastavni sadržaji.
		2.	Širenje Crkve - propovijed svetih Apostola	2	- objasni kako je nastala Hrišćanska Crkva i kako se širila nakon njenog osnivanja,	
		3.	Gonjenje Crkve Hristove	1	- pojasni ko je i zbog čega gonio hrišćane u prva tri vijeka,	
		4.	Milanski edikt 313. godine	1	- definiše značaj i ulogu Milanskog edikta za slobodu hrišćana,	
		5.	Vaseljenski sabori	2	- procijeni ulogu i važnost sazivanja Vaseljenskih sabora,	
		6.	Kanoni Crkve	1	- objasni šta su kanoni i kolika je njihova uloga u životu i ustrojstvu Crkve,	
		7.	Crkva Hristova među Slovenima i drugim narodima	2	- pojasni širenje Hristove Crkve među Slovenima i drugim narodima,	
		8.	Sveti Cirilo i Metodije	1	- procijeni ulogu i značaj Svetog Ćirila i Metodija u širenju Pravoslavlja među Slovenima,	
		9.	Veliki crkveni raskol	1	- analizira uzroke i posljedice Velikog crkvenog raskola,	
		10.	Pokušaji ujedinjenja Crkava	1	- procijeni potrebu pokušaja ujedinjenja Crkava,	
		11.	Pomjesne Pravoslavne Crkve kroz vijekove	2		

2.	Srpska pravoslavna Crkva (jedna od pomjesnih Pravoslavnih Crkava)	1.	Hrišćanstvo i Srbi	1	- objasni šta su to pomjesne Pravoslavne Crkve i koje danas postoje.	Prilikom realizacije nastavnih jedinica u vezi sa događajima iz Istorije hrišćanske i Srpske pravoslavne Crkve, ako postoji mogućnost, učenicima se mogu prikazati i dokumentarni filmovi sa navedenom tematikom.
		2.	Sveti Sava prvi arhiepiskop srpski	2	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - procijeni značaj primanja Hrišćanstva kod Srba,	
		3.	Osnivanje Srpske arhiepiskopije	1	- objasni značaj i ulogu Svetog Save u organizovanju samostalne Srpske arhiepiskopije,	
		4.	Žički sabor i besjeda prvog srpskog arhiepiskopa	1	- definiše opšti značaj arhiepiskopskog, političkog i književnog rada Svetog Save,	
		5.	Svetorodna loza Nemanjića	2	- analizira ulogu i značaj svetorodne loze Nemanjića za srpski narod u crkvenom,	
		6.	Srpski srednjovjekovni manastiri	2	kulturološkom, političkom i umjetničkom pogledu,	
		7.	Srpska crkvena umjetnost i književnost	1	- se upozna sa najvećim djelima srpske crkvene arhitekture, umjetnosti i književnosti,	
		8.	Stanje SPC za vrijeme Osmanskog carstva	2	- analizira i procijeni stanje SPC za vrijeme Osmanskog carstva i NDH-e,	
		9.	Stanje SPC i srpskog naroda u NDH-a	1	- razumije i pojasni sadašnju organizaciju SPC.	
		10.	Današnja organizacija SPC	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - prepozna i uporedi razlike i sličnosti između Pravoslavne i Rimokatoličke Crkve i drugih hrišćanskih denominacija, - objasni koje su to najveće svjetske religije i definiše	
3.	Pravoslavna Crkva u dodiru sa drugim hrišćanskim crkvama i religijama	1.	Rimokatolička crkva i druge hrišćanske denominacije	1		
		2.	Judaizam	1		
		3.	Islam	1		
		4.	Budizam	1		

4.	Pravoslavlje i savremeni čovjek	1.	O hrišćanskom životu uopšte	1	osnovna njihova učenje.
		2.	Odnos čovjeka prema čovjeku	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše suštinu i smisao hrišćanskog života, - razumije pravoslavni odnos prema Božijoj tvorevini i definiše stav Pravoslavne Crkve prema ekologiji, - definiše stav Pravoslavne Crkve prema stvaralaštvu i umjetnosti, - prepozna svetost braka i rađanja, kao i ulogu majke u hrišćanskoj porodici, - razumije i usvoji stav Crkve prema samoubistvu, bolestima ovisnosti i eutanaziji, - prepozna u Hristovoj ličnosti način i cilj hrišćanskog života i spasenja,
4.	Pravoslavlje i savremeni čovjek	3.	Odnos čovjeka prema tvorevini (hrišćanstvo i ekologija)	1	- razumije i objasni ulogu podviga, monaškog života i svetosti u hrišćanskom životu, - prepozna u svetiteljima istinske svjedoke vjere.
		4.	Čovjek i stvaralaštvo	1	
		5.	Čovjek i umjetnost	1	
		7.	Svetost braka i rađanja	1	
		6.	Uloga majke u hrišćanskoj porodici	1	
		8.	Pravoslavna porodica - Crkva u malom	1	
		9.	Negativni odnosi prema životu: a) samoubistvo, b) bolesti ovisnosti, v) eutanazija.	3	
		10.	Hristos - Svjetlost koja svijetli u tami svijeta	1	
		11.	Podvig u hrišćanskom životu	1	
		12.	Monaštvo	1	
		13.	Svetost i oboženje kao cilj hrišćanskog života	1	
		14.	Svetitelji svjedoci vjere	1	
		1.	Odnos prema drugim teorijama o nastanku svijeta i čovjeka	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - uporedi i analizira razne teorije o nastanku svijeta i čovjeka sa hrišćanskim učenjem,
		2.	Odnos prema pripadnicima drugih	1	
5.	Hrišćanstvo i svijet				

				- prepozna i pojasni odnos prema pripadnicima drugih religija, - razumije i definiše eshatološku dimenziju hrišćanstva.	
	3.	religija Eshatološka dimenzija hrišćanstva	1		

Redni broj nastavne teme	NAZIV NASTAVNE TEME	Broj nastavnih jedinica	Broj časova za realizaciju nastavnih jedinica	Broj časova za utvrđivanje, ponavljanje i sistematizaciju realizovanog gradiva	Ukupno časova
1.	CRKVA KROZ VIJEKOVE	11	15	2	17
2.	SRPSKA PRAVOSLAVNA CRKVA (JEDNA OD POMJESNIH PRAVOSLAVNIH CRKAVA)	10	14	2	16
3.	PRAVOSLAVNA CRKVA U DODIRU SA DRUGIM HRIŠĆANSKIM CRKVAMA I RELIGIJAMA	4	4	1	5
4.	PRAVOSLAVLJE I SAVREMENI ČOVJEK	14	16	2	18
5.	HRIŠĆANSTVO I SVIJET	3	3	1	4
UKUPNO ČASOVA:		42	52	8	60

**NASTAVNI PLAN I PROGRAM ISLAMSKJE VJERONAUKE ZA SREDNJE
OBRAZOVANJE U ČETVEROGODIŠNJEM TRAJANJU (IV STEPEN, TEHNIČKE I
SRODNE ŠKOLE I STRUČNE ŠKOLE U ČETVEROGODIŠNJEM TRAJANJU)**

NASTAVNI PREDMET: ISLAMSKA VJERONAUKA**OPIS NASTAVNOG PREDMETA**

Činjenica da u biti svake civilizacije stoji određena religija koja bitno određuje njen karakter, kulturu i način života dovoljno govori o potrebi njenog poznavanja i izučavanja u odgojno-obrazovnom sistemu svakog društva. U našem slučaju riječ je o izučavanju islama kao dominantnog svjetonazora Bošnjaka i ostalih muslimana koji žive u Bosni i Hercegovini, na kojem je izgrađena svijest o svijetu i životu kao Božijem daru, u koje su utisnute Njegova neizmjenjiva ljubav i dobrota.

Islamska vjeronauka je integrirana u opće odgojno-obrazovne ciljeve demokratske škole, svojim sadržajima predstavlja dio odgojno-obrazovnog sistema Bosne i Hercegovine i svrha joj je da komplementarnim djelovanjem sa drugim školskim predmetima promovira cjelovit i sistematičan odgoj čovjeka na načelima korelacijsko-integrativnog učenja. Kao autonoman školski predmet, islamska vjeronauka omogućava učenicima autentično i sistematično upoznavanje, čuvanje i razvijanje njihovog vjerskog i kulturnog identiteta, promovirajući, istovremeno, dijalog i toleranciju u odnosu na različite ljude, svjetonazore, religije, konfesionalna i kulturna izražavanja.

Islamska vjeronauka u školi slijedi teološke i antropološko-pedagoške temelje odgoja i obrazovanja radi upoznavanja islama kroz sve bitne tjelesne, duševne i duhovne sposobnosti učenika: spoznajne, doživljajne, voljne i djelatne. Time ostvaruje i potvrđuje odgojno-obrazovnu cjelovitost, ali i podupire univerzalne procese školskog poučavanja i učenja.

Značaj izučavanja islamske vjeronauke polazi od islamske premise da se svako dijete rađa u čistoj prirodi s kojom je islam u znaku jednakosti kao što je u znaku jednakosti s prirodnim ljepotama koje nas okružuju i govore o ljepoti i dobroti Onoga koji sve to daje. U tom smislu krajnji odgojni, obrazovni i funkcionalni cilj ovog predmeta jeste sačuvati čistu čovjekovu prirodu kroz faze njegovog sazrijevanja i odgajati u njemu one vrline kojima se čuvaju i podupiru red i zakon, dobrota, ljubav, solidarnost i pozitivne aktivnosti u ime Božije i za Njegovu ljubav, a na korist svoju i svih ljudi.

U okviru predmeta, učenici razmišljaju, istražuju i postavljaju pitanja o svemu i svačemu (svijetu, životu, prirodi i Bogu, međuljudskim odnosima, porodici, domovini, mjestu i ulozi u Evropskoj uniji, suživotu i toleranciji...) i uče da je život vrijednost i dar Božiji. Također uče da ih povezivanje s Bogom, poštivanje Njegovih pravila vodi sretnom i sigurnom životu. Nastavni predmet islamska vjeronauka fundamentalno doprinosi izgrađivanju moralno-etičkih vrijednosti i ključnih kompetencija mladih koje omogućavaju stvaralačko i integrirano učenje, upoznavanje sa fazama odrastanja i izgradnje identiteta, odgovorno suočavanje sa problemima i svjesno ostvarenje života na temeljima islama.

OPĆI CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Usvojiti relevantna znanja o svojoj vjeri i razviti pozitivan odnos prema istoj, te potaknuti učenika da živi u duhu islama shodno svojim mogućnostima kao aktivan sudionik zajednice i društva.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Uvesti učenika u temelje islamskog učenja na način primjeren uzrastu
2. Upoznati učenika sa vrijednostima islama u svakodnevnom životu
3. Približiti učeniku Božije poruke iz Kur'ana
4. Kontinuirano razvijati ljubav prema Muhammedu, a.s., i drugim poslanicima
5. Podučiti učenika ispravnom razumijevanju Poslanikovog, a.s., sunneta u tradicionalnom bosanskohercegovačkom kontekstu
6. Razviti proaktivnu ulogu u porodičnom životu
7. Razviti svijest o adekvatnom obilježavanju vjerskih i državnih praznika

8. Uputiti učenika na ispravan odnos prema prirodi kao Allahovom daru
9. Afirmirati pozitivne međuljudske vrijednosti, suživot, toleranciju i saradnju
10. Odgajati u duhu svakodnevne predanosti etičkoj praksi islama i afirmativnog djelovanja na vršnjake u izvršavanju dužnosti
11. Razvijati kulturne, radne, zdravstvene i higijenske navike uz naglašavanje vjerskog poticaja za njihovo njegovanje
12. Živjeti zdrav život na temelju učenja islama
13. Razvijati sposobnost stvaranja i doživljavanja umjetničkih vrijednosti nastalih na temelju islama
14. Razvijati kod učenika estetske vrijednosti islama
15. Odgajati u duhu patriotizma i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama Bosne i Hercegovine
16. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i Evropskom ambijentu
17. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode
18. Doprinositi boljem razumijevanju vlastitog identiteta
19. Razvijati kreativnost i kritičko mišljenje kao metakompetencija neophodnih za integraciju u društvo i nošenje sa složenim zahtjevima savremenog života
20. Poticati i kontinuirano unapređivati intelektualni, tjelesni, estetski, duhovni, moralni, društveni razvoj učenika, u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima

DIDAKTIČKO-METODIČKA UPUTSTVA

Nastava islamske vjeronauke omogućava kombinaciju tradicionalnih i savremenih načina poučavanja, sa akcentom na aktivno učešće učenika u procesu učenja. U središtu odgojno-obrazovnog procesa je učenik, a uloga nastavnika je da kreira i organizuje načine rada koji stvaraju optimalne uslove za učenje i poučavanje.

Nastavnik ima autonomiju u planiranju nastave, određivanju broja i tipova sati, izboru nastavnih metoda, oblika rada, sredstava i aktivnosti za svaki odgojno-obrazovni ishod. Strategije nastave i učenja će temeljiti na višestrukoj ulozi nastavnika. Da bi se postigao kvalitet i trajnost stečenih znanja, neophodno je ostvariti povezanost sa drugim predmetima i međupredmetnim temama, kao i staviti akcenat na učenje smislenih, međusobno povezanih sadržaja, korisnih za dalje obrazovanje i svakodnevni život. Prilikom planiranja nastavnik treba da vodi računa šta treba postići, vodeći računa o ciljevima, zadacima i ishodima učenja, koji je najbolji način za to i kojim nastavnim sredstvima raspolaže.

Izborom i sinhronizovanom primjenom odgovarajućih oblika rada (individualni, frontalni, grupni i rad u paru), metoda i tehnika (verbalnih, audio-vizuelnih, praktičnih radova, rad na tekstu, simulacija, insert, grozdovi...), nastavnih sredstava (udžbenik, filmovi, pomoćna literatura, ICT, karte...) te obilazaka, posjeta i izleta, učenik dolazi u centar pedagoškog interesovanja. Kombinacijom navedenih oblika i metoda rada, te upotrebom različitih nastavnih sredstava obezbjeđuje se kvalitetna nastava.

Nastavnik bira **čime i kako** će potaknuti učenika da uči, kako pobuditi interes za rad, njegovu znatiželju, pronicljivost, maštu, emocije, htijenja i sklonosti, te kreira razrednu klimu koja treba da bude svrsishodna, radna, opuštena i empatična. Treba da potiče učenika na učenje, te održava motiviranost za nastavu. Njeguje interaktivan odnos u nastavi i bazira ga na načelnom stavu poslanika Muhammeda, a.s.: «Olakšavajte, a ne otežavajte, unosite radost, a ne rastjerujte!»

Nastavnik aktivira učenika mobilisanjem prethodnih znanja i iskustava, upućivanjem na samostalno pronalaženje relevantnih informacija, na slobodno i kreativno razmišljanje, na argumentovano diskutovanje i iznošenje stavova. Uloga nastavnika je i da podstiče učenike na povezivanje novostečenih znanja sa svakodnevnim životom.

Predlaže se da realizacija programskih sadržaja bude zasnovana na samostalnom radu učenika u što većem obimu, te da se svakom učeniku omogući da dođe do izražaja shodno njegovim sposobnostima. Nastavnik treba da upućuje i podstiče učenike da sistematski prikupljaju informacije iz literature, koriste internet i druge medije, kako bi što kvalitetnije

radili domaće zadaće, samostalne radove, panoe na zadate teme i sl. Prilikom obrade novih sadržaja, potrebno je opće povezivati sa lokalnim i ličnim, polaziti od konkretnih činjenica, učiniti ih razumljivim i ne udaljavati se od njih. Za uvježbavanje (memorisanje) teksta planirati nekoliko sati.

Kombinovanjem tradicionalnih metoda i savremenih metoda aktivnog učenja i interaktivne nastave, oblika rada i tehnika rada (igre, kvizovi, pitanja i odgovori, dramatizacije, razgovore, učenički radovi, ilustracije...) te poštivanjem didaktičkih principa postiže definisane ishode učenja.

Nastavnik u svom radu vodi računa o uređenosti učionice, primjeni raznovrsnih nastavnih sredstava i savremenih tehnologija. Prednost će dati savremenim pristupima kao što su: problemska nastava, heuristička nastava, mentorska nastava, vanučionička nastava i dr., trudeći se da svoj rad što više približi aktuelnom društvenom kontekstu, a nastavne sadržaje islamske vjeronauke približi svakodnevnom životu učenika.

Nastavnik će u svom radu koristiti projektne zadatke, izrade panoa, animirati pismeno izražavanje na zadane teme, organizirati okrugle stolove i debate o odabranim temama, zadavati samoevaluacijske zadatke, inicirati razne socijalne akcije i posjete raznim objektima, te voditi računa o mjerljivosti učeničkih znanja primjenom adekvatnih pismenih i usmenih provjera znanja.

MEĐUPREDMETNA KORELACIJA

Multidisciplinarna isprepletenost i povezanost odgojno-obrazovnih područja i međupredmetnih tema omogućuje skladnost odgojno-obrazovnih procesa, razvoj temeljnih i specifičnih kompetencija učenika te otvorenost prema učenju. Nastavni plan i program islamske vjeronauke omogućava međupredmetno povezivanje sadržaja na vertikalnoj i horizontalnoj razini sa predmetima koji izučavaju sljedeća područja:

- Učenje o ljudima, njihovim međusobnim odnosima i odnosom ljudi prema svijetu, o kulturnom razvoju čovjeka i društva, prošlim i aktuelnim događajima, pitanjima vezanim za postizanje pravednih i mirovnih međuljudskih i društvenih odnosa
- Vrednovanje i čuvanje kulturne baštine zavičaja, države, evropske i svjetske kulturne baštine
- Analiza kulturnog naslijeđa, vjerske i kulturne tradicije
- Osposobljavanje za odgovoran odnos i unapređenje okoliša
- Pitanja identiteta, očuvanja i kvalitetnijeg vlastitog zdravlja i zajedničkog života
- Usvajanje rječnika koji omogućava samostalno traženje, razvijanje i korištenje znanja
- Razmatranje pitanja različitosti i jednakopravnosti pojedinaca, spolova, kultura, vjera, rasa i socijalne nejednakosti
- Razmatranje ključnih kompetencija
- Stjecanje i razvijanje znanja, vještina i stavova koji omogućavaju uspješno ostvarenje interesa, razvijanja vlastitih potencijala uz aktivno učešće u savremenom životu
- Osposobljavanje za sigurnu i etičku upotrebu tehnologije u učenju i svakodnevnom životu
- Razumijevanje multikulturalnosti kao vrijednosti u savremenim globalizacijskim procesima
- Razvijanje kreativnosti, poticanje maštovitosti i sposobnosti iznalaženja višestrukih rješenja, učenje produkcije, razvoja i realizacije ideja, kritičnosti i sposobnosti argumentacije.

Prijenos stečenog znanja iz odgojno-obrazovnih područja i međupredmetnih tema povećava autonomiju nastavnika omogućavajući mu fleksibilnije programiranje, planiranje i realizaciju odgojno-obrazovnog rada usmjerenog na učenika.

EVALUACIJA UČENIČKIH POSTIGNUĆA

Stepen ovladavanja poželjnim znanjima, vještinama i stavovima određuje se vrednovanjem, odnosno ocjenjivanjem ovladavanja odgojno-obrazovnim ishodima učenja. Važno je imati na umu da su vrednovanje, poučavanje i učenje jednako značajni dijelovi istog procesa. Vrednovanje kao povratna informacija učeniku o rezultatima učenja i poučavanja određuje dinamiku daljeg procesa učenja/poučavanja te definiše individualne potrebe učenika u tom procesu. Vrednovanjem nastavnik dobiva relevantnu informaciju o kvalitetu svog rada. Učenička postignuća se vrednuju u okviru koncepta vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, izvora informacija i

istraživanja, te interpretacija i perspektiva.

Vrednovanje treba da bude proces u okviru navedenih temeljnih koncepata vrednovanja. Prilikom kompleksnog vrednovanja rezultata rada učenika treba da se vrednuje znanje, motivacija, sposobnosti, radne navike, subjektivne mogućnosti i objektivne okolnosti u kojima učenik živi i radi. Ocjena treba da bude rezultat procjene koliko učenik može da stečena znanja i vještine primijeni u životu. Važno je voditi računa o postignućima u afektivnom i socijalnom domenu, odnosno o procesu od primanja informacija do integracije uvjerenja, ideja, stavova, vrijednosti. Dio ocjene treba da bude i postojanost ravnoteže kod učenika između slobode i odgovornosti, spremnost na preuzimanje odgovornosti za vlastito ponašanja, uvažavanje različitosti i suprotnih stavova. Vrednovanje u školi je javno, kontinuirano, nepristrasno i brojčano u skladu sa važećim Pravilnikom o ocjenjivanju.

Vrednovanje se vrši kombinovanjem usmenog i pismenog vrednovanja kroz praćenje sljedećih elemenata:

- Usvojenost obrađenih pojmova i sadržaja
- Aktivno učešće učenika u realizaciji nastavnih sadržaja
- Individualni angažman u okviru vannastavnih aktivnosti
- Elementi kritičkog mišljenja u toku realizacije sata
- Angažiranost na individualnim, partnerskim i grupnim projektima
- Učešće u razgovoru
- Odgovori na pitanja s višestrukim izborom
- Zalaganje i doprinos tokom nastave
- Usvojenost definisanih ishoda učenja
- Kreativnost i samoinicijativnost u radu
- Korištenje različitih izvora znanja
- Kompjuterske procjene znanja
- Modificirana esejska pitanja
- Prezentacije...

PRVI RAZRED

(2 sata sedmično – 70 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Uvođenje učenika u tematska područja islama s ciljem njihovog daljeg razvijanja u vjeri, moralnosti, međusobnoj saradnji i otvorenosti za suočavanje sa izazovima stvarnosti.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Razvijati sposobnosti sagledavanja života iz ugla religiozne, religijske i vjerske stvarnosti
2. Jačati vlastitu vjeru i sposobnost njenog izražavanja na ličnoj i zajedničkoj razini
3. Osposobiti učenika za razumijevanje smisla vjere u svakodnevici, uz razvijanje svijesti o kontinuitetu božijih poruka i očuvanju izvornog učenja
4. Upoznati pojam objave kao jedinstvene komunikacije Boga sa stvorenjima
5. Prihvatiti islam kao Pravi put u vlastitom razumijevanju svijeta i odgovora na pitanja smisla, svrhe, usmjeravanja i oblikovanja života
6. Upoznati sa suštinom i smislom imanskih šarta kao osnovnih temelja islamskog vjerovanja
7. Razvijati temeljne spoznaje o Božijem stvaranju svijeta i čovjeka, te ulozi čovjeka kao halife – njegovog namjesnika na zemlji
8. Upoznati sa suštinom i smislom islamskih šarta kao osnovnih temelja islamskog djelovanja
9. Razviti ekološku svijest na temeljima učenja islama o prirodi kao Božijem djelu i odgovoran odnos prema njoj
10. Razviti osnove morala i etičnosti kod učenika po uzoru na Muhammeda, a.s.
11. Usvojiti principe islama u odijevanju i ishrani
12. Upoznati učenika sa demokratskim načelima uspostave hilafeta i periodom pravednih halifa
13. Razviti ličnost učenika kao duhovno, duševno i djelatno bića
14. Upoznati vjerski govor i razviti sposobnost kritičkog prosuđivanja različitih oblika religioznog i vjerskog mišljenja i ponašanja
15. Razvijati toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima
16. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
17. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji	
1. OD „POUČAVANJA IMENIMA“ DO NAREDBE „UČI“	
1.1. Islam kao iskonska i prirodna Božija vjera	
1.2. Islam u povijesti od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s.	
1.3. Vjera u Boga je jedna, a zakona je više	
2. OČUVANJE IZVORNOG UČENJA	
2.1. Objava	
2.2. Historija Kur'ana i njegov sadržaj	
2.3. Sunnet - drugi izvor islama	
3. TEMELJI IMANA	
3.1. Vjerovanje u Jednog Boga i duhovna bića	
3.2. Objave i poslanstvo	
3.3. Vječnost i slobodna volja	
4. ALLAH JE STVORITELJ	
4.1. Naučni i kur'anski pogled na stvaranje svijeta i čovjeka	
5. TEMELJI ISLAMA	
5.1. Šehadet - stablo islama	
5.2. Radost u namazu	
5.3. Post - put do uspjeha	
5.4. Svrha davanja zekata	
5.5. Hadždž - Vrhunac bogobožnosti	
6. ISLAM I EKOLOGIJA	
6.1. Čovjek i ekologija	
6.2. Vjera i zaštita prirode	
6.3. Voda - izvor i blagodat života	
7. PUT DO ČOVJEKA	
7.1. Čovjek je moralno biće	
7.2. Muhammed, a.s., uzor moralnosti	
8. VJERA U SVAKODNEVNICI	
8.1. Pristojnost u odijevanju	
8.2. Halal ishrana - izvor zdravlja	
8.3. Slobodno vrijeme i izazovi mladosti	
9. DEMOKRATSKI POČECI POVIJESTI ISLAMA	
9.1. Državno uređenje i period pravedne vladavine	
10. ISLAM I KULTURA DIJALOGA	
10.1. Islam vjera dijaloga	

Očekivani rezultati/ishodi učenja
1. Opisuje razvoj vjere zajedno sa razvojem čovjeka na Zemlji i zajedničku misiju svih Božijih poslanika, od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s.
2. Analizira smisao predanosti Uzvišenom Allahu, i prihvata islam kao nužnu potrebu duše
3. Navodi izvore islama i opisuje načine dostavljanja objave

4. Analizira ulogu Kur'ana i sunneta u argumentovanju učenja islama i djeluje u skladu s njima
5. Opisuje smisao vjerovanja i prepoznaje vjeru kao životnu energiju koja čovjeku daje snagu u susretu sa izazovima života
6. Povezuje temelje vjerovanja sa životom i određuje svoje prioritete prema njima
7. Objašnjava nastanak svijeta i čovjeka iz ugla vjere i nauke, upoređuje učenje vjere i nauke o stvaranju, porijeklu svijeta i čovjeka, te određuje vlastito porijeklo
8. Podržava ulogu islamskih dužnosti u svom životu i iskazuje vjeru u emocionalnom, intelektualnom, porodičnom i društvenom životu
9. Povezuje vjeru i život, određuje vlastiti put i procjenjuje svoj odnos prema islamskim dužnostima
10. Definira i objašnjava pojmove: islam, monoteizam, politeizam, ateizam, objava-vahj, sunnet, meleki, Sudnji dan, slobodna volja, kadaa i kader, hilafet, halifa
11. Opisuje ekološki princip sklada, mjere i održavanja ravnoteže prema učenju islama
12. Identificira i razmatra ekološke probleme, tumači stavove islama prema prirodnim bogatstvima i ulogu čovjeka u prirodi
13. Kreira i predlaže mjere za obnavljanje i očuvanje prirodnih bogatstava, praktikuje ekološku kulturu muslimana i reaguje na narušavanje harmonije
14. Objašnjava stavove islama o moralu, dobru i zlu, analizira njihovu ulogu u svom životu
15. Prepoznaje ovovremene izazove za mlade osobe i analizira načine odgovora na njih
16. Analizira vjersku dimenziju kulture odijevanja u kontekstu trendovskih tokova i estetike
17. Opisuje ulogu hrane u različitim kulturama i prepoznaje da islamska kultura promovira zdravu hranu
18. Objašnjava demokratski način formiranja islamske države, istražuje njeno mjesto i ulogu u historiji čovječanstva, te ukazuje na osobine njenih pravednih vladara s ciljem pružanja pomoći mladima u izboru svog vođe
19. Analizira određene ajete i hadise i povezuje ih sa životom
20. Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga
21. Objašnjava kako muslimani treba da se odnose prema drugim i drugačijim, te uspoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja

DRUGI RAZRED

(2 sata sedmično – 70 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Produbljivanje spoznaja o definisanim tematskim područjima islama koja se odnose na pitanja vjerovanja i ibadeta, čovjekovih potreba, slobode i života, duhovne i materijalne realnosti, funkcije zajednice, kao i upoznavanja sa tradicijom islama, s ciljem njihovog daljeg razvijanja u vjeri, moralnosti, međusobnoj saradnji i otvorenosti za suočavanje sa izazovima stvarnosti.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Upoznati učenika sa smislom života i pomoći mu u razumijevanju i određivanju misije i ciljeva u životu
2. Jačati vlastitu vjeru i sposobnost njenog izražavanja na ličnom i zajedničkom nivou
3. Upoznati ulogu islama u životu pojedinca, porodice, društva
4. Prihvatiti islam kao Pravi put u vlastitom razumijevanju svijeta i odgovora na pitanja smisla, svrhe, usmjeravanja i oblikovanja života
5. Razumjeti ulogu slobodne volje u životu čovjeka i odgovornost za vlastite postupke
6. Razviti kritičko promišljanje i argumentovano obrazlaganje prilikom suočavanja s različitim ideološkim pritiscima
7. Pravilno razumjeti duhovnu i materijalnu dimenziju čovjeka
8. Spoznati utjecaj grijeha na dušu, tijelo i ugled čovjeka i unaprjeđivati svijest o važnosti pokajanja
9. Shvatiti smisao ibadeta i istrajnosti u njegovom izvršavanju
10. Razviti svijest o Muhammedu, a.s., kao milosti svjetovima i ukazati na njegov svevremenski značaj
11. Osposobiti mlade za život u zajednici zasnovan na principima islama
12. Upoznati povijest islama radi gradnje identiteta na vlastitoj kulturi i tradiciji
13. Razvijati ponosne i dostojanstvene ličnosti otvorene prema vjeri, nauci i radu, sposobne za susret sa drugim i drugačijim
14. Podsticati na razumijevanje, prijateljstvo, toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima
15. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
16. Unaprjeđivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji

1. **ŽIVOT I VJERA**
 - 1.1. Tajna i svrha života
 - 1.2. Vizija i misija vlastitog života
2. **ČOVJEK I VJERA**
 - 2.1. Potrebe čovjeka
 - 2.2. Razvijanje identiteta
 - 2.3. Prakticiranje i življenje vjere
3. **ISLAM I SLOBODA**
 - 3.1. Islamsko poimanje slobode i odgovornosti
 - 3.2. Mediji i sloboda
4. **ČOVJEKOVA DUHOVNA I MATERIJALNA REALNOST**
 - 4.1. Čovjek - biće duha i tijela
 - 4.2. Harmonija između duhovnog i materijalnog
 - 4.3. Grijeh - fizički teret i duhovna tjeskoba
5. **SMISAO IBADETA**
 - 5.1. Značaj ibadeta u životu vjernika
 - 5.2. Istrajnost u ibadetu
 - 5.3. Rad je ibadet
6. **MUHAMMED, A.S., MILOST SVIJETOVIMA**
 - 6.1. Muhammed, a.s., milost svijetovima
 - 6.2. Porodični i društveni život Muhammeda, a.s.
 - 6.3. Drugi o Muhammedu, a.s.
7. **MUSLIMANSKA ZAJEDNICA**
 - 7.1. Kur'an i hadis o zajednici
 - 7.2. Čovjek graditelj zajednice
 - 7.3. Uloga džemata u zajednici
8. **POVIJEST ISLAMA**
 - 8.1. Susret islama s drugim kulturama
 - 8.2. Dinastija Emevija
 - 8.3. Islam u Španiji i Siciliji
 - 8.4. Dinastija Abasija

Očekivani rezultati/ishodi učenja

1. Definira i opisuje pojmove: identitet, ibadet, sloboda, grijeh, pokajanje, rad, zajednica, ummet, džemat, dinastije Emevija i Abasija
2. Objašnjava ulogu čovjeka na Zemlji, svoju viziju, misiju i svrhu življenja
3. Izdvaja vlastite potrebe nužne za sretan i uspješan život iz ugla islama i argumentovano ih brani
4. Razlikuje potrebe tijela i duše, te obrazlaže posljedice davanja prioriteta potrebama tijela u odnosu na potrebe duše
5. Prepoznaje i prihvata svoja tjelesna, društvena, psihološka, religiozna i kulturna obilježja radi daljeg razvijanja identiteta i uspješne integracije u društvo
6. Upoređuje slobodu u demokratskom društvu i islamu, argumentira vlastiti izbor, te izdvaja posljedice koje taj izbor uzrokuje nezavisno od vršnjaka, medija i sl.
7. Obrazlaže stav islama prema grijesima, kao i tjelesnu i duhovnu štetu koja proizlazi iz grijeha
8. Analizira smisao tevbe, njenu tjelesnu i duhovnu dimenziju i vrijednosti, te koristi tevbu nakon grijeha a kajanje i izvinjenje u grijehu prema čovjeku
9. Otkriva značaj ibadeta u životu čovjeka, te objašnjava kako sva dobra djela (učenje, rad, pomaganje, govor, jelo i sl.) postaju ibadet, ukoliko se čine u ime Allaha, dž.š., i donose nagradu na oba svijeta
10. Objašnjava univerzalne vrijednosti porodičnog i društvenog života Muhammeda, a.s., te podržava stav da ljubav prema Muhammedu, a.s, predstavlja temelj ljubavi prema svim ljudima i svim bićima
11. Navodi i analizira mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s.
12. Obrazlaže učenje islama o zajednici, ulogu čovjeka u gradnji zajednice i ulogu džemata u zajednici
13. Inicira pozitivne međuljudske odnose unutar zajednice i poštuje ravnopravnost među spolovima
14. Analizira odnos islama prema drugim kulturama, te argumentuje činjenicu da islam nije uništavao druge kulture, nego ih oplemenjivao
15. Prepoznaje nastanak islamske umjetnost, na temelju Objave u susretu s drugim kulturama, te nastanak prvih naučnih centara i njihov doprinos razvoju umjetnosti, znanosti i kulturi
16. Prepoznaje razliku između Pravedenih halifa i dinastija Emevija i Abbasija
17. Opisuje širenje hilafeta i dolazak islama u Evropu, te prepoznaje doprinose islama čovječanstvu i svoje naslijeđe
18. Samostalno analizira određene ajete i hadise i povezuje ih sa životom
19. Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga
20. Objašnjava kako se muslimani trebaju odnositi prema drugim i drugačijim, te uspoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja

TREĆI RAZRED

(2 sata sedmično – 70 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Produbljivanje spoznaja o definisanim tematskim područjima islama koja se odnose na pitanja života u vjeri, individualnosti, posljednje Božije objave, odgovornosti, praktične dimenzije morala, perspektive žene u islamu, porodice i islamske civilizacije, s ciljem njihovog daljeg razvijanja, otkrivanja ljudskih iskustava i povezivanja sa veličinom Božije poruke u kontekstu svakodnevnog života.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Otvoriti učeniku prostor da traga za vjerom i smislom života, te uobličava značenje svog vjerovanja
2. Upoznati sa jedinstvenim porijeklom vjerovanja u Jednog Boga i mnoštvom različitih manifestacija religija
3. Usmjeravati u oblikovanju identiteta i vlastite individualnosti
4. Potaknuti učenika na bliskost, primjenjivost, žeđ za kur'anskom riječju na svom maternjem jeziku
5. Istražiti različite dimenzije nadnaravnosti Kur'ana radi razvijanja svijesti o njegovom savršenstvu
6. Podsticati na razmišljanje o ulozi slobode u životu i posljedicama izbora koja prave
7. Razvijati moral i etičnost, te pomoći učeniku da uredi svakodnevicu islamskim moralom
8. Usmjeravati na primjenu islamske etike rada u različitim profesijama
9. Razumijevati položaj i ulogu žene u islamu, te razumjeti puninu odnosa između muškarca i žene
10. Osvijestiti načine upoznavanja suprotnog spola radi formiranja bračne zajednice
11. Jačati ulogu i značaj porodice, te osvijestiti uloge članova porodice s ciljem odupiranja izazovima svog vremena
12. Upoznavati kontinuitet razvoja islamske vladavine, kulture i civilizacije
13. Podsticati na razumijevanje, prijateljstvo, toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima
14. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
15. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode
16. Odgajati u duhu patriotizma i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji	
1. ŽIVJETI VJERU	
1.1. Zašto vjerujemo	
1.2. Vjera je jedna, a religija je više	
1.3. Živi islam – život sa svrhom	
2. BITI DRUGAČIJI OD OSTALIH	
2.1. Biti originalan	
3. KUR'AN - POSLJEDNJA BOŽIJA OBJAVA	
3.1. Kur'an - radosna vijest	
3.2. Čovjek u Kur'anu	
3.3. Kur'an u mom životu	
3.4. Savršenstvo Kur'ana u naučnim dokazima	
4. SLOBODA I ODGOVORNOST	
4.1. Predanost Bogu kao vrhunac slobode	
4.2. Podsticanje dobra i osuđivanje zla	
4.3. Granice slobode u savremenom svijetu	
5. ISLAMSKI MORAL U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU	
5.1. Osnove islamskog morala	
5.2. Značaj moralnih uzora	
5.3. Islamska etika rada	
5.4. Kako biti moralan danas	
6. ŽENA U ISLAMU	
6.1. Žene - čast muslimanske zajednice i ljudskog roda	
6.2. Pokušaji kompromitiranja položaja žene u islamu	
7. BRAK I PORODICA U ISLAMU	
7.1. Izazovi upoznavanja bračnog druga	
7.2. Islamski pogled na brak	
7.3. Značaj porodice u muslimanskoj zajednici	
7.4. Tradicionalna i savremena porodica	
8. VRIJEME CIVILIZACIJE ISLAMA	
8.1. Središta islamske kulture	
8.2. Safavidi i Veliki Moguli	
8.3. Memluci i Osmanlije	
8.4. Islam i muslimani danas	

Očekivani rezultati/ishodi učenja
1. Analizira razloge vjerovanja, objašnjava različita vjerovanja, te upoređuje monoteističke religije
2. Obrazlaže islam kao život sa svrhom
3. Prihvata da je Božija jednost (tevhid) suština vjere prema kojoj postavlja svoje ciljeve
4. Prihvata svoja jedinstvena obilježja kao Božiji dar
5. Prepoznaje u svakodnevici različite situacije, postupke i osjećanja u kojima mu vjerovanje, služi kao faktor zadobijanja vlastite osobnosti

6. Analizira društveni kontekst objave Kur'ana
7. Obrazlaže naučne dokaze koji potvrđuju savršenstvo Kur'ana
8. Argumentuje islamsko poimanje slobode u kojem čovjek robuje samo Bogu, te razumijeva prava i u dužnosti koje iz toga proizilaze
9. Objašnjava odnos slobodne volje i sudbine, te prepoznaje životne situacije u kojima je svojevremeno nešto odlučio
10. Objašnjava da moralom ostvarujemo puninu svoje ljudskosti i identifikuje moralne uzore
11. Analizira i prihvata islamsku etiku rada
12. Analizira različite pokušaje iskrivljenog i neargumentovanog predstavljanja položaja i prava žene u islamu i pozicioniranja uloge muškarca u zajednici
13. Objašnjava islamsko razumijevanje spolnosti i razlike između muškarca i žene
14. Interpretira načine biranja partnera za bračnu zajednicu
15. Argumentuje islamski pogled na brak, kao ravnopravni ugovor muškarca i žene - susretanje ljubavi, međusobnog uvažavanja i poštivanja
16. Objašnjava nezamjenjivu ulogu žene u odgoju, kulturi i društvu, te prepoznaje časne uzore kroz historiju islama (Asja, Merjema, Hatidža, Fatima, Aiša, r.a., Sayyida Nafisa i dr.)
17. Upoređuje tradicionalnu i savremenu porodicu
18. Obrazlaže vrijeme, historijski, naučni i kulturni kontekst u kojem se kultura učila od muslimana, te analizira principe širenja islama
19. Argumentuje svjedočanstva iz oblasti islamskih nauka, filozofije, duhovnosti i umjetnosti
20. Analizira položaj, ulogu i značaj muslimana danas

ČETVRTI RAZRED
(2 sata sedmično – 60 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Upotpunjenje prosuđivanja u duhu islama, s ciljem dosezanja smisla vlastitog života i života u zajednici, osposobljavanja za aktivno djelovanje u svim segmentima života, te povezivanja sa veličinom Božije poruke.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Osvijetliti tok postojanja islama na našem prostoru, uz razumijevanje njegovog utjecaja na kulturu Bošnjaka
2. Razviti pozitivan odnos prema Islamskoj zajednici Bosne i Hercegovine, te afirmirati aktivno djelovanje u okviru iste
3. Afirmirati kompatibilnost vjere i nauke uz razvijanje svijesti o konstantnosti učenja vjere i promjenjivosti naučnih dostignuća
4. Osvijestiti doprinos muslimana razvoju nauke
5. Afirmirati potrebu cjeloživotnog učenja u kontekstu Prve objave
6. Osvijestiti na postojanje rizika od traganja za novim religioznim pokretima, te ponuditi islamske odgovore na pojavu istih
7. Ponuditi islamske odgovore na izazove savremenosti i razviti razumijevanje potrebe za savremenim promišljanjem vjere
8. Osvijestiti ulogu i značaj mira kao temeljne odrednice islama
9. Približiti prostor ihsanskog ostvarenja čovjeka kao prostor u kojem svaka duša može živjeti i razvijati svoje vjerovanje
10. Razumjeti islamsku duhovnost i usmjeriti na puteve koji je povećavaju
11. Osmisliti život na temeljima islama
12. Razviti ključne kompetencije na temelju učenja islama
13. Izgraditi svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
14. Unaprijediti svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode
15. Odgojiti u duhu patriotizma i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji	
1. ISLAM U BOSNI I HERCEGOVINI	
1.1. Islam u Bosni i Hercegovini	
1.2. Islamska civilizacija i kultura Bošnjaka.	
1.3. Uloga i značaj vakufa	
1.4. Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini	
2. VJERA I NAUKA	
2.1. Istine vjere i istine nauke	
2.2. Kur'an i hadis o učenju, znanju i nauci	
2.3. Doprinos muslimana razvoju nauke	
2.4. Budućnost i moć znanja	
3. VJERSKI TRENDОВI	
3.1. Trend religioznosti i kvazireligioznost	
3.2. Sekte, kultovi i novi religiozni pokreti	
3.3. Zloupotreba vjere za ideologiju, fanatizam i fundamentalizam	
4. ISLAMSKI ODGOVORI NA IZAZOVE SAVREMENOSTI	
4.1. Islam i pitanja bioetike	
4.2. Čuvanje zdravlja i zavodljivost poroka	
4.3. Vjera kao prevencija ovisnosti	
4.4. Grijeh i spolne bolesti	
4.5. Nasilje, nepravda, rat i terorizam	
5. ISLAMSKA DUHOVNOST	
5.1. Nastanak i razvoj tesavufa	
5.2. Putevi duhovnog odgoja i stupnjevi duhovnog usavršavanja	
5.3. Zikr i srčano pokajanje	
5.4. Moralnost i takvaluk	
5.5. Ljubav i spoznaja	
6. ISLAMSKI OSMIŠLJENA MLADOST	
6.1. Utjecaj društva na mlade	
6.2. Put uspjeha: znanje, vjerovanje i aktivno djelovanje	
6.3.	Vjera i ključne kompetencije mladih
6.4.	Organizacija života i profesionalni rad
6.5.	Potraga za srećom

Očekivani rezultati/ishodi učenja
1. Analizira historijski kontekst islama u Bosni i Hercegovini
2. Analizira doprinos islama procvatu materijalne i duhovne kulture u Bosni i Hercegovini, te oblikovanju identiteta Bošnjaka
3. Navodi i opisuje različite vakufe u Bosni i Hercegovini i izdvaja njegov značaj za pojedinca i zajednicu
4. Objašnjava strukturu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i navodi njene odgojno-obrazovne institucije, te doprinosi njenom radu
5. Objašnjava stav islama prema učenju, znanju, nauci i učenjacima
6. Poredi konstantnost učenja vjere i promjenjivost naučnih dostignuća

7. Analizira određene ajete, hadise i doprinos muslimana razvoju nauke
8. Podržava cjeloživotno učenje u kontekstu Prve objave
9. Navodi nove religiozne pokrete, te analizira rizike potpadanja pod utjecaj istih
10. Objašnjava stav islama o kloniranju, eutanaziji, umjetnoj oplodnji, transplataciji organa, abortusu, estestkoj hirurgiji...
11. Obrazlaže preventivnu ulogu islama u borbi protiv ovisnosti, spolnih bolesti i poroka
12. Objašnjava mir kao temeljnu odrednicu islama, i interpretira *nasilje, nepravdu, rat i terorizam* kao devijacije
13. *Definiše i objašnjava pojmove: zikr, inaba, takvaluk, mehabbe i ma'rife*
14. Klasificira tesavuf kao islamsku duhovnost i opisuje stupnjeve duhovnog usavršavanja
15. Analizira potrebu stalnog sjećanja na Boga radi Njegove milosti i zadovoljstva
16. Odabire blagodati života u skladu sa učenjem islama, objašnjava negativne trendove potrošačkog društva
17. Daje kritički osvrt o utjecaju društva i kulture na razvoj identiteta pojedinca
18. Opisuje svoje razumijevanje života u kontekstu materijalne, društvene, kulturne i duhovne sfere
19. Obrazlaže važnosti harmonije između znanja, vjerovanja i djelovanja
20. Afirmiše islamske vrijednosti u kontekstu ključnih kompetencija
21. Prepoznaje vrijednosti koje vode ka uspjehu i sreći

KLJUČNE KOMPETENCIJE

Jezičko-komunikacijska kompetencija na maternjem jeziku	• čita, razumije i analizira književne i informativne tekstove • piše razne vrste tekstova za različitu namjenu i publiku • pripovijeda i sluša radi prijenosa i razumijevanja informacija s uvažavanjem u različitim situacijama i u različite svrhe u konstruktivnom i kritičkom dijalogu • kritički ocjenjuje različite oblike komunikacije • izražava pozitivne stavove i pokazuje vještine za učinkovitu međukulturalnu komunikaciju
Matematička pismenost	• sposobnost i spremnost korištenja matematičkih oblika mišljenja (logičko i prostorno razmišljanje) i prikazivanja (formula, modela, konstrukcija, grafikona/dijagrama) koji imaju univerzalnu primjenu kod objašnjavanja i opisivanja stvarnosti • poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja
Kompetencija u nauci i tehnologiji	• sposobnost razumijevanja i primjene (dekodiranje, tumačenje i razlikovanje) raznih vrsta prikazivanja matematičkih elemenata, fenomena i situacija • odabir i zamjena načina prikazivanja ako i kada je to potrebno • sposobnost i spremnost da se upotrijebe znanja i metodologija da bi se objasnila priroda • kompetencija u tehnologiji se tumači kao primjena znanja da bi se promijenilo prirodno okruženje u skladu sa ljudskim potrebama • razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: naučni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja), kulturi (npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj)
Informatička pismenost (informacijska, medijska, tehnološka)	• kritičko korištenje informacijsko-komunikacijske tehnologije za prikupljanje, vrednovanje i pohranjivanje informacija, za produkciju, predstavljanje i razmjene informacija i za učešće u virtuelnim društvenim mrežama • savjest o razlikama između realnog i virtuelnog svijeta • upotreba tehnologije u svrhu razvoja kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo • korištenje tehnologije za podršku kritičkog načina razmišljanja • poštovanje privatnosti kod korištenja društvenih mreža, poštivanje etičkih načela, prepoznavanje pouzdanosti i valjanosti dobijenih informacija, upotreba mreža za širenje horizonta

Tjelesno-zdravstvena kompetencija	• prihvatanje i promovisanje zdravih stilova ponašanja, adekvatnih prehrambenih navika i tjelesnih aktivnosti koje omogućavaju pojedincu kvalitetan i zdrav život • formiranje pozitivne slike o sebi, sposobnost da se sebi omogući zdrav život i da se u vlastitom okruženju promoviše zdrav život
Učiti kako se uči	• razvija suodgovornost za vlastito učenje, samoprocjenu i definiranje vlastitih ciljeva učenja: • razvija savjest o vlastitim mogućnostima, jakim i slabim stranama, stilovima učenja, inteligenciji, kao i o sposobnosti identificiranja vlastitih potreba radi primjene vlastitih strategija i procedura u procesu učenja • razvija sposobnost popravljivanja, poboljšavanja (samoregulacije): • unaprijed planira, izvršava, kontrolira, radi korekcije različitih oblika komunikativnih aktivnosti (receptije, interakcije, produkcije, medijacije) • upotrebljava različite metode i strategije učenja: • poznaje i svjesno upotrebljava različite strategije učenja • stječe sposobnost otkrivanja najuspješnijega i najbržega načina učenja, odabire različite mogućnosti i primjenjuje najbolje u praksi • razvija kritički stav o tome što učenik u školi uči i o vlastitome procesu učenja • organizira vlastito učenje, razvija upornost • razvija samomotivaciju, samopouzdanje te potrebu za kontinuiranim učenjem
Socijalna i građanska kompetencija	• Prepoznavanje vlastitih emocija, zanimanje za i poštivanje drugih kultura • Razumijevanje vlastitog narodnog identiteta i sebe kao pripadnika neke grupe u interakciji s kulturnim identitetom Evrope i ostatka svijeta • Svijest o evropskom i svjetovnom kulturnom naslijeđu i o kulturnoj i jezičkoj raznolikosti svijeta • Poznavanje lingvističkih i kulturnih posebnosti društva i zajednica, u kojima se govori određeni strani jezik • Razvijanje svjesnosti i razumijevanja sociokulturnih i međukulturnih pravila i normi: • Uvažavanje karakterističnih crta društvenih odnosa (pozdravi, način obraćanja) • Uvažavanje pravila lijepog ponašanja (izraziti zahvalnost, naklonost, podijeliti brigu, radost, itd.) • Uvažavanje razlika u jezičkim registrima (nivoi formalizma) • Konstruktivno komuniciranje i poštivanje u društvenim situacijama i međuosobnoj komunikaciji.
Samoinicijativa i poduzetnička kompetencija	• Upravljanje projektima • Prepoznavanje vlastitih jakih i slabih strana • Rad u timovima na kooperativan i fleksibilan način • Konstruktivno surađivanje u aktivnostima i upotreba vještina grupnog rada • Upravljanje rizikom i razvijanje svijesti o odgovornosti.
Kulturna svijest i kulturno izražavanje	• Izbjegavanje stereotipa, prihvatanje kompromisa, razvijanje ličnog integriteta i poštivanje integriteta drugih, primjerno samopouzdanje • Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i frustracija, sposobnost empatije

	• Poznavanje najznačajnijih kulturnih dostignuća, cijenjenje umjetničkog rada i kulturnih događaja • Uvažavanje i uživanje u umjetničkim djelima i izvedbama i razvijanje osjećaja za lijepo
Kreativno-produktivna kompetencija	• Razvijanje kompleksnog mišljenja: • sažimanje, generaliziranje, podrška upotrebi viših kognitivnih sposobnosti, kao što su analiza, sinteza, vrednovanje, upotreba kritičkog mišljenja (razlikovanje između činjenica i mišljenja, argumentiranje teza) • Razvijanje kreativnosti i potrebe za izražavanjem, te osjećaj za estetske vrijednosti • Razvijanje otvorenosti različitog kulturnog izražavanja i pripremljenosti za razvijanje vlastite kreativnosti i sposobnosti izražavanja: • sposobnost tolerisanja suprotnih ideja • samostalno donošenje zaključaka • razvijanje pozitivnog stava i spremnosti za relativiziranje vlastitog stanovišta i sistema vrijednosti • razvijanje spremnosti za otklon u odnosu na ustaljena ponašanja prema drugim kulturama. • Podrška radoznalosti, želji za novim znanjima: • omogućavanje izražavanja vlastitih misli, ideja, emocija • razvijanje sposobnosti posmatranja, učestvovanja i integriranja novih iskustava i spremnosti za mijenjanje prethodnih

Posao profesora islamske vjeronauke u **srednjoj tehničkoj i srodnoj i stručnoj školi četverogodišnjeg trajanja** može obavljati lice sa odgovarajućim stručnim zvanjem i minimalno 240 ECTS bodova koje ima završen jedan od islamskih fakulteta i važeću saglasnost Islamske zajednice.

Pod islamskim fakultetima podrazumijevaju se:

1. Fakultet islamskih nauka u Sarajevu,
2. Islamski pedagoški fakultet u Zenici,
3. Islamski pedagoški fakultet u Bihaću,
4. Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru,
5. te islamski fakulteti u inozemstvu sa nostrificiranom diplomom uz položenu pedagoško-didaktičko-metodičku grupu predmeta.

Pod odgovarajućim zvanjima podrazumijevaju se:

1. profesor/bachelor islamskih nauka,
2. profesor/bachelor islamske teologije,
3. bachelor teologije,
4. diplomirani teolog,
5. profesor islamskih teoloških studija,
6. profesor,
7. profesor/bachelor islamske vjeronauke i religijskog odgoja,
8. profesor religijske pedagogije,
9. profesor islamske pedagogije,
10. diplomirani profesor islamske vjeronauke,
11. bakalaureat/bachelor islamske vjeronauke,
12. te ostali srodni profili sa definiranih islamskih fakulteta.

Izuzetno posao profesora islamske vjeronauke u srednjoj stručnoj školi četverogodišnjeg trajanja može nastaviti obavljati i lice zatečeno na poslovima profesora vjeronauke sa ugovorom o radu na neodređeno vrijeme koje za to ima saglasnost Islamske zajednice.

373.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Na osnovu člana 18., stav 1., Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/15), a u vezi sa članovima 29., 31. i 32. Zakona o srednjoj školi („Službene novine Zeničko – dobojskog kantona“, broj: 9/17) i Prijedloga izmjena i dopuna nastavnih planova i programa, broj: 10-38-13319-01/19., od 30.08.2019. godine, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, donosi:

Ovaj akt stupa na snagu danom donošenja, a bit će objavljen u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 10-38-13319-08/19.

MINISTAR

Datum: 11.09.2019. godine

Zenica

Prof.dr. Spahija Kozlić, s.r.

Izmjene i dopune Nastavnog plan i programa srednjeg obrazovanja u trogodišnjem trajanju

Član 1.

(Predmet)

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona donosi Izmjene i dopune Nastavnog plana i programa za srednjeg obrazovanja u trogodišnjem trajanju (III stepen) za nastavni predmet Islamska vjeronauka i nastavni predmet Pravoslavna vjeronauka.

Član 2.

(Sadržaj nastavnog plana i programa)

- (1) U Nastavnom planu i programu za srednjeg obrazovanja u četverogodišnjem trajanju (IV stepen) utvrđuju se izmjene i dopune u segmentu inoviranih programa za nastavni predmet Islamska vjeronauka (2 sata sedmično od I do III razreda) i nastavnog predmeta Pravoslavna vjeronauka (2 sata sedmično od I do III razreda), te je utvrđen profil i stručna sprema nastavnika koji mogu realizirati nastavni predmet Islamska vjeronauka.
- (2) Izmjene i dopuna Nastavnog plana i programa iz člana 1. su sastavni dio ovog akta.

Član 3.

(Početak primjene)

Izmjene i dopune nastavnog plana i programa iz člana 1. ovog akta, primjenjuju se linerano od školske 2019/2020. godine.

NASTAVNI PLAN I PROGRAM PRAVOSLAVNE VJERONAUKE ZA SREDNJE STRUČNE ŠKOLE U TROGODIŠNJEM TRAJANJU

RAZRED: I
(2 sata sedmično)

Red. broj nast. teme	Naziv nastavne teme	Red. broj nast. jedinice	Naziv nastavne jedinice	Broj časova	Ishodi znanja	Smjernice za vjeroučitelja
1.	Sveto otkrivenje	1.	Vjera kao osnov bogopoznanja	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše pojam vjere, - objasni smisao i mogućnosti bogopoznanja, - pojasni značaj Gospodnjeg ovaploćenja - dolaska i misije Spasitelja, - definiše značaj Svetog predanja, - proejeni ulogu i značaj Svetoga pisma u životu Crkve, - objasni kako se Bog otkriva u Starom, a kako u Novom zavjetu, - pojasni kako su Sveti Oci i učitelji Crkve učili o Gospodu Isusu Hristu kao Bogočovjeku, - procijeni važnost učesća u svetim tajnama, kroz koje zajedničarimo sa Bogom.	Nastavne jedinice se mogu realizovati kroz korištenje različitih, pa i savremenih (inovativnih) metoda, kako bi se učenici više aktivirali u radu i samostalnije sticali znanje.
		2.	Gospod nam se javi	1		
		3.	Sveto predanje	1		
		4.	Sveto pismo	1		
		5.	Upoznajmo Boga	1		
		6.	Bog u otkrivenju Starog zavjeta	1		
		7.	Bog u otkrivenju Novog zavjeta	1		
		8.	Bogočovjek Isus Hristos u učenju Sv. Otaca	2		
		9.	Bog u iskustvu hrišćanskih svetitelja i mučenika za vjeru	1		
		10.	Zajednica sa Bogom u svetim tajnama	2		
2.	Tajna Crkve	1.	Šta je Crkva?	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - se upozna sa osnovnim pojmovima o Crkvi, - definiše ulogu Duha Svetog u Crkvi Starog i Novog zavjeta, - objasni značaj Crkve kao zajednice ljubavi Boga i čovjeka, - spozna Gospoda Isusa Hrista kao Glavu i osnivača Crkve, - razumije nastanak Crkve silaskom Sv. Duha, - objasni zašto je Crkva jedna i sveta, - objasni zašto je Crkva saborna i apostolska, - objasni ulogu sveštenstva i mirjana u Crkvi, - razumije i shvati Crkvu kao ikonu budućeg Carstva Božijeg.	Podsticati učenike da slobodno iskazuju svoja mišljenja o nastavnoj jedinici koja se realizuje. U radu je potrebno koristiti različita nastavna sredstva kako bi se učenicima interesantnije prezentovali nastavni sadržaji.
		2.	Duh Sveti u Crkvi Starog i Novog zavjeta	1		
		3.	Ostvarenje Božanske ljubavi u Crkvi kao zajednici	1		
		4.	Isus Hristos Glava Crkve	1		
		5.	Ustanovljenje Svete Crkve - Pedesetnica	1		
		6.	Crkva je jedna i sveta	1		
		7.	Crkva je saborna i apostolska	1		
		8.	Službe i darovi Svetog Duha u Crkvi	2		
		9.	Crkva - istina i zajednica	1		
		10.	Crkva - zajednica budućeg vijeka	1		
		11.	Rana hrišćanska Crkva	2		

			12.	Iskušenja Crkve Hristove kroz vijekove	2	- upozna život rane Crkve i probleme sa kojima su se prvi hrišćani susretali, - analizira razvoj Hrišćanske Crkve kroz vijekove i da definiše Njenu ulogu u sadašnjem vremenu.
			13.	Dva milenijuma Hrišćanske Crkve	1	
3.	Sv. tajne krštenja i miropomazanja		1.	Svećim krštenjem postajemo članovi Crkve	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - prepozna važnost krštenja kao momenta stupanja u crkvenu zajednicu, - razumije krštenje kao izraz naše vjere i ispovijedanja, - objasni nastanak i razvoj sv. tajne krštenja, - definiše kako se pripremamo za sv. tajnu krštenja i šta nam je sve potrebno za ovaj čin, - objasni uloga kuma kao svjedoka na krštenju i njegov značaj u životu krštenog, - analizira važnost sv. tajne miropomazanja i darova Svetog Duha za život hrišćana.
			2.	Sveto krštenje kao izraz vjere Crkve	1	
			3.	Nastanak sv. tajne krštenja	1	
			4.	Priprema za sv. tajnu krštenja	1	
			5.	Uloga kuma u sv. tajni krštenja	1	
			6.	Sv. tajna miropomazanja	1	
4.	Bogosluženje i svete tajne: pričešća, sveštenstva, pokajanja, braka i jeleosvećenja		1.	Hram kao primarno bogoslužbeno mjesto	2	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše važnost i ulogu hrama kao primarnog bogoslužbenog mjesta, - razumije ulogu sveštenstva i sveštenoslužitelja u Crkvi, - definiše oblike bogoslužjenja i bogoslužbenog kruga (dnevnog i sedmičnog), - prepozna važnost i suštinu Sv. Liturgije kao najvažnijeg bogoslužjenja, - objasni Sv. Liturgiju kao zajedničko djelo Boga i čovjeka, - objasni sadržaj Sv. Liturgije, - procijeni važnost ispovijedanja vjere na Sv. Liturgiji i čitanje molitve Oče naš, - razumije smisao molitve i procijeni važnost molitve u životu hrišćana, - objasni šta su zajedničke, a šta lične molitve, - objasni potrebu i važnost sv. tajne pokajanja, - razumije smisao i
			2.	Sveštenstvo - sv. tajna sveštenstva	1	
			3.	Oblici bogoslužjenja	1	
			4.	Sv. Liturgija - Sv. Evharistija	1	
			5.	Sv. Liturgija - zajedničko djelo Boga i čovjeka	1	
			6.	Sadržaj Sv. Liturgije	1	
			7.	Simbol vjere u Sv. Liturgiji	1	
			8.	Oče naš u Sv. Liturgiji	1	
			9.	Sv. Liturgija kao mjera (ispunjenje) svih svetih tajni	1	
			10.	Molitve Crkve - lične i zajedničke molitve	1	
			11.	Sv. tajna pokajanja	2	
			12.	Sv. tajna braka	1	
			13.	Sv. tajna jeleosvećenja i druga molitvoslovlja	1	

Nastavne jedinice u vezi sa hramom, bogoslužjenjima i svetim tajnama mogu se realizovati i u hramu.

					važnost sv. tajne braka i jeleosvećenja i drugih molitvoslovlja.	
5.	O postu i praznicima	1.	Šta je post?		1	Čitati i komentarisati sa učenicima dijelove iz vjerskih knjiga ili članaka o Crkvi, bogoslužjenjima, svetim tajnama i postu.
		2.	Vrste posta		1	
		3.	Kako postiti?		1	
		4.	O praznicima		1	
		5.	Gospodnji praznici		2	
		6.	Bogorodični praznici		1	
		7.	Dani uspomena svetih		1	

Redni broj nastavne teme	NAZIV NASTAVNE TEME	Broj nastavnih jedinica	Broj časova za realizaciju nastavnih jedinica	Broj časova za utvrđivanje, ponavljanje i sistematizaciju realizovanog gradiva	Ukupno časova
1.	SVETO OTKRIVENJE	10	12	2	14
2.	TAJNA CRKVE	13	16	4	20
3.	SV. TAJNE KRŠTENJA I MIROPOMAZANJA	6	6	2	8
4.	BOGOSLUŽENJE I SVETE TAJNE: PRIČEŠĆA, SVEŠTENSTVA, POKAJANJA, BRAKA I JELEOSVEĆENJA	13	15	3	18
5.	O POSTU I PRAZNICIMA	7	8	2	10
UKUPNO ČASOVA:		49	57	13	70

RAZRED: II
(2 sata sedmično)

Red. broj nast. teme	Naziv nastavne teme	Red. broj nast. jedinice	Naziv nastavne jedinice	Broj časova	Ishodi znanja	Smjernice za vjeroučitelja
1.	Bog - Presveta Trojica	1.	Bog, Bice zajednice - Presveta Trojica	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše osnovne istine učenja Crkve o Bogu kao Presvetoj Trojici, - objasni učenje Crkve o Bogu Ocu, - razumije učenje Crkve o Bogu Sinu, - Drugom Licu Presvete Trojice, - razumije učenje Crkve o Svetom Duhu, - Trećem Licu Presvete Trojice, - objasni pogrješna učenja o Presvetoj Trojici, - analizira savremena ljudska traganja za Božijim postojanjem.	Nastavne jedinice se mogu realizovati kroz korištenje različitih, pa i savremenih (inovativnih) metoda, kako bi se učenici više podsticali na samostalan rad ili rad u grupi.
		2.	Bog Otac	1		
		3.	Bog Sin	1		
		4.	Bog Duh Sveti	1		
		5.	Pogrješna učenja o Presvetoj Trojici	1		
		6.	Traganje za Bogom savremenog svijeta i čovjeka	1		
2.	Kosmologija (biblijska)	1.	Stvaranje svijeta je djelo Presvete Trojice	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - razumije i objasni stvaranje svijeta kao djelo Presvete Trojice, - definiše čin stvaranja svijeta ni iz čega, - objasni uzrok postanka svijeta, - definiše učenje Crkve o duhovnom i materijalnom svijetu, - shvati i razumije važnost tvorevine u ikonomiji spasenja, - razumije teorije evolucije o stvaranju.	Podsticati učenike da slobodno iskazuju svoja mišljenja o nastavnoj jedinici koja se realizuje.
		2.	Uzrok stvaranja svijeta	1		
		3.	Duhovni i materijalni svijet	1		
		4.	Teorije evolucije	1		
3.	Antropologija (biblijska)	1.	Stvaranje čovjeka	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - razumije i objasni razloge Božijeg stvaranja čovjeka, - procijeni cilj postojanja čovjeka i definiše njegovu ulogu u svijetu, - analizira čovjekov odnos prema tvorevini, - objasni život prvih ljudi u raju kao bića zajednice.	U radu je potrebno koristiti različita nastavna sredstva kako bi se učenicima na zanimljiviji način prezentovali novi nastavni sadržaji.
		2.	Čovjek - upravitelj tvorevine	1		
		3.	Život prvog čovjeka u raju	1		
4.	Griješ praroditelja Adama i Eve i njegove posljedice	1.	Zloupotreba slobode	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše pojam slobode i razumije slobodu kao dar od Boga, - objasni zloupotrebu slobode i analizira razloge propadljivosti tvorevine kao	
		2.	Gubitak zajednice sa Bogom - propadljivost stvorene prirode	1		
		3.	Izgnanje iz raja i obećanje Mesije koji će doći	1		

		Smrt - posljedica zloupotrebe slobode	1	posljedice gubitka zajednice sa Bogom, - objasni razloge izgnanstva iz raja, - definiše i buduću brigu i ljubav Božiju prema čovjeku i tvorevini, - procijeni posljedice zloupotrebe slobode i čovjekovog izbora.	Prilikom realizacije nastavnih jedinica u vezi sa stvaranjem svijeta, čovjeka i događajima i ličnostima iz Starog i Novog zavjeta, ukoliko je moguće, učenicima se mogu prikazati i dokumentarni filmovi sa navedenom tematikom.
5.	Pedagogija Starog zavjeta ili čemu nas uči Stari zavjet?	1. Stari zavjet je priprema za dolazak Sina Božijeg	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - objasni ulogu Starog zavjeta u pripremi naroda za dolazak Mesije, - analizira ulogu proroka Mojsija i značaj Dekaloga u Starom zavjetu; - procijeni službu sudija u jevrejskoj zajednici, - definiši mudrost i ulogu careva Davida i Solomona u istoriji jevrejskog i drugih naroda, - procijeni vaspitni, molitveni i bogoslužbeni karakter Psalma, - analizira pedagoški primjer pravednog Jova, - procijeni značaj Knjige propovjednikove kao poučne knjige Starog zavjeta.	Čitati i sa učenicima komentarisati dijelove iz Starog i Novog zavjeta koji su u vezi sa nastavnim sadržajima koji se realizuju.
		2. Prorok Mojsije i Dekalog	1		
		3. Sudije - služba sudija u Starom zavjetu	1		
		4. Mudrost careva - Davida i Solomona	1		
		5. Vaspitni karakter Psalma	1		
		6. Pedagoški primjer pravednog Jova	1		
		7. Knjiga propovjednikova	1		
6.	Starozavjetni proroci i vjesnici Mesije	1. Proroci - proročka služba u Starom zavjetu	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše proročku službu u Starom zavjetu i objasni ulogu proroka u najavi dolaska Mesije, - objasni živote velikih starozavjetnih proroka i proroka Jone, - definiše njihovu proročku službu u svjetlu Novoga zavjeta, - analizira ličnost Svetog Jovana Krstitelja kao posljednjeg proroka Starog zavjeta.	U toku realizacije nastavnih jedinica nastojati da se dovedu u vezu nastavni sadržaji iz drugih predmeta sa nastavnim sadržajima iz Pravoslavne vjeronauke.
		2. Veliki proroci	1		
		3. Prorok Jona	1		
		4. Sveti Jovan Krstitelj	1		
7.	Presveta Bogorodica				
		1. Rođenje Presvete Bogorodice	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - se upozna sa rođenjem i životom Presvete Bogodice, - definiše ulogu Presvete Bogorodice u	
		2. Bogorodica majka Hristova	1		
		3. Uspenje Presvete Bogorodice	1		

	4.	Kako se slavi i slika Presveta Bogorodica (ikone)	1	životu i stradanju svoga Sina, - prepozna ljubav i trpljenje majke u stradanju, - analizira događaj Uspenja Presvete Bogorodice i prepozna kako je Gospod Isus Hristos proslavio svoju majku, - razumije značaj slavljenja i ikonopisanja Presvete Bogorodice. <i>Učenik će biti sposoban da:</i> - razumije događaj ovaploćenja kao smisao i cilj stvaranja i kao pojavu ljubavi Božije prema čovjeku, - procijeni važnost Božića kao praznika kojim je Bog postao jedan od nas, - se upozna sa osnovnim bogoslužbenim pjesmama praznika, - procijeni značaj vaspitnog karaktera Božića kroz Božiji blagoslov tvorevini, - razumije da je Hristos istiniti i Bog i čovjek, - analizira oboženje čovjeka kroz tajnu Hristove ličnosti, - analizira značaj ustanovljenja sv. tajne krštenja i pojavu Boga ljudima u Tri Lica, - razumije događaj Preobraženja Hristovog kao budući preobražaj tvorevine u Hristu.
8.	1.	Božić - praznik rođenja Hristovog	1	Upoznajmo Gospoda Isusa Hrista
	2.	Tajna Hristova -jedinstvo Boga i čovjeka	1	
	3.	Bogojavljenje	1	
	4.	Preobraženje	1	
9.	1.	Iscjeljenje u Banji Vitezi - „nemam čovjeka“	1	Hristova propovijed i čuda
	2.	Priča o talantima	1	
	3.	Priča o cariniku i fariseju	1	
	4.	Priča o bogatašu i Lazaru	1	
	5.	„O ženo, velika je vjera tvoja“	1	
10.	1.	„Ja sam put, istina i život“	1	Pedagogija Novog zavjeta
	2.	Novozavjetne zapovijesti	1	
	3.	Apostol Pavle - Poslanice	1	

					zapovijesti, - se upozna sa životom i misijom ap. Pavla, - procijeni uloga ap. Pavla kao misionara u djelu spasenja, - se upozna sa značajem i ulogom Poslanica sv. ap. Pavla.	
11.	Hristova žrtva i vaskrsenje	1.	Lazareva subota (Lazarevo vaskrsenje)	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - procijeni značaj vaskrsenja Lazarevog kao najavu Hristovog i sveopšteg vaskrsenja, - objasni događaje vezane za praznik Cvijeti, - analizira događaje u vezi sa riječima „osana, osana i raspni ga, raspni“, - razumije značaj i smisao vaskrsenja kao centralnog događaja u pomirenju između Boga i čovjeka, - shvati smisao dobrovoljnog stradanja i stradanja za drugog, tj. za bližnjeg svoga, - prepozna i razumije značaj iskupiteljskog djela Hristovog u cilju uništenja grijeha i smrti, - razumije i usvoji da je ostvarivanje zajednice sa Bogom jedini način prevazilaženja grijeha i smrti, - usvoji da je temelj hrišćanske vjere pobjeda Hristova nad smrću, - definiše i analizira smisao susreta putnika sa Hristom (na putu u Emaus), - objasni događaj Vaznesenja, - procijeni važnost Vaznesenja Gospodnjeg u ekonomiji spasenja, - razumije smisao Carstva Nebeskog kao cilja hrišćanskog života.	
		2.	Cvijeti - Od „osana, osana“, do „raspni ga, raspni“	1		
		3.	Dobrovoljno stradanje - stradanje za drugog	1		
		4.	Prevazilaženje smrti, plod zajednice Boga i čovjeka u Hristu	1		
		5.	Vaskrsenje kao temelj naše vjere	1		
		6.	Put u Emaus	1		
		7.	Vaznesenje Gospodnje - „Njegovom carstvu neće biti kraja	1		

Redni broj nastavne teme	NAZIV NASTAVNE TEME	Broj nastavnih jedinica	Broj časova za realizaciju nastavnih jedinica	Broj časova za utvrđivanje, ponavljanje i sistematizaciju realizovanog gradiva	Ukupno časova
1.	BOG – PRESVETA TROJICA	6	6	2	8
2.	KOSMOLOGIJA (BIBLIJSKA)	4	4	1	5
3.	ANTROPOLOGIJA (BIBLIJSKA)	3	3	1	4
4.	GRIJEH PRARODITELJA ADAMA I EVE I NJEGOVE POSLJEDICE	4	4	1	5
5.	PEDAGOGIJA STAROG ZAVJETA ILI ČEMU NAS UČI STARI ZAVJET	7	7	2	9
6.	STAROZAVJETNI PROROCI I VJENICI MESIJE	4	4	2	6
7.	PRESVETA BOGORODICA	4	4	2	6
8.	UPOZNAJMO GOSPODA ISUSA HRISTA	4	4	2	6
9.	HRISTOVA PROPOVLJED I ČUDA	5	5	2	7
10.	PEDAGOGIJA NOVOG ZAVJETA	3	3	1	4
11.	HRISTOVA ŽRTVA I VASKRSENJE	7	7	3	10
	UKUPNO ČASOVA:	51	51	19	70

RAZRED: III
(2 sata sedmično)

Red. broj nast. teme	Naziv nastavne teme	Red. broj nast. jedinice	Naziv nastavne jedinice	Broj časova	Ishodi znanja	Smjernice za vjeroučitelja
1.	Crkva kroz vijekove	1.	Osnivanje Crkve Hristove	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - definiše pojam Crkve, - objasni kako je nastala Hrišćanska Crkva i kako se širila nakon njenog osnivanja, - objasni ko je i zbog čega gonio hrišćane u prva tri vijeka, - definiše značaj i ulogu Milanskog edikta za slobodu hrišćana, - procijeni ulogu i važnost sazivanja Vaseljskih sabora, - objasni šta su kanoni i kolika je njihova uloga u životu i ustrojstvu Crkve, - objasni širenje Hristove Crkve među Slovenima i drugim narodima, - procijeni ulogu i značaj Svetog Ćirila i Metodija u širenju Pravoslavlja među Slovenima, - analizira uzroke i posljedice Velikog crkvenog raskola, - procijeni potrebu pokušaja ujedinjenja Crkava, - objasni šta su to pomjesne Pravoslavne Crkve i koje danas postoje.	Nastavne jedinice se mogu realizovati kroz korištenje različitih, pa i savremenih (inovativnih) metoda, kako bi se učenici više aktivirali u radu i samostalnije sticali znanje.
		2.	Širenje Crkve - propovijed svetih Apostola	2		
		3.	Gonjenje Crkve Hristove	1		
		4.	Milanski edikt 313. godine	1		
		5.	Vaseljski sabori	2		
		6.	Kanoni Crkve	1		
		7.	Crkva Hristova među Slovenima i drugim narodima	2		
		8.	Sveti Ćirilo i Metodije	1		
		9.	Veliki crkveni raskol	1		
		10.	Pokušaji ujedinjenja Crkava	1		
		11.	Pomjesne Pravoslavne Crkve kroz vijekove	2		
2.	Srpska pravoslavna Crkva (jedna od pomjesnih Pravoslavnih Crkava)	1.	Hrišćanstvo i Srbi	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - procijeni značaj primanja Hrišćanstva kod Srba,	U radu je potrebno koristiti različita nastavna sredstva kako bi se učenicima interesantnije prezentovali
		2.	Sveti Sava prvi arhiepiskop srpski	2		
		3.	Osnivanje Srpske arhiepiskopije	1	- objasni značaj i ulogu Svetog Save u organizovanju samostalne Srpske arhiepiskopije,	
		4.	Žički sabor i besjeda prvog srpskog arhiepiskopa	1	- definiše opšti značaj arhiepiskopskog,	

							političkog i književnog rada Svetog Save, - analizira ulogu i značaj svetorodne loze Nemanjića za srpski narod u crkvenom, kulturološkom, političkom i umjetničkom pogledu, - se upozna sa najvećim djelima srpske crkvene arhitekture, umjetnosti i knježevnosti, - analizira i procijeni stanje SPC za vrijeme Osmanskog carstva i NDH-e, - razumije i pojasni sadašnju organizaciju SPC.	nastavni sadržaji. Prilikom realizacije nastavnih jedinica u vezi sa događajima iz Istorije hrišćanske i Srpske pravoslavne Crkve, ako postoji mogućnost, učenicima se mogu prikazati i dokumentarni filmovi sa navedenom tematikom.
5.	Svetorodna loza Nemanjića	2						
6.	Srpski srednjovjekovni manastiri	2						
7.	Srpska crkvena umjetnost i književnost	1						
8.	Stanje SPC za vrijeme Osmanskog carstva	2						
9.	Stanje SPC i srpskog naroda u NDH-a	1						
10.	Današnja organizacija SPC	1						
1.	Rimokatolička crkva i druge hrišćanske denominacije	1						
2.	Judaizam	1						
3.	Islam	1						
4.	Budizam	1						
1.	O hrišćanskom životu uopšte	1						
2.	Odnos čovjeka prema čovjeku	1						
3.	Odnos čovjeka prema tvorevini (hrišćanstvo i ekologija)	1						
4.	Čovjek i stvaralaštvo	1						
5.	Čovjek i umjetnost	1						
7.	Svetost braka i rađanja	1						
6.	Uloga majke u hrišćanskoj porodici	1						
8.	Pravoslavna porodica - Crkva u malom	1						
9.	Negativni odnosi prema životu: a) samoubistvo, b) bolesti ovisnosti, v) eutanazija.	3						
10.	Hristos - Svjetlost koja	1						

5.	Hrišćanstvo i svijet		svijetli u tami svijeta		- prepozna u svetiteljima istinske svjedoke vjere.
		11.	Podvig u hrišćanskom životu	1	
		12.	Monastvo	1	
		13.	Svetost i oboženje kao cilj hrišćanskog života	1	
		14.	Svetitelji svjedoci vjere	1	
5.	Hrišćanstvo i svijet	1.	Odnos prema drugim teorijama o nastanku svijeta i čovjeka	1	<i>Učenik će biti sposoban da:</i> - uporedi i analizira razne teorije o nastanku svijeta i čovjeka sa hrišćanskim učenjem, - prepozna i pojasni odnos prema pripadnicima drugih religija, - razumije i definiše eshatološku dimenziju hrišćanstva.
		2.	Odnos prema pripadnicima drugih religija	1	
		3.	Eshatološka dimenzija hrišćanstva	1	

Redni broj nastavne teme	NAZIV NASTAVNE TEME	Broj nastavnih jedinica	Broj časova za realizaciju nastavnih jedinica	Broj časova za utvrđivanje, ponavljanje i sistematizaciju realizovanog gradiva	Ukupno časova
1.	CRKVA KROZ VJEKOVE	11	15	2	17
2.	SRPSKA PRAVOSLAVNA CRKVA (JEDNA OD POMJESNIH PRAVOSLAVNIH CRKAVA)	10	14	2	16
3.	PRAVOSLAVNA CRKVA U DODIRU SA DRUGIM HRIŠĆANSKIM CRKVAMA I RELIGIJAMA	4	4	1	5
4.	PRAVOSLAVLJE I SAVREMENI ČOVJEK	14	16	2	18
5.	HRIŠĆANSTVO I SVIJET	3	3	1	4
UKUPNO ČASOVA:		42	52	8	60

**NASTAVNI PLAN I PROGRAM ISLAMSKJE VJERONAUKE ZA SREDNJE STRUČNE
ŠKOLE U TROGODIŠNJEM TRAJANJU**

NASTAVNI PREDMET: ISLAMSKA VJERONAUKA**OPIS NASTAVNOG PREDMETA**

Činjenica da u biti svake civilizacije stoji određena religija koja bitno određuje njen karakter, kulturu i način života dovoljno govori o potrebi njenog poznavanja i izučavanja u odgojno-obrazovnom sistemu svakog društva. U našem slučaju riječ je o izučavanju islama kao dominantnog svjetonazora Bošnjaka i ostalih muslimana koji žive u Bosni i Hercegovini, na kojem je izgrađena svijest o svijetu i životu kao Božijem daru, u koje su utisnute Njegova neizmjerljiva ljubav i dobrota.

Islamska vjeronauka je integrirana u opće odgojno-obrazovne ciljeve demokratske škole, svojim sadržajima predstavlja dio odgojno-obrazovnog sistema Bosne i Hercegovine i svrha joj je da komplementarnim djelovanjem sa drugim školskim predmetima promovira cjelovit i sistematičan odgoj čovjeka na načelima korelacijsko-integrativnog učenja. Kao autonoman školski predmet, islamska vjeronauka omogućava učenicima autentično i sistematično upoznavanje, čuvanje i razvijanje njihovog vjerskog i kulturnog identiteta, promovirajući, istovremeno, dijalog i toleranciju u odnosu na različite ljude, svjetonazore, religije, konfesionalna i kulturna izražavanja.

Islamska vjeronauka u školi slijedi teološke i antropološko-pedagoške temelje odgoja i obrazovanja radi upoznavanja islama kroz sve bitne tjelesne, duševne i duhovne sposobnosti učenika: spoznajne, doživljajne, voljne i djelatne. Time ostvaruje i potvrđuje odgojno-obrazovnu cjelovitost, ali i podupire univerzalne procese školskog poučavanja i učenja.

Značaj izučavanja islamske vjeronauke polazi od islamske premise da se svako dijete rađa u čistoj prirodi s kojom je islam u znaku jednakosti kao što je u znaku jednakosti s prirodnim ljepotama koje nas okružuju i govore o ljepoti i dobroti Onoga koji sve to daje. U tom smislu krajnji odgojni, obrazovni i funkcionalni cilj ovog predmeta jeste sačuvati čistu čovjekovu prirodu kroz faze njegovog sazrijevanja i odgajati u njemu one vrline kojima se čuvaju i podupiru red i zakon, dobrota, ljubav, solidarnost i pozitivne aktivnosti u ime Božije i za Njegovu ljubav, a na korist svoju i svih ljudi.

U okviru predmeta, učenici razmišljaju, istražuju i postavljaju pitanja o svemu i svačemu (svijetu, životu, prirodi i Bogu, međuljudskim odnosima, porodici, domovini, mjestu i ulozi u Evropskoj uniji, suživotu i toleranciji...) i uče da je život vrijednost i dar Božiji. Također uče da ih povezivanje s Bogom, poštivanje Njegovih pravila vodi sretnom i sigurnom životu. Nastavni predmet islamska vjeronauka fundamentalno doprinosi izgrađivanju moralno-etičkih vrijednosti i ključnih kompetencija mladih koje omogućavaju stvaralačko i integrirano učenje, upoznavanje sa fazama odrastanja i izgradnje identiteta, odgovorno suočavanje sa problemima i svjesno ostvarenje života na temeljima islama.

OPĆI CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Usvojiti relevantna znanja o svojoj vjeri i razviti pozitivan odnos prema istoj, te potaknuti učenika da živi u duhu islama shodno svojim mogućnostima kao aktivan sudionik zajednice i društva.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Uvesti učenika u temelje islamskog učenja na način primjeren uzrastu
2. Upoznati učenika sa vrijednostima islama u svakodnevnom životu
3. Približiti učeniku Božije poruke iz Kur'ana
4. Kontinuirano razvijati ljubav prema Muhammedu, a.s., i drugim poslanicima
5. Podučiti učenika ispravnom razumijevanju Poslanikovog, a.s., sunneta u tradicionalnom bosanskohercegovačkom kontekstu
6. Razviti proaktivnu ulogu u porodičnom životu
7. Razviti svijest o adekvatnom obilježavanju vjerskih i državnih praznika
8. Uputiti učenika na ispravan odnos prema prirodi kao Allahovom daru
9. Afirmirati pozitivne međuljudske vrijednosti, suživot, toleranciju i saradnju
10. Odgajati u duhu svakodnevne predanosti etičkoj praksi islama i afirmativnog djelovanja na vršnjake u izvršavanju dužnosti
11. Razvijati kulturne, radne, zdravstvene i higijenske navike uz naglašavanje vjerskog poticaja za njihovo njegovanje
12. Živjeti zdrav život na temelju učenja islama
13. Razvijati sposobnost stvaranja i doživljavanja umjetničkih vrijednosti nastalih na temelju islama
14. Razvijati kod učenika estetske vrijednosti islama
15. Odgajati u duhu patriotizma i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama Bosne i Hercegovine
16. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu
17. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode
18. Doprinostiti boljem razumijevanju vlastitog identiteta
19. Razvijati kreativnost i kritičko mišljenje kao metakompetencija neophodnih za integraciju u društvo i nošenje sa složenim zahtjevima savremenog života
20. Poticati i kontinuirano unapređivati intelektualni, tjelesni, estetski, duhovni, moralni, društveni razvoj učenika, u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima

DIDAKTIČKO-METODIČKA UPUTSTVA

Nastava islamske vjeronauke omogućava kombinaciju tradicionalnih i savremenih načina poučavanja, sa akcentom na aktivno učešće učenika u procesu učenja. U središtu odgojno-obrazovnog procesa je učenik, a uloga nastavnika je da kreira i organizuje načine rada koji stvaraju optimalne uslove za učenje i poučavanje.

Nastavnik ima autonomiju u planiranju nastave, određivanju broja i tipova sati, izboru nastavnih metoda, oblika rada, sredstava i aktivnosti za svaki odgojno-obrazovni ishod. Strategije nastave i učenja će temeljiti na višestrukoj ulozi nastavnika. Da bi se postigao kvalitet i trajnost stečenih znanja, neophodno je ostvariti povezanost sa drugim predmetima i međupredmetnim temama, kao i staviti akcenat na učenje smislenih, međusobno povezanih sadržaja, korisnih za dalje obrazovanje i svakodnevni život. Prilikom planiranja nastavnik treba da vodi računa šta treba postići, vodeći računa o ciljevima, zadacima i ishodima učenja, koji je najbolji način za to i kojim nastavnim sredstvima raspolaže.

Izborom i sinhronizovanom primjenom odgovarajućih oblika rada (individualni, frontalni, grupni i rad u paru), metoda i tehnika (verbalnih, audio-vizuelnih, praktičnih radova, rad na tekstu, simulacija, insert, grozdovi...), nastavnih sredstava (udžbenik, filmovi, pomoćna literatura, ICT, karte...) te obilazaka, posjeta i izleta, učenik dolazi u centar pedagoškog

interesovanja. Kombinacijom navedenih oblika i metoda rada, te upotrebom različitih nastavnih sredstava obezbjeđuje se kvalitetna nastava.

Nastavnik bira **čime i kako** će potaknuti učenika da uči, kako pobuditi interes za rad, njegovu znatiželju, pronicljivost, maštu, emocije, htijenja i sklonosti, te kreira razrednu klimu koja treba da bude svrsishodna, radna, opuštena i empatična. Treba da potiče učenika na učenje, te održava motiviranost za nastavu. Njeguje interaktivan odnos u nastavi i bazira ga na načelnom stavu poslanika Muhammeda, a.s.: «Olakšavajte, a ne otežavajte, unosite radost, a ne rastjerujte!»

Nastavnik aktivira učenika mobilisanjem prethodnih znanja i iskustava, upućivanjem na samostalno pronalaženje relevantnih informacija, na slobodno i kreativno razmišljanje, na argumentovano diskutovanje i iznošenje stavova. Uloga nastavnika je i da podstiče učenike na povezivanje novostečenih znanja sa svakodnevnim životom.

Predlaže se da realizacija programskih sadržaja bude zasnovana na samostalnom radu učenika u što većem obimu, te da se svakom učeniku omogući da dođe do izražaja shodno njegovim sposobnostima. Nastavnik treba da upućuje i podstiče učenike da sistematski prikupljaju informacije iz literature, koriste internet i druge medije, kako bi što kvalitetnije radili domaće zadatke, samostalne radove, panoje na zadate teme i sl. Prilikom obrade novih sadržaja, potrebno je opće povezivati sa lokalnim i ličnim, polaziti od konkretnih činjenica, učiniti ih razumljivim i ne udaljavati se od njih. Za uvježbavanje (memorisanje) teksta planirati nekoliko sati.

Kombinovanjem tradicionalnih metoda i savremenih metoda aktivnog učenja i interaktivne nastave, oblika rada i tehnika rada (igre, kvizovi, pitanja i odgovori, dramatizacije, razgovore, učenički radovi, ilustracije...) te poštivanjem didaktičkih principa postiže definisane ishode učenja.

Nastavnik u svom radu vodi računa o uređenosti učionice, primjeni raznovrsnih nastavnih sredstava i savremenih tehnologija. Prednost će dati savremenim pristupima kao što su: problemska nastava, heuristička nastava, mentorska nastava, vanučionička nastava i dr., trudeći se da svoj rad što više približi aktuelnom društvenom kontekstu, a nastavne sadržaje islamske vjeronauke približi svakodnevnom životu učenika.

Nastavnik će u svom radu koristiti projektne zadatke, izrade panoa, animirati pismeno izražavanje na zadane teme, organizirati okrugle stolove i debate o odabranim temama, zadavati samoevaluacijske zadatke, inicirati razne socijalne akcije i posjete raznim objektima, te voditi računa o mjerljivosti učeničkih znanja primjenom adekvatnih pismenih i usmenih provjera znanja

MEĐUPREDMETNA KORELACIJA

Multidisciplinarna isprepletenost i povezanost odgojno-obrazovnih područja i međupredmetnih tema omogućuje skladnost odgojno-obrazovnih procesa, razvoj temeljnih i specifičnih kompetencija učenika te otvorenost prema učenju. Nastavni plan i program islamske vjeronauke omogućava međupredmetno povezivanje sadržaja na vertikalnoj i horizontalnoj razini sa predmetima koji izučavaju sljedeća područja:

- Učenje o ljudima, njihovim međusobnim odnosima i odnosom ljudi prema svijetu, o kulturnom razvoju čovjeka i društva, prošlim i aktuelnim događajima, pitanjima vezanim za postizanje pravednih i mirovnih međuljudskih i društvenih odnosa
- Vrednovanje i čuvanje kulturne baštine zavičaja, države, evropske i svjetske kulturne baštine
- Analiza kulturnog naslijeđa, vjerske i kulturne tradicije
- Osposobljavanje za odgovoran odnos i unapređenje okoliša

- Pitanja identiteta, očuvanja i kvalitetnijeg vlastitog zdravlja i zajedničkog života
- Usvajanje rječnika koji omogućava samostalno traženje, razvijanje i korištenje znanja
- Razmatranje pitanja različitosti i jednakopravnosti pojedinaca, spolova, kultura, vjera, rasa i socijalne nejednakosti
- Razmatranje ključnih kompetencija
- Stjecanje i razvijanje znanja, vještina i stavova koji omogućavaju uspješno ostvarenje interesa, razvijanja vlastitih potencijala uz aktivno učešće u savremenom životu
- Osposobljavanje za sigurnu i etičku upotrebu tehnologije u učenju i svakodnevnom životu
- Razumijevanje multikulturalnosti kao vrijednosti u savremenim globalizacijskim procesima
- Razvijanje kreativnosti, poticanje maštovitosti i sposobnosti iznalaženja višestrukih rješenja, učenje produkcije, razvoja i realizacije ideja, kritičnosti i sposobnosti argumentacije.

Prijenos stečenog znanja iz odgojno-obrazovnih područja i međupredmetnih tema povećava autonomiju nastavnika omogućavajući mu fleksibilnije programiranje, planiranje i realizaciju odgojno-obrazovnog rada usmjerenog na učenika.

EVALUACIJA UČENIČKIH POSTIGNUĆA

Stepen ovladavanja poželjnim znanjima, vještinama i stavovima određuje se vrednovanjem, odnosno ocjenjivanjem ovladavanja odgojno-obrazovnim ishodima učenja. Važno je imati na umu da su vrednovanje, poučavanje i učenje jednako značajni dijelovi istog procesa. Vrednovanje kao povratna informacija učeniku o rezultatima učenja i poučavanja određuje dinamiku daljeg procesa učenja/poučavanja te definiše individualne potrebe učenika u tom procesu. Vrednovanjem nastavnik dobiva relevantnu informaciju o kvalitetu svog rada. Učenička postignuća se vrednuju u okviru koncepta vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, izvora informacija i istraživanja, te interpretacija i perspektiva.

Vrednovanje treba da bude proces u okviru navedenih temeljnih konceptata vrednovanja. Prilikom kompleksnog vrednovanja rezultata rada učenika treba da se vrednuje znanje, motivacija, sposobnosti, radne navike, subjektivne mogućnosti i objektivne okolnosti u kojima učenik živi i radi. Ocjena treba da bude rezultat procjene koliko učenik može da stečena znanja i vještine primijeni u životu. Važno je voditi računa o postignućima u afektivnom i socijalnom domenu, odnosno o procesu od primanja informacija do integracije uvjerenja, ideja, stavova, vrijednosti. Dio ocjene treba da bude i postojanost ravnoteže kod učenika između slobode i odgovornosti, spremnost na preuzimanje odgovornosti za vlastito ponašanje, uvažavanje različitosti i suprotnih stavova. Vrednovanje u školi je javno, kontinuirano, nepristrasno i brojčano u skladu sa važećim Pravilnikom o ocjenjivanju.

Vrednovanje se vrši kombinovanjem usmenog i pismenog vrednovanja kroz praćenje sljedećih elemenata:

- Usvojenost obrađenih pojmova i sadržaja
- Aktivno učešće učenika u realizaciji nastavnih sadržaja
- Individualni angažman u okviru vannastavnih aktivnosti
- Elementi kritičkog mišljenja u toku realizacije sata
- Angažiranost na individualnim, partnerskim i grupnim projektima
- Učešće u razgovoru
- Odgovori na pitanja s višestrukim izborom
- Zalaganje i doprinos tokom nastave
- Usvojenost definisanih ishoda učenja
- Kreativnost i samoinicijativnost u radu
- Korištenje različitih izvora znanja
- Kompjuterske procjene znanja
- Modificirana esejska pitanja
- Prezentacije...

PRVI RAZRED

(2 sata sedmično – 70 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Uvođenje učenika u tematska područja islama s ciljem njihovog daljeg razvijanja u vjeri, moralnosti, međusobnoj saradnji i otvorenosti za suočavanje sa izazovima stvarnosti.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Razvijati sposobnosti sagledavanja života iz ugla religiozne, religijske i vjerske stvarnosti
2. Jačati vlastitu vjeru i sposobnost njenog izražavanja na ličnoj i zajedničkoj razini
3. Osposobiti učenika za razumijevanje smisla vjere u svakodnevicu, uz razvijanje svijesti o kontinuitetu božijih poruka i očuvanju izvornog učenja
4. Upoznati pojam objave kao jedinstvene komunikacije Boga sa stvorenjima
5. Prihvatiti islam kao Pravi put u vlastitom razumijevanju svijeta i odgovora na pitanja smisla, svrhe, usmjeravanja i oblikovanja života
6. Upoznati sa suštinom i smislom imanskih šarta kao osnovnih temelja islamskog vjerovanja
7. Razvijati temeljne spoznaje o božijem stvaranju svijeta i čovjeka, te ulozi čovjeka kao halife – njegovog namjesnika na zemlji
8. Upoznati sa suštinom i smislom islamskih šarta kao osnovnih temelja islamskog djelovanja
9. Razviti ekološku svijest na temeljima učenja islama o prirodi kao Božijem djelu i odgovoran odnos prema njoj
10. Razviti osnove morala i etičnosti kod učenika po uzoru na Muhammeda, a.s.
11. Usvojiti principe islama u odijevanju i ishrani
12. Upoznati učenika sa demokratskim načelima uspostave hilafeta i periodom pravednih halifa
13. Razviti ličnost učenika kao duhovno, duševno i djelatno biće
14. Upoznati vjerski govor i razviti sposobnost kritičkog prosuđivanja različitih oblika religioznog i vjerskog mišljenja i ponašanja
15. Razvijati toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima
16. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
17. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji

1. OD „POUČAVANJA IMENIMA“ DO NAREDBE „UČI“
 - 1.1. Islam kao iskonska i prirodna Božija vjera
 - 1.2. Islam u povijesti od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s.
 - 1.3. Vjera u Boga je jedna, a zakona je više
2. OČUVANJE IZVORNOG UČENJA
 - 2.1. Objava
 - 2.2. Historija Kur'ana i njegov sadržaj
 - 2.3. Sunnet - drugi izvor islama
3. TEMELJI IMANA
 - 3.1. Vjerovanje u Jednog Boga i duhovna bića
 - 3.2. Objave i poslanstvo
 - 3.3. Vječnost i slobodna volja
4. ALLAH JE STVORITELJ
 - 4.1. Naučni i kur'anski pogled na stvaranje svijeta i čovjeka
5. TEMELJI ISLAMA
 - 5.1. Šehadet - Stablo islama
 - 5.2. Radost u namazu
 - 5.3. Post - put do uspjeha
 - 5.4. Svrha davanja zekata
 - 5.5. Hadždž - Vrhunac bogobožnosti
6. ISLAM I EKOLOGIJA
 - 6.1. Čovjek i ekologija
 - 6.2. Vjera i zaštita prirode
 - 6.3. Voda - izvor i blagodat života
7. PUT DO ČOVJEKA
 - 7.1. Čovjek je moralno biće
 - 7.2. Muhammed, a.s., uzor moralnosti
8. VJERA U SVAKODNEVNICI
 - 8.1. Pristojnost u odijevanju
 - 8.2. Halal ishrana - izvor zdravlja
 - 8.3. Slobodno vrijeme i izazovi mladosti
9. DEMOKRATSKI POČECI POVIJESTI ISLAMA
 - 9.1. Državno uređenje i period pravedne vladavine
10. ISLAM I KULTURA DIJALOGA
 - 10.1. Islam vjera dijaloga

Očekivani rezultati/ishodi učenja

1. Opisuje razvoj vjere zajedno sa razvojem čovjeka na Zemlji i zajedničku misiju svih Božijih poslanika, od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s.
2. Analizira smisao predanosti Uzvišenom Allahu, i prihvata islam kao nužnu potrebu duše
3. Navodi izvore islama i opisuje načine dostavljanja Objave
4. Analizira ulogu Kur'ana i sunneta u argumentovanju učenja islama i djeluje u skladu s njima
5. Opisuje smisao vjerovanja i prepoznaje vjeru kao životnu energiju koja čovjeku daje snagu u susretu sa izazovima života
6. Povezuje temelje vjerovanja sa životom i određuje svoje prioritete prema njima
7. Objašnjava nastanak svijeta i čovjeka iz ugla vjere i nauke, upoređuje učenje vjere i nauke o stvaranju, porijeklu svijeta i čovjeka, te određuje vlastito porijeklo
8. Podržava ulogu islamskih dužnosti u svom životu i iskazuje vjeru u emocionalnom, intelektualnom, porodičnom i društvenom životu
9. Povezuje vjeru i život, određuje vlastiti put i procjenjuje svoj odnos prema islamskim dužnostima
10. Definiira i objašnjava pojmove: islam, monoteizam, politeizam, ateizam, objava-vahj, sunnet, meleki, Sudnji dan, slobodna volja, kadaa i kader, hilafet, halifa
11. Opisuje ekološki princip sklada, mjere i održavanja ravnoteže prema učenju islama
12. Identificira i razmatra ekološke probleme, tumači stavove islama prema prirodnim bogatstvima i ulogu čovjeka u prirodi
13. Kreira i predlaže mjere za obnavljanje i očuvanje prirodnih bogatstava, praktikuje ekološku kulturu muslimana i reaguje na narušavanje harmonije
14. Objašnjava stavove islama o moralu, dobru i zlu, analizira njihovu ulogu u svom životu
15. Prepoznaje ovovremene izazove za mlade osobe i analizira načine odgovora na njih
16. Analizira vjersku dimenziju kulture odijevanja u kontekstu trendovskih tokova i estetike
17. Opisuje ulogu hrane u različitim kulturama i prepoznaje da islamska kultura promovira zdravu hranu
18. Objašnjava demokratski način formiranja islamske države, istražuje njeno mjesto i ulogu u historiji čovječanstva, te ukazuje na osobine njenih pravednih vladara s ciljem pružanja pomoći mladima u izboru svog vođe
19. Analizira određene ajete i hadise i povezuje ih sa životom
20. Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga
21. Objašnjava kako muslimani treba da se odnose prema drugim i drugačijim, te uspoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja

DRUGI RAZRED

(2 sata sedmično – 70 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Produblјivanje spoznaja o definisanim tematskim područјima islama koja se odnose na pitanja vјerovanja i ibadeta, čovjekovih potreba, slobode i života, duhovne i materijalne realnosti, funkcije zajednice, kao i upoznavanja sa tradicijom islama, s ciljem njihovog daljeg razvijanja u vјeri, moralnosti, međusobnoj saradnji i otvorenosti za suočavanje sa izazovima stvarnosti.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Upoznati učenika sa smislom života i pomoći mu u razumijevanju i određivanju misije i ciljeva u životu
2. Jačati vlastitu vjeru i sposobnost njenog izražavanja na ličnom i zajedničkom nivou
3. Upoznati ulogu islama u životu pojedinca, porodice, društva
4. Prihvatiti islam kao Pravi put u vlastitom razumijevanju svijeta i odgovora na pitanja smisla, svrhe, usmjeravanja i oblikovanja života
5. Razumjeti ulogu slobodne volje u životu čovjeka i odgovornost za vlastite postupke
6. Razviti kritičko promišljanje i argumentovano obrazlaganje prilikom suočavanja s različitim ideološkim pritiscima
7. Pravilno razumjeti duhovnu i materijalnu dimenziju čovjeka
8. Spoznati utjecaj grijeha na dušu, tijelo i ugled čovjeka i unapređivati svijest o važnosti pokajanja
9. Shvatiti smisao ibadeta i istrajnosti u njegovom izvršavanju
10. Razviti svijest o Muhammedu, a.s., kao milosti svjetovima i ukazati na njegov svezvremenski značaj
11. Osposobiti mlade za život u zajednici zasnovan na principima islama
12. Upoznati povijest islama radi gradnje identiteta na vlastitoj kulturi i tradiciji
13. Razvijati ponosne i dostojanstvene ličnosti otvorene prema vjeri, nauci i radu, sposobne za susret sa drugim i drugačijim
14. Podsticati na razumijevanje, prijateljstvo, toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima
15. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
16. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji

1. **ŽIVOT I VJERA**
 - 1.1. Tajna i svrha života
 - 1.2. Vizija i misija vlastitog života
2. **ČOVJEK I VJERA**
 - 2.1. Potrebe čovjeka
 - 2.2. Razvijanje identiteta
 - 2.3. Prakticiranje i življenje vjere
3. **ISLAM I SLOBODA**
 - 3.1. Islamsko poimanje slobode i odgovornosti
 - 3.2. Mediji i sloboda
4. **ČOVJEKOVA DUHOVNA I MATERIJALNA REALNOST**
 - 4.1. Čovjek - biće duha i tijela
 - 4.2. Harmonija između duhovnog i materijalnog
 - 4.3. Grijeh - fizički teret i duhovna tjeskoba
5. **SMISAO IBADETA**
 - 5.1. Značaj ibadeta u životu vjernika
 - 5.2. Istrajnost u ibadetu
 - 5.3. Rad je ibadet
6. **MUHAMMED, A.S., MILOST SVJETOVIMA**
 - 6.1. Muhammed, a.s., milost svjetovima
 - 6.2. Porodični i društveni život Muhammeda, a.s.
 - 6.3. Drugi o Muhammedu, a.s.
7. **MUSLIMANSKA ZAJEDNICA**
 - 7.1. Kur'an i hadis o zajednici
 - 7.2. Čovjek graditelj zajednice
 - 7.3. Uloga džemata u zajednici
8. **POVIJEST ISLAMA**
 - 8.1. Susret islama s drugim kulturama
 - 8.2. Dinastija Emevija
 - 8.3. Islam u Španiji i Siciliji
 - 8.4. Dinastija Abasija

Očekivani rezultati/ishodi učenja

1. Definiira i opisuje pojmove: identitet, ibadet, sloboda, grijeh, pokajanje, rad, zajednica, ummet, džemat, dinastije Emevija i Abasija
2. Objašnjava ulogu čovjeka na Zemlji, svoju viziju, misiju i svrhu življenja
3. Izdvaja vlastite potrebe nužne za sretan i uspješan život iz ugla islama i argumentovano ih brani
4. Razlikuje potrebe tijela i duše, te obrazlaže posljedice davanja prioriteta potrebama tijela u odnosu na potrebe duše
5. Prepoznaje i prihvata svoja tjelesna, društvena, psihološka, religiozna i kulturna obilježja radi daljeg razvijanja identiteta i uspješne integracije u društvo
6. Upoređuje slobodu u demokratskom društvu i islamu, argumentira vlastiti izbor, te izdvaja posljedice koje taj izbor uzrokuje nezavisno od vršnjaka, medija i sl.
7. Obrazlaže stav islama prema grijesima, kao i tjelesnu i duhovnu štetu koja proizlazi iz grijeha
8. Analizira smisao tevbe, njenu tjelesnu i duhovnu dimenziju i vrijednosti, te koristi tevbu nakon grijeha a kajanje i izvinjenje u grijehu prema čovjeku
9. Otkrivajućaj ibadeta u životu čovjeka, te objašnjava kako sva dobra djela (učenje, rad, pomaganje, govor, jelo i sl.) postaju ibadet, ukoliko se čine u ime Allaha, dž.š., i donose nagradu na oba svijeta
10. Objašnjava univerzalne vrijednosti porodičnog i društvenog života Muhammeda, a.s., te podržava stav da ljubav prema Muhammedu, a.s, predstavlja temelj ljubavi prema svim ljudima i svim bićima
11. Navodi i analizira mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s.
12. Obrazlaže učenje islama o zajednici, ulogu čovjeka u gradnji zajednice i ulogu džemata u zajednici
13. Inicira pozitivne međuljudske odnose unutar zajednice i poštuje ravnopravnost među spolovima
14. Analizira odnos islama prema drugim kulturama, te argumentuje činjenicu da islam nije uništavao druge kulture, nego ih oplemenjivao
15. Prepoznaje nastanak islamske umjetnost, na temelju Objave u susretu s drugim kulturama, te nastanak prvih naučnih centara i njihov doprinos razvoju umjetnosti, znanosti i kulturi
16. Prepoznaje razliku između Pravedenih halifa i dinastija Emevija i Abbasiya
17. Opisuje širenje hilafeta i dolazak islama u Evropu, te prepoznaje doprinose islama čovječanstvu i svoje naslijeđe
18. Samostalno analizira određene ajete i hadise i povezuje ih sa životom
19. Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga
20. Objašnjava kako se muslimani trebaju odnositi prema drugim i drugačijim, te uspoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja

TREĆI RAZRED

(2 sata sedmično – 60 sati godišnje)

CILJ NASTAVNOG PREDMETA

Produbljivanje spoznaja o definisanim tematskim područjima islama koja se odnose na pitanja života u vjeri, individualnosti, posljednje Božije objave, odgovornosti, praktične dimenzije morala, perspektive žene u islamu, porodice i islamske civilizacije, s ciljem njihovog daljeg razvijanja, otkrivanja ljudskih iskustava i povezivanja sa veličinom Božije poruke u kontekstu svakodnevnog života.

ZADACI NASTAVNOG PREDMETA

1. Otvoriti učeniku prostor da traga za vjerom i smislom života, te uobličava značenje svog vjerovanja
2. Upoznati sa jedinstvenim porijeklom vjerovanja u Jednog Boga i mnoštvom različitih manifestacija religija
3. Usmjeravati u oblikovanju identiteta i vlastite individualnosti
4. Potaknuti učenika na bliskost, primjenjivost, žed za kur'anskom riječju na svom maternjem jeziku
5. Istražiti različite dimenzije nadnaravnosti Kur'ana radi razvijanja svijesti o njegovom savršenstvu
6. Podsticati na razmišljanje o ulozi slobode u životu i posljedicama izbora koja prave
7. Razvijati moral i etičnost, te pomoći učeniku da uredi svakodnevicu islamskim moralom
8. Usmjeravati na primjenu islamske etike rada u različitim profesijama
9. Razumijevati položaj i ulogu žene u islamu, te razumjeti puninu odnosa između muškarca i žene
10. Osvijestiti načine upoznavanja suprotnog spola radi formiranja bračne zajednice
11. Jačati ulogu i značaj porodice, te osvijestiti uloge članova porodice s ciljem odupiranja izazovima svog vremena
12. Upoznavati kontinuitet razvoja islamske vladavine, kulture i civilizacije
13. Podsticati na razumijevanje, prijateljstvo, toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima
14. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
15. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode
16. Odgajati u duhu patriotizma i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama

PROGRAMSKI SADRŽAJI

Nastavni sadržaji

1. ŽIVJETI VJERU
 - 1.1. Zašto vjerujemo
 - 1.2. Vjera je jedna, a religija je više
 - 1.3. Živi islam - život sa svrhom
2. BITI DRUGAČIJI OD OSTALIH
 - 2.1. Biti originalan
3. KUR'AN - POSLJEDNJA BOŽIJA OBJAVA
 - 3.1. Kur'an - radosna vijest
 - 3.2. Čovjek u Kur'anu
 - 3.3. Kur'an u mom životu
 - 3.4. Savršenstvo Kur'ana u naučnim dokazima
4. SLOBODA I ODGOVORNOST
 - 4.1. Predanost Bogu kao vrhunac slobode
 - 4.2. Podsticanje dobra i osuđivanje zla
 - 4.3. Granice slobode u savremenom svijetu
5. ISLAMSKI MORAL U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU
 - 5.1. Osnove islamskog morala
 - 5.2. Značaj moralnih uzora
 - 5.3. Islamska etika rada
 - 5.4. Kako biti moralan danas
6. ŽENA U ISLAMU
 - 6.1. Žene - čast muslimanske zajednice i ljudskog roda
 - 6.2. Pokušaji kompromitiranja položaja žene u islamu
7. BRAK I PORODICA U ISLAMU
 - 7.1. Izazovi upoznavanja bračnog druga
 - 7.2. Islamski pogled na brak
8. ISLAM U BOSNI I HERCEGOVINI
 - 8.1. Islamska civilizacija i kultura u Bosni i Hercegovini
 - 8.2. Uloga i značaj vakufa
 - 8.3. Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini

Očekivani rezultati/ishodi učenja

1. Analizira razloge vjerovanja, objašnjava različita vjerovanja, te upoređuje monoteističke religije
2. Obrazlaže islam kao život sa svrhom
3. Prihvata da je Božija jednost (tevhid) suština vjere prema kojoj postavlja svoje ciljeve
4. Prihvata svoja jedinstvena obilježja kao Božiji dar
5. Prepoznaje u svakodnevici različite situacije, postupke i osjećanja u kojima mu vjerovanje, služi kao faktor zadobijanja vlastite osobnosti
6. Analizira društveni kontekst objave Kur'ana
7. Obrazlaže naučne dokaze koji potvrđuju savršenstvo Kur'ana
8. Argumentuje islamsko poimanje slobode u kojem čovjek robuje samo Bogu, te razumijeva prava i u dužnosti koje iz toga proizilaze
9. Objašnjava odnos slobodne volje i sudbine, te prepoznaje životne situacije u kojima je svojevoljno nešto odlučio
10. Objašnjava da moralom ostvarujemo puninu svoje ljudskosti i identifikuje moralne uzore
11. Analizira i prihvata islamsku etiku rada
12. Analizira različite pokušaje iskrivljenog i neargumentovanog predstavljanja položaja i prava žene u islamu i pozicioniranja uloge muškarca u zajednici
13. Objašnjava islamsko razumijevanje spolnosti i razlike između muškarca i žene
14. Interpretira načine biranja partnera za bračnu zajednicu
15. Argumentuje islamski pogled na brak, kao ravnopravni ugovor muškarca i žene - susretanje ljubavi, međusobnog uvažavanja i poštivanja
16. Objašnjava nezamjenljivu ulogu žene u odgoju, kulturi i društvu, te prepoznaje časne uzore kroz historiju islama (Asja, Merjema, Hatižda, Fatima, Aiša, r.a., Sayyida Nafisa i dr.)
17. Obrazlaže vrijeme, historijski, naučni i kulturni kontekst u kojem se kultura učila od muslimana, te analizira principe širenja islama
18. Argumentuje svjedočanstva iz oblasti islamskih nauka, filozofije, duhovnosti i umjetnosti
19. Analizira položaj, ulogu i značaj muslimana danas
20. Analizira doprinos islama procvatu materijalne i duhovne kulture u Bosni i Hercegovini, te oblikovanju identiteta Bošnjaka
21. Navodi i opisuje različite vakufe u Bosni i Hercegovini i izdvaja njegov značaj za pojedinca i zajednicu
22. Objašnjava strukturu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i navodi njene odgojno-obrazovne institucije, te doprinosi njenom radu

KLJUČNE KOMPETENCIJE

Jezičko-komunikacijska kompetencija na maternjem jeziku	• čita, razumije i analizira književne i informativne tekstove • piše razne vrste tekstova za različitu namjenu i publiku • pripovijeda i sluša radi prijenosa i razumijevanja informacija s uvažavanjem u različitim situacijama i u različite svrhe u konstruktivnom i kritičkom dijalogu • kritički ocjenjuje različite oblike komunikacije • izražava pozitivne stavove i pokazuje vještine za učinkovitu međukulturalnu komunikaciju
Matematička pismenost	• sposobnost i spremnost korištenja matematičkih oblika mišljenja (logičko i prostorno razmišljanje) i prikazivanja (formula, modela, konstrukcija, grafikona/dijagrama) koji imaju univerzalnu primjenu kod objašnjavanja i opisivanja stvarnosti • poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja
Kompetencija u nauci i tehnologiji	• sposobnost razumijevanja i primjene (dekodiranje, tumačenje i razlikovanje) raznih vrsta prikazivanja matematičkih elemenata, fenomena i situacija • odabir i zamjena načina prikazivanja ako i kada je to potrebno • sposobnost i spremnost da se upotrijebe znanja i metodologija da bi se objasnila priroda • kompetencija u tehnologiji se tumači kao primjena znanja da bi se promijenilo prirodno okruženje u skladu sa ljudskim potrebama • razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: naučni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja), kulturi (npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj)
Informatička pismenost (informacijska, medijska, tehnološka)	• kritičko korištenje informacijsko-komunikacijske tehnologije za prikupljanje, vrednovanje i pohranjivanje informacija, za produkciju, predstavljanje i razmjene informacija i za ušesće u virtualnim društvenim mrežama • savjest o razlikama između realnog i virtualnog svijeta • upotreba tehnologije u svrhu razvoja kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo • korištenje tehnologije za podršku kritičkog načina razmišljanja • poštovanje privatnosti kod korištenja društvenih mreža, poštivanje etičkih načela, prepoznavanje pouzdanosti i valjanosti dobijenih informacija, upotreba mreža za širenje horizonta
Tjelesno-zdravstvena kompetencija	• prihvatanje i promovisanje zdravih stilova ponašanja, adekvatnih prehrambenih navika i tjelesnih aktivnosti koje omogućavaju pojedincu kvalitetan i zdrav život • formiranje pozitivne slike o sebi, sposobnost da se sebi omogući zdrav život i da se u vlastitom okruženju promoviše zdrav život
Učiti kako se uči	• razvija suodgovornost za vlastito učenje, samoprocjenu i definiranje vlastitih ciljeva učenja: • razvija savjest o vlastitim mogućnostima, jakim i slabim stranama, stilovima učenja, inteligenciji, kao i o sposobnosti identificiranja vlastitih potreba radi primjene vlastitih strategija i procedura u procesu učenja

	• razvija sposobnost popravljanja, poboljšavanja (samoregulacije): • unaprijed planira, izvršava, kontrolira, radi korekcije različitih oblika komunikativnih aktivnosti (recepcije, interakcije, produkcije, medijacije) • upotrebljava različite metode i strategije učenja: • poznaje i svjesno upotrebljava različite strategije učenja • stječe sposobnost otkrivanja najuspješnijega i najbržega načina učenja, odabire različite mogućnosti i primjenjuje najbolje u praksi • razvija kritički stav o tome što učenik u školi uči i o vlastitome procesu učenja • organizira vlastito učenje, razvija upornost • razvija samomotivaciju, samopouzdanje te potrebu za kontinuiranim učenjem
Socijalna i građanska kompetencija	• Prepoznavanje vlastitih emocija, zanimanje za i poštivanje drugih kultura • Razumijevanje vlastitog narodnog identiteta i sebe kao pripadnika neke grupe u interakciji s kulturnim identitetom Evrope i ostatka svijeta • Svijest o evropskom i svjetovnom kulturnom naslijeđu i o kulturnoj i jezičkoj raznolikosti svijeta • Poznavanje lingvističkih i kulturnih posebnosti društva i zajednica, u kojima se govori određeni strani jezik • Razvijanje svjesnosti i razumijevanja sociokulturnih i međukulturnih pravila i normi: • Uvažavanje karakterističnih crta društvenih odnosa (pozdravi, način obraćanja) • Uvažavanje pravila lijepog ponašanja (izraziti zahvalnost, naklonost, podijeliti brigu, radost, itd.) • Uvažavanje razlika u jezičkim registrima (nivoi formalizma) • Konstruktivno komuniciranje i poštivanje u društvenim situacijama i međusobnoj komunikaciji.
Samoinicijativa i poduzetnička kompetencija	• Upravljanje projektima • Prepoznavanje vlastitih jakih i slabih strana • Rad u timovima na kooperativan i fleksibilan način • Konstruktivno surađivanje u aktivnostima i upotreba vještina grupnog rada • Upravljanje rizikom i razvijanje svijesti o odgovornosti.
Kulturna svijest i kulturno izražavanje	• Izbjegavanje stereotipa, prihvatanje kompromisa, razvijanje ličnog integriteta i poštivanje integriteta drugih, primjerno samopouzdanje • Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i frustracija, sposobnost empatije • Poznavanje najznačajnijih kulturnih dostignuća, cijenjenje umjetničkog rada i kulturnih događaja • Uvažavanje i uživanje u umjetničkim djelima i izvedbama i razvijanje osjećaja za lijepo
Kreativno-produktivna	• Razvijanje kompleksnog mišljenja:

kompetencija	▪ sažimanje, generaliziranje, podrška upotrebi viših kognitivnih sposobnosti, kao što su analiza, sinteza, vrednovanje, upotreba kritičkog mišljenja (razlikovanje između činjenica i mišljenja, argumentiranje teza) • Razvijanje kreativnosti i potrebe za izražavanje, te osjećaj za estetske vrijednosti • Razvijanje otvorenosti različitog kulturnog izražavanja i pripremljenosti za razvijanje vlastite kreativnosti i sposobnosti izražavanja: ▪ sposobnost tolerisanja suprotnih ideja ▪ samostalno donošenje zaključaka ▪ razvijanje pozitivnog stava i spremnosti za relativiziranje vlastitog stanovišta i sistema vrijednosti ▪ razvijanje spremnosti za otklon u odnosu na ustaljena ponašanja prema drugim kulturama. • Podrška radoznalosti, želji za novim znanjima: ▪ omogućavanje izražavanja vlastitih misli, ideja, emocija ▪ razvijanje sposobnosti posmatranja, učestvovanja i integriranja novih iskustava i spremnosti za mijenjanje prethodnih
--------------	--

Posao profesora islamske vjeronauke u **srednjoj stručnoj školi trogodišnjeg trajanja** može obavljati lice sa odgovarajućim stručnim zvanjem i minimalno 240 ECTS bodova koje ima završen jedan od islamskih fakulteta i važeću saglasnost Islamske zajednice.

Pod islamskim fakultetima podrazumijevaju se:

1. Fakultet islamskih nauka u Sarajevu,
2. Islamski pedagoški fakultet u Zenici,
3. Islamski pedagoški fakultet u Bihaću,
4. Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru,
5. te islamski fakulteti u inozemstvu sa nostrificiranom diplomom uz položenu pedagoško-didaktičko-metodičku grupu predmeta.

Pod odgovarajućim zvanjima podrazumijevaju se:

1. profesor/bachelor islamskih nauka,
2. profesor/bachelor islamske teologije,
3. bachelor teologije,
4. diplomirani teolog,
5. profesor islamskih teoloških studija,
6. profesor,
7. profesor/bachelor islamske vjeronauke i religijskog odgoja,
8. profesor religijske pedagogije,
9. profesor islamske pedagogije,
10. diplomirani profesor islamske vjeronauke,
11. bakalaureat/bachelor islamske vjeronauke,
12. te ostali srodni profili sa definiranih islamskih fakulteta.

Izuzetno posao profesora islamske vjeronauke u **srednjoj stručnoj školi trogodišnjeg trajanja** može nastaviti obavljati i lice zatečeno na poslovima profesora vjeronauke sa ugovorom o radu na neodređeno vrijeme koje za to ima saglasnost Islamske zajednice.

.....

OGLASNI DIO

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
Zeničko-dobojski kanton

OPĆINSKI SUD U TEŠNJU
Zemljišno-knjižni ured

Broj: 039-0-DN-19-000 672
Dana, 13.09.2019.godine

Općinski sud u Tešnju, izdaje slijedeći:

O G L A S

O POSTAVLJANJU PRIVREMENOG ZASTUPNIKA

Općinski sud u Tešnju, stručni savjetnik za vođenje zemljišnih knjiga Enida Kapić, u postupku predlagača Hrvić Vahdeta sin Ibri iz Tešnja, Vukovo 138, radi uspostave zemljišnoknjižnog uloška, na osnovu čl. 296. st. 2. tačka 4. Zakona o parničnom postupku Federacije BiH a u skladu sa čl. 72. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama Federacije BiH, protivnicima predlagača Pavlović rođ. Babić (ž. Kristifora) Nevenki koja je upisana kao vlasnik nekretnina u ZK ul. br. 9577 k.o. SP Tešanj, Blagojević rođ. Vrbanjac Vidi, Blagojević (Jovo) Simi, Bojić rođ. Blagojević (Jovo) Borki, Blagojević (Jovo) Milanu i Blagojević (Jovo) Lazi koji su upisani kao suvlasnici nekretnina u ZK ul. br. 9578 i 9579 k.o. SP Tešanj, te Blagojević (Jovo) Radivoju koji je upisan kao suvlasnik nekretnina u ZK ul. br. 9579 k.o. SP Tešanj, postavio je Rješenjem br. 039-0-Dn-19-000 672 od 13.09.2019.godine privremenog zastupnika u osobi Brkić Alemdar, advokat iz Tešnja, pošto su navedena lica nepoznate adrese.

Privremeni zastupnik ima u ovom postupku sva prava i dužnosti zakonskog zastupnika, i ista će se izvršavati do okončanja postupka, sve dok se protivnici predlagača ili njihovi punomoćnici ne pojave pred sudom, ili dok im organ starateljstva ne postavi staratelja.

Stručni savjetnik

Enida Kapić, s.r.

.....

S A D R Ź A J

V L A D A

353.	Odluka	1589
354.	Odluka o utvrđivanju visine stipendije i broja rata za isplatu u akademskoj 2018/2019. godini.....	1589
355.	Odluka o davanju saglasnosti na povećanje broja studenata za upis u prvu godinu PRVOG ciklusa studija na Univerzitetu u Zenici u akademskoj 2019/2020. godini.....	1590
356.	Odluka o uvećanju sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu.....	1591
357.	Odluka o uvećanju sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu.....	1592
358.	Odluka o odobravanju finansijskih sredstava-subvencioniranje troškova organizacije i izgradnje poslovnih zona na području Zeničko-dobojskog kantona.....	1593
359.	Odluka o uvećanju sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu.....	1594
360.	Odluka o uvećanju sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu.....	1595
361.	Odluka o uvećanju sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu.....	1596
362.	Odluka o uvećanju sredstava u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu.....	1596
363.	Odluka o odobravanju interventnih sredstava JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona.....	1597
364.	Odluka o odobravanju sredstava kao pomoć socijalno-intervenirajućeg karaktera za bivše radnike privrednog društva „Krivaja Mobil“ d.o.o. Zavidovići- u stečaju.....	1598
365.	Odluka o odobravanju sredstava za pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za sufinansiranje troškova stambenog zbrinjavanja Delić Safeta iz Zavidovića	1598
366.	Odluka o davanju ovlaštenja za privremeno obavljanje funkcije Premijera Zeničko-dobojskog kantona	1599
367.	Odluka o davanju ovlaštenja za privremeno obavljanje funkcije Premijera Zeničko-dobojskog kantona	1600
368.	Rješenje o razrješenju i konačnom imenovanju novog člana Školskog odbora JU Osnovna škola „Rešad Kadić“ Tešanj.....	1600

MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU, KULTURU I SPORT

369.	Rješenje o izmjeni Rješenja o imenovanju ispitnih komisija za vozače motornih vozila u Zeničko-dobojskom kantonu.....	1601
370.	Izmjene i dopune Nastavnog plana i okvirnog programa za osnovnu školu	1601
371.	Izmjene i dopune Nastavnog plan i programa za gimnaziju	1637
372.	Izmjene i dopune Nastavnog plan i programa srednjeg obrazovanja u četverogodišnjem trajanju	1671
373.	Izmjene i dopune Nastavnog plan i programa srednjeg obrazovanja u trogodišnjem trajanju	1709
	OGLASNI DIO	1740

Izdavač: Zeničko-dobojski kanton, ul. Kučukovići br. 2, Zenica

Glavna i odgovorna urednica: Berjana Ačkar, **Telefon:** 032/460-675

Redakcija i pretplata: 032/460-676; **Štampa:** „PETICA“ Zenica, **Telefon:** 062/211-347

pretplata se vrši u korist depozitnog računa Zeničko-dobojskog kantona broj 1340100000001672
otvorenog kod ASA D.D. Sarajevo